

Jaar 1634

Illustratie uit 't Friesche lusthof – 1634

Inhoud

- 14 januari 1634 – Van vlezelijke conversatie en kwetsen tot opene wonde en andere boeten
- 14 januari 1634 – Christiaen Clinckemaille neemt een lening bij Joos Cheys
- 28 januari 1634 – De beledigingen van Mayken en Christyncken
- 1 februari 1634 – Josine Roohaers verbannen
- 4 februari 1634 – Jan de Roode licht groot bier
- 7 februari 1634 – Nopende de vette wariers
- 7 februari 1634 – De cantyne vande Italianen
- 11 februari 1634 – Gemalen op een heiligdag
- 11 februari 1634 – De familie Duhameau tegen de baljuw – Eversam
- 12 februari 1634 – Een requiemmis in de kapel van de Penitenten
- 15 februari 1634 – Slachtgeld en gemalen op een heiligdag
- 15 februari 1634 – Pieter Clugnet, manslag
- 17 februari 1634 – Ommestelling
- 18 februari 1634 – Absentie van de wacht
- 18 februari 1634 – Christyne Becouts neemt een lening bij Jacques Proventier – Huis op de Nieuwe Markt
- 4 maart 1634 – Een vreemdeling, geen wijn en vlezelijk geconverseerd
- 8 maart 1634 – Loon voor de cipier – nieuwe dokter **Francois van Doorne**
- 11 maart 1634 – Delicten – Clays Tlam
- 12 maart 1634 - **Jacques Louwayge** koopt tien koebeesten van Jan Robijn
- 18 maart 1634 – Groensville – delicten
- 18 maarte 1634 – Eed niet afgelegd
- 23 maart 1634 – Jan Debergh een Andries Masselis stellen zich borg over Jacques Boone – Penitenten
- 15 april 1634 – Manslag in de persoon van Gillis van Loovelde

25 april 1634 – Het proces van Daneel van Santvoorde
6 mei 1634 – Guillaume vande Walle koopt een koe en een kalf
6 mei 1634 – Maillaert Vermeulen hertrouwt
7 mei 1634 – Nopende de accijnsen op de wijnen en bieren
13 mei 1634 – De proost en zijn wijn
15 mei 1634 – Queval borg voor Pieter Mazeman
17 mei 1634 – Akkerschade en labeur -
20 mei 1634 - Verhuring van de abdijmolens aan Jacob Kieken – molen
27 mei 1634 - Ommestellinghe
27 mei 1634 – Nieuwe calsyde
3 juni 1634 - Alles voor de langstlevende
10 juni 1634 - De grauwe zusters Penitenten
19 juni 1634 – Gevochten en zwyns in een veld
2 juli 1634 – 't Gulden Leeukin op de oude markt
13 juli 1634 – Vis en haring
17 juli 1634 - Verkoop van helft van de Ieperstraatmolen
17 juli 1634 – Koop van Calis
4 augustus 1634 - Een gheheele ommestellynghe
4 september 1634 – Bescherming van de hommelhoven
16 september 1634 – Jan van Bleus en de Yperstraatmolen
20 september 1634 – Gevochten en gemalen
30 september 1634 – In den Wildeman
5 oktober 1634 – Verpachting wateren
12 oktober 1634 – Jan Zannequin bij Berthram Verheule door koop van hop
19 oktober 1634 Magdaleentgen heeft schulden bij Jacques Melis
1 november 1634 - Verpachting van de accijnzen
10 november 1634 – Gillis de Zaeghere heeft schulden bij Michiel Steven Bulteel
15 november 1634 – Het hommelhof van Ulryck Nicolays vander Leeuwe
18 november 1634- Joos Bortier tegen Cathelyne Sohier
25 november 1634 – Vals geld in omloop
27 november 1634 – Jerusalem verkocht
27 novembe 1634 - De Penitenten verkopen een huis
18 december 1634 – Moeraert neemt een lening op bij de gasthuismeesters
21 december 1634 – De Reep van 't Reepken
21 december 1634 – Het kind van Daneel van Santvoorde
23 december 1634 – Brouwerij Moeraert in de Leverstraat – Fiddler?

Stadsrekening 1634 – 1635

14 januari 1634 – Van vlezelijke conversatie en kwetsen tot opene wonde - SAP 251 - Folio 113

Opden xiiij January 1634 -

Jaques Volpaert filius Antheunis verweerder contra den bailliu causa officij heescher vande boete van vj pond parisis ter cause hy vleeschelicke conversatie ghehadt heeft med Mayken filia Jan van Damme

Mayken filia Jan van Damme contra den zelve heescher vande xelve boete ter cause sy vleeschelyk gheconverseert heeft med Jaques Volpaert filius Antheunis med costen

Jan Moeraert filius Christiaen verweerder contra den bailliu - causa officij vande boete van lx pond parisis ter cause dat hy sdaeghs naer Sint Aernoulds dagh lestleden savonts ontrent den neghen heuren ghequetst heeft Philippe Faufaerque - sheeren dienaer - tot opene wonde ende loopende bloede ende dat hy voorts arbitrairelick ghecorrigeert werdt ter cause hy med ander ghewelt heeft ghedaen an de zelve Faufaerque ende Guillaume Vermeulen, willende afnemen zeker vat biers t'welcke den verweerder was draghende vut de brauwerie van Pieter Diedeman - zonder billiet emmers conforme 't statuut - med costen

Anthoine Bureau verweerder contra den zelve bailliu omme de boete van lx pond parisis ter cause hy opden vj maerte lestleden hem vervoordert heeft ontrent den neghen heuren savonts op sheeren straete groot tumult te maeken ende quetsen Jan Masselin - tot opene wonde ende lopende bloede met costen

14 januari 1634 – Christiaen Clinckemaille neemt een lening bij Joos Cheys - SAO 398 -

Christiaen Clinckemaille ende Christyne zyne huusvrawue comparerende in persoone kennen vercocht te hebben an ende ten proffytte van meester **Joos Cheys** de jonghe - present ende accepterende –

een erfvelicke losrente van zes ponden parisis by jaere - den pennyngh xvj - voor de somme van acht ponden grooten vlaemsch - byde vercoopers ontfanen - innegaende heden daete deser - danof teerste jaer vallen ende verscheynen zal den xiiijde january 1635 - ende zoo voorts etc - te lossen teenen payemente etc - verbyndende daerinne een huus - erfve ende catheylen staende opde Werf - daer de vercoopers prsentelick in wonen - aboutterende van oosten ende zuuden thommelhof Jan vande Clytte -van westen de voorseide werf ende van noorden 't Gapstraetgen Item een huus ende catheylen staende op den voorseide werf op d'ervve van Pieter Babelaere metten rechte van cheynse hemlieden daeran competerende - aboutterende van oosen ende noorden thommelhof Leonore Doom - van zuuden den voorseide werf ende van westen Jacob Doom - voor desen ghelast met xxx pond parisis sjaers losrente ten profytte vande cooper zonder breeder last

Actum den xiiij
january 1634 –
Present d'heeren
Jaques Baert
burghmeester -
Pieter Babelaere -
Jan vande Zande
- Gheleyn de
Bruyne
vervanghende
Jaques Proventier
, schepenen

*Met het
'Gap'straatje –
zal wel het
Gapaardstraatje
bedoeld zijn. En*

daarmee weten we waar eht huus van Christiaen Clinckemaille stond.

18 januari 1634 – Boeten - SAP251

Jaquemyncken Baerts verweereghe contra de meesters vande ambachte vande cleermaekers heeschers vande boete van vj pond parisis ter cause zy verweeereghe t'zelve ambacht van cleermaeker is doende zonder haeren preuve ghedaen thebben - met costen

Folio 116 – Boeten - SAP251

Lambert Bocquet verweerder contra de pachters vande stedeassysen - heeschers - over de boete van xij pond parisis ter cause gheen renseing ghedaen t'hebben de maendt xbris 1633 - med costen

... den verweerder - of ten misnte zijn advocaat Mazeman - zegt - niet schuldich te zyne renseyng te doene op heyich daghen nemaer dat hy het selve renseing sanderdaechs metten eersen ghedaen heeft - nemende midsdien conclusie van niet ontfangelick

Jacob van Damme filius Jans verweerder contra den zelve pachters heeschers vande boete van xxxvj pond parisis over een vatgenbiers ghelevert t'hebben ande klockluders van onse lieve vrouwe upden drie coninckdach lastleden zonder billet ende bierwerckers medghaders suppressie van zyne nerynghe voor den tyt van zes maenden - mede costen

Christiaen Moeraert verweerder contra de zelve heeschers vande boete van xxxvj pond parisis ende suppressie van nerynghe als vooren over bier t'hebben laeten volghen in kannen vut zynen huus an Frans Bollaert - corporael vande wachte . Frans Pierins de jonghe ende andere - med costen

Den zelve contra de zelve heescher vande boete van ijc pond parisis ende suppressie van zyn nerynghe den tydtvan een jaer omme een halve tonne bier ghelevert t'hebben ande weduwe van Maillaert van Damme opden vde lauwe 1639 zonder billiet ofte consent vande pachters - med costen

Leon de Pus verweerder contra de pachters vande stede assysen heescher vande boete ter discretie van de weth over ghewegert t'hebben heurlieden deuropene te doene ande schepenen ende pachters voornoemt - med costen

... Mayken de huusvrouwe vnde verweerder in persooone comparerende heeft verclaerst op eedt dat zy ten tyde d'heeschers t'haeren huuse ghecommen zyn - om t'bier te visiteren - zy niet gheobligiert en heeft de sleutels ter quaede trouwe als niet wetene waer haeren man de selve gheleyt hadde

Actum den j februari 1634

Lambert Bocquet verweerder, contra de zelve heeschers van de boete van xij pond parisis over gheen billiet ghebrocht te hebben van zyn tonnen ofte ghebrekelick opden kersavondt lastleden - mede costen

Den verweerder comparerende ghesonden hebben ten huuse vande heeschers zyn dochterken - sustienerende daermet voldaan t'hebben sonder te moeten overbrynghen eenich billiet voor 't breken van tghyl ende de heescher ten contrarie employeert tstatuut daerop ghemaekt ghedooghende recht 28 january 1634

Mahieu Huughe verweerder contra Jan Derre als dienaer vande heere heescher vande boete van vj pond parisis ter cause den verweerder opden 28 8bre lestleden wezende Sint Simon ende Judas dagh lestelden ghevrochtende ghelabeurt heeft ten zelve daghe ghedeurende de hooghmisse - med costen

28 januari 1634 – De beledigingen van Mayken en Christyncken - SAP 125B - nummer 52

Heesch in materie van injurien omme Maillaert vande Ammeele vut agit heescher - den bailliu met hem vervoucht

contra Mayken ende Christyncken Budaert filia Cornelis verweerder delicten

ghedient den xxvij january 1634 -

heesche in materie van injurien omme Maillaert vande Ammeele intercererende over zyne huusvrouwe heescher -

den bailliu inde naeme vande heere met hem ghevoucht jeghens Maeyken ende Christyncken - de dochtere van Cornelis Beudaert verweerders -

dienende voor myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Inden eersten dient ghepremitteert voor warachich dat by de civile ende canonycque rechten verboden ende gheinterdiceert eis eenen ieghelicken anderen te injurieren op peine van dies beterynghe te moeten doen naer dexistentie vande zaecke

Dies nietjeghenstaend tgeeft belieft de voornoemde verweereghe tsondaechs voor den ommeganck laetsleden naer tdoen vande goddelicken dienst vande hoochmisse - commende tusschen de stede ende 't Reepken - sheerschers huusvrauwe onder ander te verwyten dat Peryne de wedewe van Jacques Fieux - wesende haer halve suster - was **eene toveresse** ende dat sheeschers huusvrauwe overleden moeder tYpere ghecocht hebbende een paer coussen een ander paer ghestolen hadde.

Welcke injurie sheescher huusvrauwe vrienden ende zonderlynghe haere moeder overleden angheseit dheescher niet en verstaet te lyden sonder condigne reparatie anderen ten exemple.

Midswelcken dheescher concluderende - tendert ten fine dat de verweereghe by ulieden heeren sententie diffinytyfve ende over recht ghewesen ende ghecondempneert werden te compareren in ghebannen vierschaere ende aldaer godt ende justitie ter causen vande voorschreven injurie verghevenesse te bidden - verclaerende de voorschreven injurie haer moeder ende zuster tonghelycke angheseit te zyne ende tot reparatie van dien - te leveren twee rasieren tarwe omme in broodt gheconverteert te zynne de armen ghedistribueert te zyne - voorts ten proffite vande kercke van Sint Jan in xxiiij pond parisis inde boete ten proffite vande heere ter arbitraige van ulieden edele ende inde costen vande processe - biedende preuve ende implorerende etc.

1 februari 1634 – Josine Roohaers verbannen – Delicten SAP 250

1ste february 1634

Joosyne Roohaers, verweereghe jehens den bailliu, causa officij, heescher ghedient van heesch, par escript, waeroppe verweereghe gheexamineert synde, was ghewesen te vertrecken vuute dese jurisdictie binnen sonneschynne medghaders verbodt naer style ende condemnerende inde costen ende mysen van justicie - den 18de february 1634

4 februari 1634 – Jan de Roode licht groot bier - Boeten - SAP251

Opden iiijde february 1634

Jan de Roode filius Gillis verweerder jehens de pachters vande stedeassysen opde bieren den heere med hemlieden ghevought heeschers - vande boete ter discretie vande juge - ter cause den verweerder een halfve tonne groot bier ghecocht heeft jehens Jan Babelaere ende daernaer twyntigh stooen vande zelve haflve tonne t'hebben laeten volghen van vut zyn huus an Jan Baptiste vander Kynderen - weerdit inde hoorne opden Sint Hubrechtsdagh lestleden - med costen

7 februari 1634 – Nopende de vette wariers – SAP 470

Reglementen op de vette waerienwinckels – SAP 470

Nopende de visitatie van de scoppe ofte vette wariers

Scoppewaeren of schuppewaren

Alvoren sullen de witte wassenkeersen van den half vierendeel **inhouden 3 draen** wit spinael, van een viere iiij draen, van een half pont vj draen, van drye viere 8 draen, van een pont x draen onder meer op de boete van elcken keerse xx schele parisis

14

De gelwe wassen keersen naer advenant van de bovenschreven ghewichte, iij, iiij, v, vj ende 8 draen grauwe spinael zonder meer op de boete van xx schele van elcke keerse.

15

Folio 7

Item en sal de vette waeriers niet gheoorloofte wesen te verwercken in bovenschreven respectie keersen, oudt wyt wasch met wyt wasch ende oudt gilve was met gheel specie zonder pericle van boeten van de gonne de selve keersen verwerckende met eenighe valsche ingredienten, mynghelynghe ofte substantien als spiegias, ter mentie de keerssen der warmende ofte andersins sal verbeuren van ider keerse vj schele parisis, boven de verbeurte van de keersen.

16

Ende sullen geene wynckeliers moeghen weigeren hemlieden wassen keersen te toeghen ende vooren te legghen op de boete van iij schele parisis

17

Ende ten fine de selve officieren te meer moeghen bevinden de vervalschinghen, **voeringhen** ofte andere frauden inde wassen keersen ghedaen, die zij nochtans verstaen te vercoopen voor nieuwe onghecorrupteert ofte bedorfvn wasch, sullen vermoeghen eene keerse vutten hoop hemlieden gheputeert tot warranderen van alsulcke grootte alst hemlieden goet dunckt vut te hiefen ende die te breecken in alsoo veele stucken als hemlieden believen zal, ende int cas van eenighe fraudde, bedroch **ofte voerynghe** van oudt, van contrarie specie wasch ofte andersins te bevinden, sullen de selve callengieren inghevolgen van den ceure ten artikel van de vervalsche keersen ghementioneert.

18

Item dat alle roeten keersen niet goet bevonden zijnde te warrandatie van de selve officieren sal den wynckelier wyen de selve toegbehoort beslegghen worden in de boete van xl schele

Folio 8

19

Item elcken wynckelier wert ghehouden te maecken ofte vercoopen **het mostaert** van goet ofte oprecht zaet ter warrandatie van de selve officieren op de boete van x schele parisis.

20

Item den gonnen weigerende te compste van de cnape alsoo ghesonden, teinde eene keerse te gheven sullen boeten xx schele parisis

21

Item indien iemant de selve officieren int exerceren van t'voorseyde officie, soo schauwinge als warrandatie van vleesch, keersen, mostaert ofte t'gonne meer van t'voorschreven officie dependeert, eenich beledt ofte obstacle dede met steen, vuyligheyt ofte water naer hemlieden wierpe ofte groote ofte beschimpte met eenighe lateringhe, spottinghe ofte injruieren dat de selve sulen incurreren ten besaleghe als boven inde boete van vj pond parisis

22

Alle welcke bovenschreven boeten werden ten proffiete vande selve officieren, danof zij sullen vermoeghen te vermaecken ende accorderen naer discretie ende goet duncken

23

Item indien iemant merckelyck reden van excuse hadde voor de schauwynghe ofte bevel van de selve officieren, die mach hem addresseren aende selve officieren ende zynne reden te kennen gheven, omme danof ghedisponeert te worden naer discretie ende soo de selve officieren sullen in equiteyt bevinden te behooren.

Folio 9

24

Item eenen officier eerst in eede gheroepen zijnde van de warrantatie voorschreven sal ghehouden zijn te gheven voor zijn confreren tzijnder werecomste een seshien ofte in redemptie van dien iij pond parisis

25

Item den cnape van de selve officieren eerst in eede gheroepen zijnde sal ghehouden zijn te beschincken zijne meesters met een paer cappoenen zijnder wellecompste ofte bienvenue

26

Dese ceuren, ordonnantiën ende statuitten zijn ghewesen voor t'collegie vande weth ende raeden deser stede van Poperinghe ende by de selve ghesaemdelick gheratiffieert ende gheaprobeert op den vij february 1634

7 februari 1634 – De cantyne vande Italianen – Resoluties - SAP 469
--

Actum ter vergaderynghe van de heere, wet ende raeden deser stede van Poperynghe den vijste februari 1634

Gheraemt goedt gevonden ende gheresolveert byde voornoemde heeren te maken statuut raekende **de cantyne vande Italianen** alhier in garnisoen ligghende – verbiedende een yeghelick aldaer te gaen dryncken

op de boete van twaelf ponden parisis te bedeele in drye deelen, den officier de calaigne doende, den aermen en den anbryngher

ende voorts datt alle borghers ende ooc vremde, aldaer wyn ofte bier haelende sullen verbueren de boete van sesendertich ponden parisis te bedeele als vooren.

Ende aengaende de weerden ende weerdinnen, tappers ende tappeghe die aldaer bier ofte wyn zullen haelen boven de bovenschreven boete van xxxvj pond parisis sullen ghesuspendeert werden een half jaer van hemlieden nerynghe.

Item goedt gevonden ten zelven daeghe

te maecten een andere statuut ende ordonneren –

verbiedende byde selve an alle weerden ende weerdinnen, tappers ende tappeghe niet vermaeckt hebbende vande stede acsysten

te leveren in cannern, flasschen ofte anderssins eenighe wyns ofte bieren ten huuse ende herberghe van d'andere weerden ofte weerdinnen, vermaeckt hebbende

op ghelycke boete van sessendertich ponden parisis

med verbodt alsvooren ende te bedeele eenschelick de voorseide boete soo hier vooren gheseyt is

Actum eodem.

Item ghoedt gevonden t'amplieren alleenelick de boete tot twaelf ponden parisis van het voorgaende statuut ende ordonnancie ghemaect in den jare 1614

nopende de weerden ende weerdinnen van de St. Jooris, Wildeman, Gouden Hooft ende de Home,

die in faulte syn van wyn in hemlieden kelder te hebben,

ten gheriefve vande ghemeente ende passerende man te bedeele deselve boete alsvooren actum eodem die quo supra.

Item gheresolveert by ghemeenen voyse van collegien datmen innen soude de remisen by Rodelix van de Leeuwe als gaederaere gheweest hebbende ende ghegheven, ten laste van

dheer Andries Marsilles gedraghende 37 – 10 schele ende meester Matthys Lottin bedraeghende 50 pond parisis ghetaxeert inde ommestellinghe te weten ten laste vande voorseide Marsilles **ende an...** ougst 1632

Ende de gone ten laste vande voornoemde Lottin den is **dies 30** pond parisis ende **zo 1633 20 pond parisis**

Jeghens welcke resolutie hun **opposeere**

Sire Maercquis Marsilles proost deser voornoemde stede ende d'heer **Jooris Gueval**,

Bailliu, vutten naeme vande heere, mied onverlethende de selve resolutie daer ordonnancie te rerseren – zoo zy te raede werden

Actum den vijde february alsvooren.

11 februari 1634 – Gemalen op een heiligdag - SAP 251 - folio 120

Jacob Kiecken verweerder contra **Jan Vermeulen als dienaar vand heere** - heescher over de boete van vj pond parisis ter cause den verweerder op onsen lieve vrouwe gheboorte dach ghedeurende de hoogmesse ghemaelen heeft - med kosten

Den zelve contra den zelve heescher vande boete van vj pond parisis ter cause hy verweerder ghedroncken heeft ten huuse van Jan Verclyte den iiijde 7bre 1633 ghedeurende de hoogmesse - med kosten

11 februari 1634 – **De familie Duhameau tegen de baljuw – Eversam** - SAP 125B - nummer 3

bailliu contra Jacques en Charles Duhameau

Intendit ende employ van blycken omme Charels ende Jacques duhameau verweerders jeghens den bailliu - causa officij heescher voor myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Alvooren de verweerders

employeren de cracht vande negatie jeghens sheescher verzuerden aenzegh die teenemael injurieux is

Ende hoewel de zelve suffisant is omme van sheeschers heesch gheabsolveert te wesen - nochtans en hebben de verweerders niet willen laeten te produceren de ghemargineerden - **Nicolas Boulengier & Jean Boulengier** - die tuughen ende deposeren zullen dat de selve

verweerers opden xxiiij meye lestleden smerghens vrough gheslaen hebben de perssen by heesche vermeldt in eene party elst by hemlieden vader ghecocht jeghens d'heer **Guillaume Jaspert ontfanger van 't clooster van Eversam** - neffens t'elst ghenamde de Clynckemaille - de zelve voerende binnen deser stede

Dat meer is - zullen de selve ghemargineeredn noch deposeren dat **Caerle Maerten** - s'verweerders betichter aldaer ten voorseide tyde niet en is present gheweest De welcke uwe edele believe daerop t'ondervraghen up eedt ende recolleren op d'informatie preparatoire hier annex cotté A Exhiberende hier neffens certificatie van voornoemde tacchat dat sverweerders van coop ghehad heeft vande partye van elst - cotté B betvoorts ceriticeert ulieden wet van Crombeke plaetse van haerlieden residentie daerby blyckt van haerlieden goetd comorteert - cotté C

Mids welcken concludeert tenderende ls tanderen tyde van niet ontfanghelick met costen protesterende in hem gheheele blyven den heescher sanctioneert ter cause van sheescher anticht ende injurie ende zoo zy te raede werde - implorerende etc.

Cotté A -

Informatie preparatoire ghehoort by my Cots onderschreven - gheadmitteert by die vande raede in Vlaenderen - der residentie van Poperynghe ten versoucke van Charles ende Jaques du hamau op den vjde january xvjc vierendertich

Nicolas Boulengier - oudt lij jaeren ofte daerontrent - houdtwercker van zynen style - woonende tot Prooven - seght ende deposeert op eedt daertoe by my ten heiligen ghestaeft - waerachtich te syne -dat hy werckende opden xxiiij de meye lastleden int elst competeerende tclooster van Eversam danof de taille jeghens tselve clooster ghecocht was by Philippe du Hameau -vader vande voorschreven Charles ende Jaques - ghesien heeft de selve Charles ende Jaques commen int tselve elst smerghens vrough - de welcke in tvoorschrevn elst gheladen hebben een voer perssen ende dese ghevoert naer de stadt van Poperynghe alwaer de voorseide perssen zyn ghedaen doen arresteren by Frans van Damme - die sustineert - zoo den depositant verstont - de die te commen vuyt zyn elst byde voornoemde Charles ende Jaques du hameau ghekomen te weiren zonder dat hy depositant daer in ofte by ghesien heeft eenen Caerel Marten - ghevende voor redene van wetenschap dat hy tselve alsoo ghesien ende daerby gheweest is - ende dat hy byden voroseide Frans van Damme arrestant ontboden is gheweest omme vande waerheyt ghetuughenisse te gheven - ende sluyttende zyne depositie als van de saecke nyet voorder wetende ende heeft de selve naer lecture onderteckent ende was onderteckent by laste van Niclas Boulengheir met een marcq

Jan Boulengier legt volledig de zelve getuigenis af

Aldus ghehoort ter presentie van Jan van Houcke ende Passchier Henten - ghetuyghen hierby gheropen ende ghebeden - dagh ende jaere als boven - toorconde VanRen,inghe 1634

Cotté B

Extract vuyt de wettelicke vercoopynghe van taillie van elste competeerende tclooster van Eversam gheschiet opden xxxse decembris 1632 - omme te ontblooten ten jaere 1633 - daerinne onde andere staet t'naervolghende

Item eene partie liggende wat oost van daer - zynde den zuutwesthouck van eene meerder partie - streckende metten westzyde jeghens **de Clynckemialle** - het zuuthende de **Zantmeerschstraete** - t'noorthende tot half den voetwech gaende vande Clynckemaille oostwaert naer **t'ballycnck weghelken** ende metten oostzyde tot de coenders staende tusschen deze partie ende naervolghende -

Cooper als laeste verhooghe met conditie van te moeten alten staen vyf plantsoenen - bomen de gone ten voorgaende haulste ghelaten op date eenighe zyn Nicasen Vrambout voor jc lij pond parisis tgonne borghe ende principael onderstont Nicasen Vrambout met een handteeken

Groot by lantmate van my onderscheven lantmeter ghedaen upden iiijde ougst 1633 - iiij lynnen - Jacqueus deLatre

Overghelaten an Philippe Duhameau

Item een partie liggende beoosten ande voorgaende - streckende metten zuuthouck de voorseide straete - d'oostzyde de coenders staende tusschen dese partie ende de naervolghende ende metten noorthende tot half den voorseide voetwech loopende als laetste verhoogher met conditie van te moeten laten staen vyf plantsoenen boven de gone ten voorgaende haulste ghelaten op datter eenighe zyn - Nicasen Vrambout voor jx lvj pond parisis tghemet - borghe ende principael - onder stont Nicasen vrambout

Groot van lantmate van my onderschreven lantmeter ghedaen opden iiijde augusty 1633 - iiij lynnen lvij roeden - my toorconde odnerteeckent Jaques de Latre

Item eene partie liggende ten noorthende vande voorgaende stick metten oostzyde jeghens tvoorseide Ballynck weghelken tzuuthende tot half den voorseide voetwech ende metten westzyde jeghens de coenders staende tusschen dese partie ende de naervolghende - coopende als laetste verhogher met conditien van te moeten laten staen vyf plantsoenen - boven de gone ter voorgaende haulste ghelaten - op datter eenighe zyn - Charles du Hameau voor iiijxx xij pond parisis tghemet borghe ende principale Philips du Hameau - toorconde onder stont Charles Duhameau ende Philipe Duhameau elck met een handteeken groot by lantmate van my onderschreven lantmeter ghedaen upden iiijde augusty 1633 - iiij lynnen iiijxxij roeden - my toorconde onderteeckent Jacques de Latre

12 februari 1634 – Een requiemmis in de kapel van de Penitenten - Renten
--

Compareerde in persoone **Lodewyck van Reninghe filius Jaques**, jonghman, 't zijn zelfs, kendt deuchdelick ontfaen thebben vut de handen

van d'eerweerde zuster **Cathelyne Manspetyt, moeder ende Barbel Faucqier**, religieuse vande convente van de grauwe zusters binnen deser stede

ten desen present,

de somme van vijf en twyntich ponden grooten vlaems

welcke somme gherust hebbende onder meester **Mattheus Lottin**,

syndicq van 't voornoemde convente,

de voornoemde zusters Barbel ghegeheven is gheweest by ende jeghens Mahieu weduwe van zuster Faucqier haere grootmoeder

omme haer hiermede te verhelpen in noodt ende gheemployeert te worden tot haere noodzaekelicheden

met conditie nochtans dat de zelve penninghen metten interesse

naer haer overlijden zouden blyfven ten proffytte, oorboire ende behouwe van de voornoemde convente

met laste dat de moeder ende religieusen van de voornoemde convente schuldich werden daervooren te doen celebreren in haere capelle ter eeuwycheyt een misse van requiem over de zyele van de voornoemde Jehenne, donatryce 't welcke de voornoemde moeder in zulcken ghevalle belooft heeft te doen doene, zoo verre de zelve penninghen gheduerende tleven van de voornoemde zuster Barbel niet en werden ghedissipeert inde voornoemde noodsaekelicheden dies de distributie zal moghen ghedaen wesen, byden voornoemde syndicq beloovende hij comparant hemlieden te ghelden ende betaelen een erfvelicke losrente van achthien ponden xv schel ponden parisis by jaere den penningh xvide, inneghaende heden date deser danof teerste jaer valen ende verschynen zal den xvide februari 1635 eerstcommende ende zoo voorts van jaere te jaere eeuwelick ende erfvelick ghedeurende emmers totter efectievelicke lossynghe van diere die zal moghen gheschieden tallen tyde alst de zelve comparant zine hoirs ende naercommers ofte hieraen cause ende actie hebbende inde naervolghende hypothesque, goetdyncken zal, midts t'eenderwerf oplegghende de voroseyde capitaulx penninghen mette verlopen van diere tot den daeghe van de zelve aflossynghe, naer raete van tyde, in goeden endee ghepemitteerden ghelde ende omme de voornoemde zuster Baerbel ende convent danaf wel ende ghetrouwelick te bewaeren ende verzekeren, zoo heeft de voornoemde Renynghe daerinne verbonden, ghehypothequeert ende verobligiert, zoo hij doet by desen, een ghemet hommelhoff liggheende ghemeene in twee ghemeten, ghemeen met Jan Roens, causa uxoris, inden Haeghebaerthouck, aboutterende van noorden an tgerstland van d'heer Pieter van de Perreboome, van oosten t'Belle straete, van zuuden ende westen de straete – belast met iij pond parisis sjaers ten proffytte van de disch zonder meer, met zulcke inninghe ende executie als men heeft van lanspacht volghens de costuyem der selve stede in gheoeden gheuseert
Actum present Wyts, Proventier, Renynghe, ende Baert, schepenen
Den 16de februari 1634

15 februari 1634 – Slachtgeld en gemalen op een heligdag - Boeten - SAP 251

Den xvde febrauay 1634

Andries Vermote verweerder jeehns Antheunis Maeseman ende Frans de Keyser - pachters vande 't groote ende 't cleen slachtgelt heeschers vande boete van zeven ponden parisis vlaemsch ter cause hy een kalf ghelseghen heeft zonder billiet contra 't placacet daerop gherenareert - med kosten

Folio 121

Maillaerd Gheeraert verweerder - jeghens Jan Derre - als dienaer vande heere van de boete van vj pond parisis ter cause van ghemaelt t'hebben ten tyde vande hooghmesse opden Onse Lieve Vrouwe ontfanghenissedach - med kosten den zelven verweerder jeghens den zelve heescher van ghelycke boete ter cause van ghemaelen t'hebben opden derden sondagh vanden advent lesteleden - med kosten

15 februari 1634 – Pieter Clugnet, manslag – Delicten SAP 250

Opden xvden february 1634

Pieter Clugnet verweerder jeghens den bailliu, causa officij heescher, **te cause van manslagh** by hem ghecommitteert inden persoone van **Victor Proventier filius Victor**

Den amptman relateert den verweerder ghedachvaert t'hebben ter bresque deser stede opden vde february lestleden, ende s'daeghs daernaer 't zynder laetste domicilie op heden xvij february 1634

D'heescher is t'synen laste ghegheven defts (? *Defentie-oproep?*) medghaders ordonnantien van herdaeghinghe tot comparitie binnen veertien daeghen om 't anhooren s'heeschers heesch ende daerjehens te zegghen t'gone hem goedt dunckten sal actum den 15 february 1634

Den amptman relateert de tweede daeghinghe ghedaen t'hebben ter bresque deser stede den xvde february ende den xxjste zynde ghelycke vande domicilie ten fyne hy comparerende wonsdaeghe erstcommende - wesende den jste maerte ten fyne voorschreven ende dat op zynen tweeden dyngghedaeghe te wette.

Den amptman relateert de derde indaghynghe ghedaen t'hebben ter halle den vde maerte 1634 ende woensdaeghe den vijde ter laetste domicilie vande perpetrant - *overtreder* - op woensdaghe eerstcomende den xvde der zelve maent ten fyne voorschreven.

Iijde defts (?) ende ghecondemneert den heescher te doene eene vierde ende superabondantelicke daeghinghe den xvde maerte 1634.

Den Amptman relateert dese vierde ende superabondantelicke daeghinghe ghedaen te hebben te bresque deser stede den xix de maerte ende s'anderdaeghs

den xxjde ende laetste domicilie vande perpetrant hem dach presignierende op woensdaeghe xxix deser -

ende diensvolghende den heescher ghedadmitteert ter preuve actum den 29 maerte 1634

18 february 1634

Adriaen Veltre verweerder jehens den bailliu causa officij, heescher

17 februari 1634 – Ommestelling – Resoluties – SAP 469
--

Actum te vergaderinghe van mijnheere den proost ende den bailliu utter naeme van de heere midtsgaders weth, raeden ende notable deser stede op den xvjde februari 1634

Is gheraemt goedt ghevonden ende gheresolveert byde voornoemde heren proost, bailliu ende weth

datmen taxeren sal ten laste vande ghemeene upsetenen deser stede ende jurisdictie eene gheheele ommestellinghe op den ouden voet, omme te betaelen die vutleveren der voornoemde insetene vande schulden ene lasten daerinnen zy belast ende belanckt syn an syne majesteit duer andere volghende tvertoogh byden thresorier aen wetten ghedaen.

Raeden ende notabelle synde van contrarie advys ende resolutie willen dat t'collegie van de wet ghehouden werdt voor eenighe taxatie ende ommestelling te consetneren haer te belasten met personel ogement van soldaeten volghende de resolutie ten jaere *Niet ingevuld* ... med drye collegien daerop ghenomen.

Waerop den voornoemde heere, proost protesterende sustineert de voornoemde resolutie te moeten syn quaet ende van onweerde, vutte dien de selve zoude gheschiedt zyn t'zynder absentie ende datter niet jegenstaende de voornoemde redene van oppositie vande voorschreven raeden en notable een gheheele ommestelling zal doen naer behooren.

Den zelve daegh opde requeste ghepresenteert van weghens heer **Pieter van Peereboome** is byde voornoemde heeren proost ghevonden ende gheresolveert

dat den voornoemde Peereboome van nu voortan zal wesen vry van personeel logement van soldaeten ende wacht,
midts hy hem doende de debvoiren naer het spelen vanden orghel
zoo hy tot nu toe ghedaen heeft,
revocerende midts desen t'voorder vrydom van ommestellinghe ende tauxatie by zyne requeste gheroert
Actum eodem

18 februari 1634 – Absentie van de wacht - Boeten - SAP 251

Opden 18de febrauri 1634

Frans Aerdans - verweerder - jehens **Nicolays Beke** als hooftman vande wacht heescher - vande boete van iij pond parisis ter cause van 's verweerders absentie inde wachte nietjeghenstaende vermaeninghe upden vijde february 1634 lestleden contra t'statoot - med costen

Robert Desruelle verweerder jehens de zelve heescher van ghelyck qualiteyt van ghelycke boete ter cause als vooren

Idem voor Ghelein Wenis - Matheus Derycke

18 februari 1634 – Christyne Becouts neemt een lening bij Jacques Proventier – Huis op de Nieuwe Markt – SAP 398

Comparerende **Christyne Becouts wedewe van Pieter Blocquet** gheadsisteert met Pieter Blocquet haeren behuuden zoone in desen haeren bystaenden man - ende deughdelick vercocht thebben ten proffytte van **Jacques Proventier** - present ende accepterende - eene losrente van xv pond parisis sjaers - den pennyngh xvjde voor de somme van xx pond grooten byde vercoopeghe ontfaen - innegaende heden daete dezer - te lossen by twee egaele paymenten - mits opleggende etc. verbyndende daerinne een huus ende erfve staende opde nieuwe maerct deser stede - daer de vercoopeghe woondt - streckende oost end west - van westen de voornoemde marct - van oosten den synghele - van noorden Clays de Vos ende van zuuden d'aeldynghen Jan de Schotter - belast voor desen met xij pond parisis sjaers den disch van Sint Bertins - xij pond parisis sjaers ten profytte van t'gasthuus deser stede - xij pond sjaers Jacob van Beveren ende vj pond parisis by jaere an Joos Cheys d'oude - voorts zuuver ghereserveert in sheeren grondrente med innynghen naer costuyme
Actum present Baert - burghmeester - Jan Rouvroy - Pieter Babelaere - Jan vande Zande ende Melis - schepenen - den xvij february 1634

4 maart 1634 – Een vreemdeling, geen wijn en vlezelijk geconverseerd - SAP 251 - Boeten

iiijde maerte 1634

Jaques Cauwaige verweerder jehens de bailliu - causa officij - heescher vande boete van xxxx pond paridis ter cause hy is hier commen wonen zoner consent van de wet alhier contrarie t'statoot - med costen

De man dient binnen zes weken te vetrekken

Hubert de Lannoy - verweerder contra den zelve heescher - causa officij - heescher

vande boete van xij pond parisis ter cause hy gheen wyn inneghedaen en heeft binnen den tyden by statute deser stede ghelimateert -
med suspensie van nerynghe - in conformiteyt van tzelve statuut - med kosten
De verweerder loochent de feiten

8 maart 1634

Maerten Pieren verweerder contra den bailliu heescher omme de boete van vj pond ter cause dat hy **vleesschelick gheconverseert heeft met Mayken Deman** filia Victors - med kosten

8 maart 1634 – Loon voor de cipier – SAP 469 – Resoluties

Gheconsenteret by mijn heeren burchmeester ende schepenen deser stede an **Jan Lieva** dienaer ende chipier vande vanghenisse desere stede voorseit, twitnich schele parisis de weke zyn leven lanck gheduerende d'welcke hy sal moghen haelen van onse grefvier duer hem valideren in rekenynghe

Actum present t'volle collegie – vande weth den vijjde marty 1634

Een nieuwe dokter

Is goedt ghevonden ende gheresolveert byden bailliu, weth, raeden ende notable op het vertoogh op requeste ghedaen by meester **Francois van Doorne**, licentiaet inde medicine

wonende binnen dese stede,

tenderende ten fyne myne voornoemde heeren zouden believen hem toe te legghen

eenighe gratuiteyt over sijne diensten an d'aerme deser stede ghedaen

ende voorts hem te beneficieren med een redelick jaerlickx pensioen

den selven ende meester Francois te bevryden –

soo zy doen by desen van alle ommestellynghen, logementen van soldaeten ende wacht die ten laste van de insetenene deser stede zoude connen gheschieden,

Actum die quo supra

11 maart 1634 – Delicten – Clays Tlam - SAP 250

Opden xj maerte 1634
Clays Tlam verweerder jeghens Martin Rousseau, heescher in materie van injurien - den balliu causa officij, mede ghevought

12 maart 1634 - **Jacques Louwayge** koopt tien koebeesten van Jan Robijn - SAP 398 - Renten

Jacques Louwayge kendt wel ende deugdelick vercocht te hebben aen **Jan Robijn** de nombre van thien coebeesten -
 te weten een rooschylle koe voor vij pond grooten vlaemsch
 ende noch een scheghelde roo voor ghelyck vij pond grooten -
 een roo scheghelde veerse van twee jaer uut brynghende - die caelf draeght - voor de somme van vyf ponden grooten vlaemsch -
 Item een witycckte voor de somme van zeven ponden grooten vlemsch –
 item een witrickete veerse van drie jaer vutbringhende voor de somme van zes ponden gooten vlaemsch -

Item witrickte veerse van drie jaer ut bringhende voor de somme van zes ponden grooten vlaemisch -
 Item een witrickte veerse van twee jaeren vutbringhende voor de somme van vier ponden thien schelle grotten vlaemisch -
 noch een doncker gryse met een sterre voor de somme van zeven ponden thien schelle grooten vlaemisch
 Item een zwarte sterre voor de somme van zes ponden grooten vlaemisch -
 een wite gryse voor de somem van vier ponden grooten vlaemisch –
 noch een geheele witte voor de somme van zes ponden grooten vlaemisch
 Item een zeughe vol jonghen voor de somme van drie ponden thien schelle grooten vlaemisch
 - noch een groote ketel ende een foruneel voor de somme van vyf schellinghen grooten vlaemisch
 Item ten hove bevonden de nombre van twee duyst cruytschoof ende boonschof voor de somme van acht ponden parisis elck hoven -
 Item twee bedden voor de somme van zeven ponden grooten vlaemisch -
 Item een gardrope ende twee laen voor de somme van vyf ponden grooten vlaemisch ende noch vier zoelen met plouch yzers ende haernaschghen daermede gaende voor drie ponden grooten vlaemisch -
 eenen hoyschelf medghaders van ende een roester inde scheure ende stallqynghen bevonden -
 eenen grooten van ende een kallanderie mette ryspe ende een slipsteen - voor zeven ponden grooten vlaemisch ende dat in midedrynghe van t'gonne den voornoemde Louwaige anden voorseide Robijn schuldigh is -
 ende vande boorghtochten die den zelve Robijn over hem Louwaige vekent ende ghepasseert heeft an diversche persoonen –
 verclaerende beede de voorseide contractanten by eede de voorseide vercoopynghe gheschiet te zyne te goeder trouwe sonder schimp, fraude ende prejudictie van iemandt
 Actum present Wyts, burghmeester ende van Renynghe schepene, den ix maerte 1634.

18 maart 1634 – Groensville - Delicten SAP 250

Opden xvijde marte 1634

Groenville Casine, de huusvrauwe ende Mayken de dochter van Maillaert vande Ameele, verweereghe jehens **Mayken ende Chrystinken Bendaerts filia Cornelis**, heeschereghen in materie van injurie den balliu causa officij medeghevought

18 maarte 1634 – Eed niet afgelegd - SAP 251 – Boeten

Jacques Floor - Andries Masselis d'oude - Jan vande Goesteene filius Maillaert ende Jacques Caullau dischmeesters verwerder contra den bailliu -
 causa officij - heescher van de boete van e'lk iij pond parisis ter cause zy deneedt neit ghepercepteert en hebben in behoerlycke tyde - med costen
Folio 124

Jacob Pladys verwerder contra de balliu heescher causa officij vande boete van drye ponden parisis ter cause hy niet en heeft ghepresteert in behoerlicke tyde den eedt van warrandeerder vande biere ende broode - med costen

23 maart 1634 – Jan Debergh een Andries Masselis stellen zich borg over Jacques Boone – Penitenten - SAP 398 - Foio 12

Compareerden in persooene **Jan Debergh filius Eloy ende Clayse** zyne huusvrauue medghaders **Andries Masselis filius Jans** in huwelick hebbende de wedewe Jan Wyts – te kennen ghevende hoe dat den zelve Bergh ende Wyts hemlieden boorghe ende principael ghestelt ende gheconstitueert hadden –

elck voor ander ende een voor al in solidium - zonder divisie ofte excussie over **Jacques Boone** -

voor een losrente van lxxv pond parisis by jaere - den pennyngh xvj -

ten proffytte vande **moeder ende religieusen vanden convente vande grauwe zusters van d'ordre van Sinte Franchoys** binnen deser stede -

ende voorts hemlieden verobligiert de zelve rente te bezetten ende souffisantelick te hypothequeren op grondt van erfve ten contentemente vande voornoemde moeder ofte by faulte van dien de zelve rente op te legghen ende rembourseren mette verlopen ende croisen naer raete van tyde in goeden ende ghepermiteerden ghelde -

waerinne den voornoemde Bergh ende Masselis alreede ghepermitteert zyn -

elck voor ander ende een voor al

tot t'zelve oplegh ofte bezet -

alles in corformiteyte vande letteren van constitutie dies breeder ghewaeghende -

byden voorschreven Boone verkendt ende ghepasseert onder de voornoemde borghtochte

voor de wet deser stede opden xxjde octobris xvjc vieren twintich –

alhier ghesien ende ghelesen ende omme byde voornoemde eerste comparanten te gheraeken tot slaeckynghen van de voornoemde executie vande voornoemde convent en de voornoemde rente wel ende ghetrauwelick te bewaeren ende versekeren -

soo ist dat den voornoemde Bergh ende zyn huusvrauue in hemlieden eyghen ende priveen naeme in plaetse vande voornoemde eerste verkentnisse - verkendt ende beleden hebben - zoo zy doen by desen -

wel ende deuchdelick schuldich te zyne ende te gheldene aen ende ten proffytte vande voorseide convente - ter acceptatie van d'eerweerde **zuster Cathelyne Maupetyt** - moeder ende zuster **Margriete du Pont - mere Marte** aldaer –

ten desen present ende medecomparerende

een erfvelicke losrente van gelycke vyf en tzeventich ponden parisiis by jaere - den pennyngh xvj - inneghegaen zynde vjde octobris 1633 - laetsleden tot welcke daghe zy eerste comparanten voor slaeckynghen van executie de verschenen verlopen moeten furnieren dannof 'eerste jaer crois vallen ende verschynen zal den vjde octobris 1634 ende zoo voorts van jaere tot jaere etc -

te lossen t'eenen payement midts opleghende etc -

verbyndende daerinne haerlieden persoon ende goet - present ende teocommende ende by speciaele vier ghemeten onder hofstede met twalken medegaende ligghende inde

Wipperhouck deser jurisdictie met alle catheylen daerop staende -

aboutternede van noorden an t'zaylandt van Jaspar Huyghe - oosten 't leen van de zelve Bergh - ende van zuuden ende westen den hofstede vande vercoopers -

zuuver ene onbelast med innynghen nae coustuyme –

belovende voor vercocht thebben – schuldich te zyn ende te gheldene aen ende ten proffytte van d'heer **Frans Folcque** ts den voornoemde **Masselis den voornoemde Bergh** te indemneeren ende garranderen - costeloos ende schadeloos van gherechte helft van de rente ende verlopen voroschreven - zoo de gonne alreede verschenen als noch verschynen zal - zoo jeghens de voornoemde moeder ende convent als alle andere die 't angaen magh – daer ende zoo't behooren zal –

ja - ghelycke hypotheque souffisante bezet ende verbyntenisse te doen t'allen tyde dies verzocht zynde –

waervooren **Jacques Proventier** ten desen mede comparerende hem verkennt ende gheconstitueert heeft - zoo hy doet by desen - boorghe ende principael in solidium zonder divisie ofte escussie met renonciatie van t'beneficie van dien – belovende hy Masselis zyne boorghe danof te indenneeren ende garranderen costeloos ende schadeloos jehens elcken – verbyndende mietenmin zoo tot verzekethede vande voornoemde Berch als zyne boorghe zynen persoon vergoedt - present ende toecommende - naementlick drie ghemeten gherslandt ligghende inde Wipperhouck - abouternde van zuuden opde straete loopende vande Lappe naer de Abeele - westen t'meerschelken Boudyn Masselis ende t'waterloop - noorden dheer Michiel Steven Buteel ende van oosten Gillis van Bethleem ende d'aeldynghen van de wedwe Jacquers Proventier - noch een ghemet zaylandt inde zelvve houck - aboutterende van zuuden - westen ende oosten joffrauwe Margriete Bulteel - wedwe van joncker Pieter de Berty ende van noorden op de beke ghebruuckt by Jacques Rosiré – zuuver ende onbelast in t'onderhoudt van alle twelcke alle de voorseide comparanten - te weten Berch - Masselis ende Proventier hemlieden volontairelick hebben laeten condemneeren - zoo wy bughmeesters ende schepenen onderghenoemt hmeliden condemneren by desen - wysen dese met ghelycken consente themlieden respectiven laste excutoire niet jeghenstaende verjaerthede - styl ofte costuyme ten desen contrarie danof zy verclaerden te renuncieren dat alle sonder prejuditie van acte van garrante ende indemniteyte hemlieden competerende ten lase van de voornoemde Boone ende Clays de Clopper als cooper van zynen meulen ende ander goederen in d'eerste rente verbonden tot vervolghe van welcke ghaerant de voorseide moeder ende Mere Maerte by desen opghedreghen ende ghetransporteert hebben in handen vande voorseide Berch ende Masselis de originele letteren van constitutie vande zelve eerste rente ghepasseert vande 21 octobris 1624 - onderteeckent M. Lottin ende ghezeghelt met vyf zeghelen omme hemlieden te prevaleren daer ende zoo't behooren zal ende dat 't zelve in hemlieden regaerd gheannulleert ende omme dese in tregaerd vande voornoemde Masselis te doen subsisteren - heeft hem veroblygiert ende belooft daerinne te doen consenteren Mayken van Renynghe zyn huusvrauwe Actum present burchmeesters Massilles Proventier vervanghende Baert ende Bruyne - den 23 marty 1634

29 maart 1634 - SAP 251 - Boeten

Opden xxix maerte 1634

Jan deLanghe weert in Sint Joorishof - verweerder contra den bailliu - heescher omme de boete van vj pond ter cause dat hy Langhe heeft laeten drincken achter de neghen schelle emmers den ghehele nacht contrarie het statuut met costen

31 maart 1634 - Het slachtgeld - SAP125B - nummer 24

Over het slachtgeld hebben tot heden weinig gevonden, vandaar dat we de onderstaande akte hierover opnemen.

Intendit ene employ van blycken omme **Antheunis Mazeman** als pachter van t'grootte slachtghelt end **Frans de Keysere** - pachte van t'cleene slachghelt - heeschers jehghens **Andries Vermote** - verweerder - dienende voor ulieden myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Inden eersten

de voornoemde heeschers resumeren heurlieden heesch –
doen te weten dat by instructie ende lysten vande verpachtynghe van tvoorseide groote ende cleene slachghelt eenen yeghelicken verboden is eenighe calvers te dooden ne sy hebbende daer te vooren dannof d'advertentie ghedaen ande vorseide pachters ende danof ghelicht billet –
op peine van te verbeuren vyf ponden grooten vlaemsch ten proffite vande pachter van tvoorseide groote slachtghelt
ende twee ponden grooten voor den andeen –
alles in ghevolghe vande copie auctentycque vutte vorseide instructie ende lyste deser annex - cotté A –
by dheescher voor preuve alhier geheemployeert.

Dienietjeghenstaende theeft belieft den vorseide verweerder upden ... niet ingevuld ... tzyne hove te doen dooden een calf sonder dies ande heescher de wete ghedaen thebben - nochte billet ghelicht in ghevolghe van sverweerdens kennesse apna acta bekent die de vorseide heescher oock emploreren voor preuve.

Dat den voornoemde verweerde tzelve calf - emmers deel van dien - ghesleten heeft in zynen huuze - believe ulieden edele daerop te hooren ende examineren den ghemartineerden -

Guillaume vande Berghe -

ende of sy tvoorseide calf ghesleghen hebbende de helft van dien niet ne heeft ghelaen ande verweerde ende of den verweerder ofte wet den ghemargineerden de zelve helft niet en hebben ghedreghen ande verweerder?

Believe voorts ulieden edele op ghelycken eedt t'examinieren den persooone alhier ter marge - **Clays Coevoet** - of sverweerder zoontgen an hem niet en heeft gheseit ten tyde van t'slaen van tvoorseide calf - dat de helft van tzelve calf was hanghende in zynen vaeders keldere - mids welcken dheeschers concederende tenderen als by heessche implorerende in ende op alles etc.

met heesch van costen

Enquete judiciaire ghehouden by **Pieter Babelaere** - schepenen der stede van Poperynghe - opde intendit ende ten versoucke van Antheunis Mazeman - pachter van t'cleene slachghelt omme indie qualiteyt verweerder jehghens Andries Vermote verweerder voor myne mynheeren burchmeesters ende schepenen der voornoemde stede opden laetsen maerte 1634

Guillaume vanden Berghe – dachwercker - wonende binnen dese jurisdictie - oudt xl tich jaeren ofte daerontrent - oorconde ghehoort ende ghe-examineert opden vorseide Intendit –

zecht end tuught op eedt - dat hy ter versoucke vande verweerder - t'calf byden intendit gheroert - ghesleghen ende bloetlaten - sonder billiet vande pachter - ligghende achter de schuere vanden vorseide verweerder - hebbende den depositant een achterbeen med hem ghedreghen

ende de reste van het ghesleghen calf ghesteken onder d'oozynghe van sverweerdens waghencot - zonder te ween of t'zelve ofte een deel van dier in svoorgaende verweerdens huus ghesmeten is gheweest oft niet –

sluytende hiermede zyne depositie die hy depositant naer lecture heeft onderteeckent
't marcq Guillaume vandenbergh

Aldus ghehoort ende gheexamineert dach date ende present als vooren - trooconde J. de
Reninghe

1 april 1634 - Delicten SAP
250

Opden 1ste april 1634
De weduwe meester
Christiaan Duchamel,
verweeregehe jehens den
bailliu causa officij
ghedient van heesch par
escript

3 april 1634 – Jacob de Snepere weigert in de gevangenis te gaan - SAP 124C - nummer 45

Heesch ende calagine omme den ampman - causa officij – heescher ter eender zyde jehens
ende ten laste van **Jacob de Snepere** - ghevanghen verweerder ter andere -
dienende voor ulieden myne heeren burgmeester ende schepenen der stede van Poperynghe
Inden eersten dient ghepremitteert voor warachtich dat eenen yghelicken wel strictelick
verboden is officieren te resisteren - vele meer faictelick t'aggresseren - hinderen ende quetsen
Desnietjehensaende was alzoo de voornoemde verweerder gheexecuteert by **Clays
Jacobssone** - officier vande colve deser stede - vut vrachte van acte van condempnatie opden
iijde vande voorleden maendt van april - ontrent den acht ofte neghen heuren voor noene -
ende gherecommandeert in huus van costen ter herberghe **vande Gouden Hoorne** binnen
dese stede ende des avonts ten zelve daeghe ontrent den acht heuren den voornoemde officier
ghecomen zynde inde voorschreven herberghe omme te weten of de verweerder aldaer
ghebleven was - t'heeft belieft den verweerder zouckende - ontwyffelick eenigh zwaricheit
jehens den zelve officier te segghen -
dat hy de weerden (ter wiens proffyte de voorschreven acte van condempnatie ghegheven
was) niet en zoude betaelen -
waeruppe den selve officier gheandwoordt hebbende dat de verweerder requeste zoude
presenteren om slaeckynghen ende dattet veel eerlicker was vanden verweerder te weesen in
eene herberghe ghedetineert dan inde vanghenesse –
seide dat hy wel wilde inde zelve vanghenesse wesen - dat hy daer zoude wesen by Frans de
Landsheere zyn camerade ende derghelicke
Twelcke byden voorseide offciier verstaen - seide jehens den veweerder dat hy heu daerinne
wel zoude leeden - daeruppe den verweerder opstaende vande stoel daeruppe hy gheseten
was - seiden gauwer - ick ben daertoe ghereet ende dierghelycke
Zynde alzoo den voornoemde verweerder met de voorseide officier sonder meer woorden
ghegaen vuten huuse tot ande deure vande voorseide vanghenesse alwaer den voorseide
officier ten diversche reisen gheclopt hebbende jehens de deure end gheene oopenynghe
ghehadt hebbende - heeft den verweerder ghetrocken zyn mes en tzelve ande voorseide
officier bloot ghetoocht -
zegghende dit is voor u - ick en zal inde vanghenesse niet gaen!

Ende zyn alzo elcanderen anghevallen - hebbende den voroseide officier vande verweerder ontfanghen een opene wonde in zynen rechteren arm met effusie van bloede - dannof den voornoemde officier vande lyfve ghepericliteert heeft Nietjeghenstande welcken en heeft den voornoemde officier zyn exploit vervolghende ende om de voorschreven faictelicke resistentie den verweerder alsdan in vanghenesse gheconstitueert Welcke voorschreven faictelicke resistentie dheescher niet en verstaet lydelick te zyne zonder condigne punitie anderen tot terreur ende exemple Midswelcken dheescher concluderende - tendeert ten fyne dat den verweerder by ulieden heeren sententie diffinityfve ende over recht ghewesen ende ghecondempneert wort in alzulcke puntie ofte amende als ulieden edele naer merite van de zaecke zult bevinden te behooren - metghaders inde costen ende misen van justitie - biedende preuve ende implorerende

6 april 1634 – Mahieu van Belle koopt een huis op de Oude markt - SAP 398 - Foilo 15

Comparerende in persoon **Mahieu van Belle filius Mahieu ende Cathelyne filia Christiaen Verschote** zyne huusvrauwe - kennen ende belyden wel ende deuchdelick vercocht thebben - schuldich te zyn ende te gheldene aen ende ten proffytte van d'heer **Frans Folcque**- ten desen present ende accepterende een erfrvelicke losrente van neghen ponden vyfthien schellen grooten by jaere - den pennyngh xvj - voor de somme van jc lvj pond grooten vlaemsch byde vercoopers over hemlieden ghehouden als danckelick ontfaen - van coope van thuis daer zy wonen - loopende cours hehadt hebbende vande xvde maerte laetsleden danof teerste jaer croys vallen ende verschynen zal den xvde maerte 1635 - ende zoo voorts van jaere te jaere etc te lossen by een twee ofte meer ponden grooten sjaers midts tellende xvjc pond grooten tseffens mette verlopen naer rate van tyde - in goede ende ghepermitteerden ghelde ende omme den voonoemde Folcque – cooper - danoff wel ende ghetrauwelick te bewaeren ende verzekeren - zoo hebben de vercoopers daerinne verbonden ende verobligieert - zoo zy doen by desen - **haerlieden persoon ende goedynghen** - present ende toecomemnde – ende by **speciale thuis mede alle zyn toebehooren daer zy woonachtich zyn by hemlieden jeghens den cooper ghecocht** - metten **rechte van cheinse vande erfve toebehoorende de kercke van Sinte Bertins** gheldende xxv pond parisis sjaers - ende voorts alle andere edeficien ende melioratien die zy daer op noch zouden moghen erigieren – **aboutterende van oosten an thuis van de wedewe Pieter Capelle - zuuden tkerckhof van Sinte Bertins - westen den steenwegh loopende vande oude maerct naer tVroonhof - ende van noorden de zelve Maerct** – zuuver ende onbelast belovende voorts tot breeder verzekerhede ende versterckynghede vande hypotecque daerinne noch wettelick te verbynden ende oppignoreren voor juge competent ene nietmin verbynden ende oppignoreren by desen zes vierendeel xxxij roeden zaylant liggende inde Oosthouck - ambacht van Belle onder de kercke van Sint Jans Cappel streckende zuudt ende noordt - aboutterende met d'oostzyde tzaylandt vande kynderen

Andries van Uxeen – de haeghe hiermede gaende - t'zuudeynde de hofstede vande kynderen Mahieu van Belle - de westzyde Joris de Ghelcke - causa uxoris ende t'noordheynde t'premeerschelken –

Noch drie vierendeel xxxij roeden zaylandt ligghende ende streckende als vooren - d'oostzyde de wedewe Gouthier Lauwyck - de haghe afghaende - zuudt den pacht van Mahieu van Belle d'oude - west de kynderen Andries van Uxeen ende de noortzyde ende middel van t

'premeerselken - ghebruuckt by Jan Woussen -

omme by ghebreke van betaelynghe dee zelve daeranne te verhaelen ende recouvreren naer costuyme in ghelycke ghe-useert –

constituerende voorts

zy comparanten meester Jan van Costenoble ende *niet ingevuld* ... omme de zelve partyen

in versterkynghe van hypotheque te affecteren voor bailliu ende schepenen vande

voornoemde ambachte van Belle med belofte ende verbande naer style ende in cas den

voornoemde van Belle de voornoemde landen in Belle quaeme te vercoopen -

zal den voornoemde Folcque moeten tevreden zyn met tvoornoemde huus voor hypotheque -

midts van penninghen danof procederende opleggghende lxxx pond parisis grooten in

aflossynghe van t'capitael van vyf ponden grooten tsjaers –

deel vande voornoemde rente daerinne hy by desen heeft gheconsenteert –

voorts met inninghe naer costuyme

Actum present Wyts burchmeester, Roubroy, Renynghe, vervanghende Baert ende

Babebalere schepenen den vj april 1634

Wat we hier te lezen kregen is de akte van een lening die **Mahieu van Belle filius Mahieu en Cathelyne filia Christiaen Verschote** zijn vrouw aangaan bij **Frans Folcque**. Frans Folcque is in die tijd in Poperinge één van de grootste bankiers en in die functie onder andere ook 'syndicus' of bankier an de Paters Recollecten, die in die jaren een klooster aan het bouwen zijn te Poperinge.

Mahieu leent 56 pond grooten vlaams van Frans Folcque en dient daarvoor – a rato van de 16de penning of 6,25 % - jaarlijks 9 pond 15 schellingen grooten te betalen. De 16de penning is in die tijd de gebruikelijke 'crais' die men vraagt bij een lening.

Zij stellen als borg voor de afbetaling het huis dat ze van de 'cooper' – dus Frans Folcque – gekocht hebben.

Dat huis stond op het 'cheins' of opstalrecht van de Sint Bertinuskerk en bedroeg 25 pond parisis per jaar. En verder was de ligging als volgt:

**aboutterende van oosten an thuis van de wedewe Pieter Capelle –
zuuden tkerckhof van Sinte Bertins –**

**westen den steenwegh loopende
vande oude maerct naer
tVroonhof –
ende van noorden de zelve
Maerct.**

Als we dit op de Ferrariskaart projecteren, dan zien we dat het huis dat op 6 april 1634 verkocht wordt, stond waar nu het 'Oud Vlaanderen' staat.

Links van het 'Oud Vlaanderen' woonde in 1634 Pieter Capelle. Achter het huis – ten zuiden - lag toen nog een deel van het Sint Bertinuskerkhof.

Ten westen liep toen 'den steenweg van de Oude Maerct naer 't Vroonhof. Dat is dus het huidige 'Garenstraatje' dat in 1634 reeds belegd was met

kasseien en vandaar een 'steenweg' genoemd werd. Aan de andere kant – van de 'steenweg' – waar nu het 'Fabriekske' staat – lag toen ook nog steeds het Sint Bertinuskerkhof.

Ten noorden lag en ligt nog steeds de Grote Markt. Deze werd in 1634 nog de 'Oude Markt' genoemd en dit in tegenstelling met de 'Nieuwe' Markt, het huidige Bertenplein.

Voor de rest beschrijft de akte nog een aantal eigendommen onder het Ambacht van Belle die als borg en 'zeker' opgesomd worden.

6 april 1634 – Bestuur – 50d

P H J L P S byder gracie Godes/ Coninck van Castilien / van Leon/ van Arragon/ van beyde de Sicilien/ van Hierusalem/ van Portugal/ van Nauarre/ van Grenade/ van Colceden/ van Valentien/ van Gallicien/ vande Baillozken/ van Senilien/ van Sardinien/ van Cordube/ van Corspiche/ van Murcie/ van Jaen/ vande Algarben/ van Algesire/ van Cibzaltar/ vande eplanden van Canarien/ van Indrien soo Orientale als Occidentale/ van Eplanden ende vaste Landen der Lee Oceaene/ Prtz-herroge van Sckentryck/ Hertoghe van Burgondien/ van Lothryck/ van Byabant/ van Limbourg/ van Luxembourc/ van Selre/ ende van Hilanen/ Graue van Habsbourg/ van Vlaenderen/ van Artots/ van Bourgundien/ Palsgraue van Chyrol/ van Henegouwe/ van Hollant/ van Zeelant/ van Naemen/ ende van Zutphen/ Prince van Swaue/ Markgraue des heylighs Keyckr van Kooime/ Heere van Vrielandt/ van Salins/ van Hechelen/ vande stadt/ steden ende Lande van Drecht/ Ouerzypsel ende Groeninge/ ende Dominateur in Ase ende Affricken. Men den ghenen die dese tegenwoordighe sullen sien saluyt. Al ist 300 dat van alle tyden verboden is gheueest/ aen de ghene die hun hebben doen aenschynnen in onsen dienst van oorloghe/ den seluen te verlaeten/ sonder daer van vercreghen te hebben oorloff van ons/ onsen Stadthouder ende Capiteyn generael/ oft vanden Ouerste Beuel-hebber van onse Aegheren van hertwaerts ouer/ des niet teghenslaende. In wy onderrecht dat vele ende in grooten ghetalle hebben contrarie ghedaen/ verlaetende hunne Connetten ofte vendelen/ t'yn doos hiinnen eyghen wille/ t'yn dock onder derel van daer van vercreghen te hebben oorloff van hunne Capiteynen/ oft andere Hoofden ende Ouersten/ colluderende met hun tot hunnen particulieren interest/ oft anderints/ tot groot achterdeel van onsen dienst/ waer op veele souden moghen den voer ende exempel nemen van desghelijck te doen/ ten yn daer inne worde versien met behoorzelijke remedie/ Doen te weten. Dat de saken voorscheuen ouerghemerct/ ende op dat het selue in toecomende tyden niet meer en ghebeure/ haer dat wy daer op ghehad hebben het aduys van die van onsen Kade van Staete/ ende ter participatie van onsen seer lieuen ende seer beminden Heere/ den Maregraue van Aprona/ Stadthouder/ Souuerneur ende Capiteyn generael van onsen seer lieuen ende seer beminden Heere/ den Maregraue van Aprona/ Stadthouder/ Souuerneur ende Capiteyn generael van onse Nederlanden ende van Burgondien etc. hebben verclaert ende verlaet alle zulcken oorlouen ende permissien ghegeuen/ oft die al noch souden moghen gegeuen worden (al ist onbehoorzelijk) by andere als by onsen voorsz. Stadthouder ende Capiteyn generael van dese landen/ oft vanden ouersten Beuel-hebber van onse voorsz. Legers/ mil ende van geender twerden/ ghelijck wy die voorsz. sulckr houden/ ende niet en verstaen dat daer acht op ghenomen worde/ dan willen ende beuelen dat niet teghenslaende alsulcke oorlouen/ paspoorten/ ende permissien/ de ghene die hun hier naernaels souden moghen vercrecken/ ende absenteren van onsen dienst van oorloghe/ zullen ghestrafte ende ghecastyde worden op de selue maniere al oft yn egeen vercregen en hadden. Ontbieden daeromme ende beuelen onse seer lieue ende ghetrouwe die hooft-Présidenten ende luyden van onsen Secreten ende Grooten Raden/ Cancellier ende luyden van onsen Kade van Byabant/ Souuerneur President ende luyden van onsen Kade van Luxembourc/ Stadthouder Cantzler ende luyden van onsen Kade van Selderlande/ President ende luyden van onsen Kade van Vlaenderen/ Souuerneur President ende luyden van onsen prouincialen Kade van Artois/ Groot Bailliu van Henegouwe ende luyden van onsen ordinaris Kade tot berghen/ Souuerneur President ende luyden van onsen Kade van Naemen/ Souuerneur van Kiffel/ Douay/ ende Ghies/ Prouost le Comte tot Valencienn/ Bailliu van Doornick ende Doornicse/ Schouteth van Hechelen/ ende alle andere onse Kecheren/ Officieren ende ondersaeten die dit aengaen zal/ dat yn dese onse teghentwoordighe Ordinantie ende verclaringhe/ vercondighen ende doen vercondighen hiinnen hunne iurisdiction respectueelich/ daer ende alsoo dat behooren ende van woode wesen sal/ ende voorsz. die onderhouden ende doen onderhouden onuerzekelijck/ procederende ende doende procederen tegens de ouertreders ende onghewoontsamen inder manieren voorsz. want ons alsoo gheliefte/ des toirconden zoo hebben wy onsen seghel hier aen doen hanghen/ ghegeuen in onse stadt van Brussel den festen dach van April/ int laet ons heeren/ duysent seff- honder ende vier-en-dertich/ ende van onse Keycken het vierthienste. Gheparapheert Ro V. op de plijcke font gheschreuen/ By den Coninck in synen Rade, onderreckent Verreyken, ende was gheseghelt metten grooten seghel van zyne Maesteyt/ in rooden wasse/ wt hanghende in dobbelen steerte van parquement.

TOT BRVSSSEL,

By de Weduwe Huybrecht Anthoon Velpius, gheswozen boeck-drucker vanden Houe woonende in den gulden Arcut by t'hooff. 1634.

Handwritten signature and date: 15 April 1634

15 april 1634 – Manslag in de persoon van Gillis van Loovelde – Delicten SAP 250

Opden 15de april 1634

Martin Cappeau, verweerder, jehghens den bailliu heescher causa officij, heescher, ter cause vande manslach by hem ghecommiteert inde persooene van **Gillis van Loovelde**

Vier ker opgeroepen ter bretesque ter dagvaarding

ende mits t'non comparitie vande verweerder versteken van alle weiren ende exceptien ende dien volghende d'heescher gheadmitteert er preuue

actum den xvjde juny 1634

April 1634 – **Het proces van Daneel van Santvoorde**, weerd van de Treurniet -
SAP 125B - nummer 9

Actum present Marsillis - Proventier - Renynghe ende Zande schepenen - den 25 april 1634
naer noene

Daneel van Santvoorde - criminelen ghevanghen –
ghevraecht waer dat hy ghehaelt heeft twee douzynen en half sylver knoppens die hy
vercocht heeft aen Jaspas Kant - hem alshedent ghetoont –
zeght dat hy Santvoorde - de zilverknoppen ghehaelt heeft van zeker jonckman van
Hallewyne - ghe-naemt Frans - woonende ontrent de stadt van Meenen - zonder zyne
toenaeme te weten - welcken Frans gheaccompaigneert was met eenen swynedryver
ghenaempt Anthéunis de Backer - woonende tot Hallewyne ofte ontrent Meenen –
over ontrent thien maenden - welcke Frans hebbende ghebolt ende ghequaert ter herberghe
vande zelve Santvoorde -
ende eenighe teere ghedaen en hadde gheen gheldt omme zyn ghelach te betaelen - zulcx dat
hy de voorseide sylveren knoppens van zyn wambaes afsneet -
totten zelve nombre van twee douzynen en half - zeggende de voorseide swynedryver an
hem Santvoorde dat hy hem hadde doen betaelen - mits dat hy anderssins zyn ghelach hadde
moghen verliesen - deurdien hy daer vooren niet en wilde verandwoorden -
ghevraecht met wat somme hy Santvoorde de zelve knoppens vercreghen hadde - heeft
verandwoordt dat den zelve Frans van zyn ghelach schuldich was van ontrent thien ponden
parisis -
ende dat hy Santvoorde de zelve knoppens daer vooren hadde -
op conditie dat men den voorseide Frans de zelve knoppens binnen drye ofte vier maenden
hadde commen haelen dat de zelve Santvoorde hem die weder zoude ghegheven hebben -
mits uplegghende ende betaelende tzelve ghelach –
hebbende de voorseide
Santvoorde ghedeurende den voorseide tyt ghedaen adverteren de voorseide Frans door den
zelve swynedryver ten eynde dat hy de zelve zoude weder comen haelen -
waervan hy Santvoorde gheen antwoorde ontfaen heeft - niet wetende of de voorseide
swynedryver de zelve advertentie ghedaen heeft aende zelve Frans oft niet -
zeggende voorts dat hy Santvoorde de zelve knoppens vercocht heeft ande zelve Jaspas Kant
over ontrent drye maenden - up dach van betaelynghe totten ougstmaendt 1634 - inde
presentie van zeker persoon wesende schoemacker - woonende tot Rousbrugge - den
welcken neve es van meester Chaerles de Jonghe - procureur alhier - zonder zynen naeme te
wetene - emmers alsnu onthouden thebben ende dat voor de somme van xiiij pond parisis
ende eenighe kannen biers ten besten - de welcke alsdanne ghedroncken waeren byde zelve
Kant - den voorseide Santvoorde ende schoemaeker.

D'huusvrauwe vande selve Santvoorde oock ghevraecht waer dat zy de voorseide
knoppens vercreghen heeft -
zeght dat zy die ghehadt heeft van zeker persoon van Hallewyn - ghe-naempt Frans - wesende
met eenen swynedryver ghe-naempt Anthéunis de Backer - oock van Hallewyne ofte Meenen -
die ter feeste inden ougstmaendt deser stede laetst - ghecommen was -
den welcken verteert hebbende zeeker ghelach thaerlieden herberghe - in eeten ende
dryncken - ende gheen ghelde hebbende omme te betaelen -

heeft de voorseide knoppens haer alsnu ghe-toont - ghegheven in betaelynghe van tzelve ghelach bedraeghende ontrent x pond parisis in nombre van twee douzyne en half – up conditie dat indien den voorseide Frans de zelve niet en hadde commen haelen binnen twee ofte drye maenden - dat hy de zelve zoude ghehouden hebben - ende alsoo de zelve Frans de voorseide knoppens niet en heeft commen haelen binnen den zelve tyt - soo eist dat haerlieden man - de zelve vercocht heeft an Jaspas Kant - knape van Symforiaen De Raedt voor ontrent xiiij pond parisis - dach van betaelynghe totte oustmaendt 1634 - ende dat inde presentie van een persoon van Roudbrugge van wien meester Chaerles de jonghe procureur alhier zynen oom es.

11 april 1634

Janne Visaige - huysvrouwe van Daneel van Santvoorde de jonghe - ghevraeght ende gheexamineert up tfaict haeren man ten laste gheleyt - zeght ende verclaert danoff nyet te weten - voorder ondersocht ende ghevraeght synde up het becommen vande broeck ende wambais als heden vut haeren huuse byden ampman ande wet ter camere ghebracht – zeght dat zy den grauwen broeck voorseyt gheleden drye weken ghecocht heeft inden coopdach ghehouden **inde woucker binnen de stede van Ipre** voor drye en twyntich schellynghen grooten en half - welcken broeck te cleene voor haeren man bevonden synde - heeft een halfve elle ende een half vutende grauwe carsay ghecocht - leden veerthien daeghen ter wynckel van Clays Vermaerle ende daermede den selven broeck doen langhen ende vermaken by Christine de Wynter - permentier ende annopende het wambais metgaders haeren knoppen veclaert de stoffe ende fesain van tselve wambais wesende bruyt groen van couleur - by haeren man gheleden ontrent een maend naer haer beste memorie thuys ghebracht te syne - zeggende tselve ghecocht thebben ter wynckel van Jan Maerten ende de vermelde sylveren knoppen over acht oft neghen maenden ghecocht thebben met haeren man tot Ipre ten huuse van een sylvermsit inde Boterstraete daervoor betaelende seventhien ponden parisis - doende de selve betaelynghe met sylveren ghelde ende ander ghelt
Actum present tcollege vande wet **den xj april 1634**

Actum present tcollege vander wet der stede van Poperynghe - den xij april 1634 Poincten interrogatoire omme te examineren Danneel van Zantvoorde - waerdt wonende inde herberghe den Treurnyct in Poperynghe ende aldaer bier vercoopende
--

Daneel van Santvoorde filius Daneel ghehuwet man woenende inde herberghe van **Treurnyct staende ande baillien der stede** upden wegh naer Ypres ende aldaer bier vercoopende - ghesisteert in rechte ende ondervraeght synde - zeght somtyden te logieren inde herberghe vremde gasten die hy nyet en is kennende overmidts syne voornoemde herberghe staet up den heirwech ande grootte passaige

Of op alderheilighendach laetsleden tzyne huuse nyet en hebben gheweest binder daeghe vyf gasten - alle soldaeten ende wien zy waeren?

Of dezelve nyet en zyn vuyt ghegaen en des nachte weder ghecommen tzyne huuse met vyf zacken gevult met cleederen ende lynwaet.

Verclaert dat up alderheilighen dach laetstleden tsynen huuse ontrent ten neghen heuren inden morgenstondt ghecommen zyn twee ofte drye vremde gasten - hebbende manieren van soldaten - hem die spreekct onbekent -

drynckende tsynde hereberghe acht ofte thien kannen biers naer syn beste onthoudt - de welke zy betaelt hebben ende vertrocken vut zyn huuse naer de noene ontrent de drye ofte vier heuren - synde de voornoemde gasten ghewapent met elck een rapier ende voorsien van elck een valise -

zeght voorts dat naer het vertreck vande voorgaende gasten ontrent den avont tsynen huuse ghecommen zyn twee andere vrende persoonen hem oock onbekent sonder eenighe wapenen - dan alleen cleederen en lynwaet voorsien synde van elck een stock - de welke tsynen huuse gheslapen ende vernacht hebben - ende vertrocken snuchtens in den morghenstont - verclaerende dat de vermelde persoonen gheen pack nocht sack mede en hadden.

Wat cleeden ende ander goedynghe in dezelve zacken waren ende of alle tzelve tusschen hemlieden nynt en wiert bedeeft ?

Ontkent tinhoudt van dit die de naervolghende artickelen metghaders de twee voorgaende

Of hy Danneel nynt en heeft up dezelve zacken gheleit tgonne by de voorgaende gasten hem wiert ghegheven als te weten den eenen een oortkin - den andere een toeback pype ende zoo voorts alle by vorme van lot om dezelve bedelynghe te doen ?

Ontkent

Item wat elck hade voor zyn deel - of hy Daneel nynt en heeft ghehadt vande voornoemde persoonen een brouck ende casacke van grau Veurnsch lynwaet

Of hy van dezelve persoonen nynt en heeft ghecocht eenen zelveren sarerant (?) met slotelrieme ende andere ketenen ten pryse van zes ponden grooten ?

Of de voorgaende persoonen nynt en zeiden waer zy de voornoemde goederen hadden ghecreghen

Of de voorgaende gasten noch op andere tyden tsynen huuse nynt en zyn gheweest up wat tydt ende ofte ander gheselschap mede ware.

*Of hy nyet en kent **Charle Varroy** in de wandelynghe **Frisyne Dragon** ende andersinds oock **Grand Fieu**) den selven slanck van statue - van oude van xxxiiij jaere - hebbende maer een ooghe ofe lucht die open staet - bruyt hare luttel blondachtich baerd ?*

Zegt wel te kennen en persoon ghenampt - inde wandelynghe - Grand Fieu - wesende langh van statute - hebbende maer eene ooghe vande oude van xxiiij ofte xxxiiij jaeren - bruytachtich van hare - hebbende eenich ghebreck an eene van zyne vinderen - als wesende corter als d'ander ende sonder naghel ende oock seer qualick ende ermelyck ghecleedt synde

Gevraecht upden oorspronck vande beghinsel van de voornoemde kennisse zegt de zelve eerst gheschiet te syne en tyde als den heere burchgrave van Veurne binnen deser stede upschreef ende recolleerde sodaten ten dienste van syne majesteyt twelcke ghebeurde inde maent van ougst 1632 tsydert welcken tydt den voornoemde Grand Fieu ten huuse vande gonnen die spreekt ten twee ofte drye stonden ghelogiert ende gheslapen heeft ende laetste veerthien daeghen ofte daerontrent voor alderheylighen laetstleden - sonder hem tsydert meer gheseid ofte ghesproken thebben -

Ghevraecht of den voornoemde Grand Fieu tsynen huysen niet en heeft gheweest neffens de vremde bgasten ende persoonen up aderheilighendach laetsleden - breeder gheroert by den voorend andwoorde up de twee eerste artickelen –

zegt dat neen -

verclaerende oock dat up de vigilie van alderheilighen ... *niet meer leesbaar* ...

en heeft ghelogeert nocte gheslapan tzynder herberghe emmers nyet den voornoemde Grand Fieu nocte dierghelycke persoonen

Den voornoemde Zandtvorode verclaert den zelven Grand Fieu eens onder ander ten tsynen huuse gheweest te syne – sonder nochtans te weten ten wat tyde - met een vrouwe persoone ghecleet met een vrouwen gardevit ende hebbende met haer een cleen jongh kyndekin sonder te weten d'oude van tselve kyndeken - oock nyet of de selve vrouwe persoone was desen vrouw van de selven Grand Fieu ofte nyet

Actum den xx april 1634

Daneel van Santvoorde filius Danneels voortgevraecht ende in tcollegie ende hem ghevoogt syde seker zwarte lakenmantel met een necke van superis fluweel ende rondsomme beleyt met twee plaumpassemente –

Eeght goede kennisse thebben ande selven mantel ende den selven hem die spreeckt toebehoort thebben by manghelynghe der vooren ghedaen jehens een grauwen laken mantel ghemaect by Karle van Kaeter end danof de stoffe daer te vooren emmes seven ofte acht daeghen voor alderheilighen laetstleden by hem ghecocht is gheweest ten huysen ende wynckel van Christiaen Maes - synde de selve manghelynghe ende laeghe by hem ghedaen leden vier maenden ofte daerontrent jehens seker jonghman commende van Ipere ghenampt naer syn beste memorie Pieter - vergeselschap met seker ander jonghman die seyde wesende schoemaekergast tot Roesbrughe -

sonder anderssins te kennen ofte oynt daer te voorgaende meer ghesien thebben - gaende den selven Pieter naer Hondschote alwaer hy seyde te doen den styl van saydrapier welcken mantel inde selve ghesteltenisse soo hy jeghenwoordich is - hy die spreeckt zegt vercocht thebben leden drye maenden ende half ofte daerontrent -

emmers veerthien dagen ofte drye weken naerdien hy den selven verdreghen hadde by manghelinghe voorschreven an Andries Le Mahieu present syn huysvrouwe - ten huysen van hem die spreeckt voor de somme van yf ponden grooten ende een spynt coorne - dies hy gaf den lyfcoop bedraeghende een ofte twee vatjens -

verclaerende toedien inden vermelde manghelinghe voor toebak anden selven Pieter ghegheven thebben acht schellynghen grooten - zoo hy oock zegt den voornoemde swarte mantel noynt ghedreghen thebben ende den grauwen mantel eenen reyse.

Den voornoemde Daneel verclaert bet voorts up tversoucke vande bailliu dat hy commende van Oosthende ontrent sinxen laetsleden met hem ghebracht heeft seker pistole ofte vierroerken dannoff hy ignoreert de langhe - twelcke hem ghejont ende ghechoncken by Jacques van Santvoorde synen broeder -

wesende bootsgheselle ende vaerende up oorloogschepen vut Oostende alwaer hy woonachtich is ende ghehuwet - welck vierroerken hy die spreeckt tsyn huysen ghehouden heeft tot inden winter oock laetsleden - ende alsdanne sonder te weten den juste tydt vercocht thebben voor xv pond parisis - an een swynedryver die tsynen huysen daer te vooren ende oock daerneer ten diverssche reysen gheherberghet ende ghelogeert heeft -

zegghende oock dat Antheunis Mazeman tselve vierroerken somtyden ghesien ende in syn handen ghehadt heeft ende daervooren ghelt gheboden thebben sonder te weten hoeveele ende

oock sonder dat hy tselve vierroerken ande selven Maseman te coope gheveilt ofte gheboden heeft.

20 april 1634 - SAP 125B - nummer 9

Extraict van de confessie van **Charles Varroy** ghevanghen om zeker roof ghedaen ten huuse van Frans Leuridan in Stavele

vuyt dewelcke ghetrocken zyn de naervolghedne poincten raeckende Daneel van Zandvoorde - weerdte inde herberghe den Treurnyet by de ballie van Poperynghe by de voornoemde ghevanghenetzynen laste gheseit actum xxste paril 1634

Gevraecht of hy tot Poperynghe nyet en waer als opgheschreven waert de compaignie van burchgrave van Veurne - zeght jae -

ende dat hy sliep twee nachten ter voornoemde herberghe den Treurnyet

Gevraecht met wat gheselschap hy daer hanteerde - zeght met soldaeten ende dat zy gheen ghelt en hadde nochte wapenen mits zy ghecome waren **van tlegher van Maestricht** daer zy ghedient hadden onder tregiment van de grave van Leerburch maer dat den weert hem credyt ghaf van drie guldenen

Hem gheseit dat zy dan kennesse moesten hebben met den voorgaende waerd - seght dat hy somtyden een henne - twee ofte dire an hem vercocht hadde die zy op de landtslieden hoven hadde ghenomen - zegghende dat Matthys Hirgot daer ooc commerseerde.

Gevraecht hoe langhe zy int heure waeren - zeght een heure ofte twee zonder particuliereck te connen weten wat zy maecten maer rochten heindelynghe vuyt vyf zacken ghevult met goet aldaer te weten lynwaet ende kleederen daervan hy ghevanghen eene drouch zoo ooc deden de andere met de welcke zy ghynghen naer Poperynghe op zeker landtshof daer zy dezelve berghden in een schuere onwetende van welcken huuse midts dat het begonst dach te worden - gaende daernaer de voorgaende herberghe den Treurnyet - daer zy bleven dryncken den gheheele dach inde camer naer Poperynghe voorgaende den waert ende weerdinne thuus zynde die hem ghevanghen ende met d'andere wel kende -

ende dat de andere noch meer by hemlieden bekent waren als hy ghevanghen - gevraecht de reden - zeght dat hy ghevanghen wel tienmael daer te huuse gheweest hadde - en dat de andere daer meer moesten gheweest zyn - naerdemael zy daer meerder kennesse hadden zonder te weten ander reden.

Zeght dat zy snanoene zyn ghegaen naer tvoorgaende pachthof ende haelden de voorseide vyf zacken die zy brachten ten huuse ende herberghe voornoemt - den Treurnyet - alwaer dat Matthys Hugot ende d'andere alle tgoet vuyt storten opde vloer vande voorgaende camer ende leiden in vyf hoopen -

ghevende d'eenen ende d'andere elck yet voor zyn lot -

merckende hy ghevanghe een stick an een toebakcyppe - de andee oortkins ende andersins in handen van de weert - die op elck van de hoopen een leide daemaede elck moeste te vreden zyn.

Ghevraecht of den weert yet hadde voor zyn deel - zeght dat de andere hem toesmeten een brouck ende casacke van grau ghestoffeert met knoppen - twelcke hy voor nyet hadde hem gheseit dat gheen apparentaeter waerelt en gheeft dat zy tvoorgaende kleet den weert zouden toegheworpen hebben - zonder andere consideratie -

zeght dat waerom dat hy hemlieden somtyts valsche paspoorten gheschreven hadde

Ghevraecht of de weert van hemlieden yet cocht - zeght jae -

te weten een zelver jaserant met de slotelrieme ende ander ketenen ten pryse van zes ponden grooten - daervan gheen ghelt en waert ghegheven dat hy ghesien heeft - maer waer over

betalynghe van zulcx zy ghevanghen te cause vande geboorchde drie guldenen hier vooren verclaert ende by de andere ende hemlieden meissieme verteert ende anden voorseide waert schuldich waeren

Zeght ooc dat hy ooc vande andere cocht rocx lynekens - een wambais van zyde - stoffe ghepyckiert - vrouwenzyde - schrotelynwaet ende andere dynghen zonder ende particularter van te connen verclaeren ende tgonne hy daervoor betaelde namelicx en waer van thien gulden en een

Zeght dat met de coop van de rieme waren naer zyn beste onthout twaren dertich knopkens van een vrouwe lyvekin.

Ghevraeght of den weert wel wiste dat alle tvoorgaende goet ghestolen waert - zeght jae - ende dat zy hem den aenslach van tberooven van tvoorgaende huuze tot Stavele hadde te kennen ghegheven tzyne huuse weesende.

Zeght dat de vrouwe vande weert ooc wel wiste dat tvoorgaende goet ghestolen waert - ende dat zy ende haeren man elcaer beraeden op het incoopen van tvoorgaende ghoet

Ghevraeght waer de weert ende zyn wyf met tvoorgaende goet bevoeren - zeght dat zyt droughen in eenen hast daerontrent - raedende an hem ghevanghene ende dandere dat zy van ghelycken souden doen - op dat zy zoo hy zeide - indien yemandt daer quaeme ondersoucken dat men nyet en zoude vynden van 't voorgaende goet - twelc hy ghevanghen ende d'andere nyet en deden - maer quaem hy ghevanghen naer Bambeke met zyn part ende d'andere blevet daer ten huuse- tot dat zy daarmede naer Brugghe quamen

Ghevraeght of hy tzyne nyet en is gheweest ten huuse vande voorgaende weert - zeght jae - te weeten als hy dranck met de voorgaende schoenlappere ende eens dat zy hem nyet en wilden herberghen

Ghevraeght de redene van tzelve refuyse - zeght datter landtslieden waeren - vreesende den weet datmen zoude zegghen dat hy vrent volkc logierde

Welcke bovenschreven confessie den ghevanghen voorghelesen zynde naer de noene ten drye huere - heeft verclaert den zelve te wesen waerachtich ende dat hy ten onghelycke ende teghen de waerheit zyn voorgaende confessie heeft gheloochent - deselve als nu ooc verclaerend voor waerachtich

Actum den xxij april 1634 -inde camere

Charles Varroy ghecompareert zynde in camere ende voorgaende ghelesen zynde de bovenschreven confessie heeft verclaerst dezelve te wesen wrachtigh

Actum xxviii april 1634 in camere ten fine den ghevanghen gheconfronteert te worden met Daneel van Zandtvoorde ten verzoucke vande ghedeputeerde der stede van Poperynghe

Charle Varroy vooren ghelesen zynde tgonne hy heeft gheseit by zyne confessie vande xx ste deser maendt - tgonne gheschiet is ten huuse vande weert inde Treurnyet - zoo raeckende het inbrynghen vande zacken met gheycke goet gherooft te Stavele - vuytschudden van dies - tlegghen in hoopen - aenvaerden van elcx lot ende tgonne dies aengaende ghepasseert is - tcoopen byde weert van een zyde wambais ende ander cleederen ende andersints - zeght ende kent dat hy tzelve alsoo heeft ghekent - ende ghevraeght of tzelve alzo nyet en is warachtich - zeght jae naer dat godt alzo ghelieft.

Ghevraeght of zy tgone voorgaende de weert inde Truernyet soude durven anzegghen - zeght dat hy zegghen zal dat de andere hem hebben gheseit ende als zy andere zegghen zoude - dat de weert zegghen zoude datte hy omme zoude lieghen als een sticke schelvis

Andermael ghevraeght up tgonne voorgaend ende vermaent de waerheit te zegghene persisteert.

Gheresolveert tzelve daeghe den voorseide ghevanghen up de voornoemde loocheynghe te bryngghen ter torture met den halsbant

Actum ten zelven daeghe - **joncker Leflue ende Lauryen - schepenen inde camer van Lapscheure**

Charles Varroy ghebrocht zynde ind voorgaende camer ende ghereetschap ghemaect zynde om al de boeyen af te slaen ende te stellen met den halsbandt heeft verzocht datmen hem deselve torture nyet en zoude an doen ende dat hy de waerheit zoude zegghen dies volghende ghevraeght zynde wat dat hy te zegghen hadde -

heeft verclaerzst dat alle tgone hy verkent hadde van het transporteren van vyf zacken clederen ende ander goudyngghen ten huuse van Danneel van Zandtvoorde - weert wonachtich inde herberghe tot Poperynghe gheenaemt den Treurnyet - is warachtich ende dat hy bereidt is alle tzelve den voorseide Danneel an te zegghen

In ghevolghe van dies is den ghevanghen voorghelesen gheweest vuyt de confessie by hem ghedaen den xxste deer in deze zelve camer ende by hem gheconfirmeert upde xxij der zelve int collegie de poincten ende artickelen ghecoteer met de letter tot ende met O – ende ghevraeght of den inhoud vandien

alsoo is warachtich heeft gheseit - dat jae –

ende hem te kennen ghegheven zynde dat Danneel van Santvoorde voornoemt hier in de stadt ghebrocht is om op tgone voorgaende gheconfronteert te worden met hem ghvanghene ende hem andermael ghevraeght of hy bereedt is hem alle tzelve te maingenren heeft gheseit - dat jae.

Ende ghevraeght of het wambais van sattyn ende zwarten laecken mantel hem hebbende ghetoot int college is van het goet ghecommen tot Stavele –

Zecht dat hy nyet en weet ende daerup gheen acht gheslegghen te hebben alst vercocht waert

Actum ten voornoemde daghe in camere - present den ghedepueteerde van Poperynghe

Den persoon van Danneel van Zandtvoorde ghecompareert zynde in camere ter presentie van Charel Varroy - ghevanghene ende den selve Varroy ghebracht zynde of hy den zelven kent - zeght jae ende dat hy gheenaemt is Daneel van Zandtvoorde wonende tot Poperynghe in de gherberghe den Truernyet

Ende den zelven Zandtvoorde ghevraeght of hy kent den zelven Varroy - zeght jae - ende datmen hem naemt Grand Fieu -

de voorneemde Varroy ghevanghen heeft en voornoemde Zandtvoorde de voorgaende zynde confessie naerdien die hemlieden beede waeren vooren gelesen aengheseit over warachtich ende den voornoemde Zandtvoorde heeft die ontkent –

den ghevanghen zeght dat met hem alsdan waeren Jacques Honnedraghel - Caerle de Conynck - Matthys Huygot ende Pierre Lelachambre

den voorseide Zandtvoorde zeght dat hy gheen van voorgaende persoonen en kent

De voornoemde Varroy alleen ghevraeght ner tvertrecken vanden voorgaenden Zandtvoorde of tgone hy den zelven Zandtvoorde hadde aengheseit - alzoo warachtich was - zeght ende persisteert dat jae.

Extrait vuyt de confessie van Charle Varroy ghevanghene by myun heeen burchmeeses ende scepene slants vande Vryen va daten vj april 1634 alwer dat onder andere staet tnaervolghende upden
--

roof by hem met Piere de laChamvre - Matthys Hugot - Carel de Conynck - ende Jacques Hommenaghel ghecommitteert ten huuse by Frns Leuridan te Stavele

Zeght dat de andere wel in huuze waeren een heure ofte twee zonder te weten wat zy precis verdeden -
dan zyn heindelynghe vuten ghecommen met vyf zacken - zoo dat delck van hemlieden eenen zack hadde dewelcke zy ghedraghen hebben op Poperynghe -
verborghen in een scheure onder stroy mids den dach begonste te rysen - end des avents weder commende - hebben allen tzelve ghedreghen in zeker herberghe staende tusschen Poperynghe ende Vlaemetynghe - de weert ghenamt Danneel Van Zandtvoorde - daer zy drincken hadden gheweest - alwaer alle tzelve gheleit waert in vyf hoopen ende den waert van eclk ontfanghen hebbende zyn signael te weten van eenen een oortkin - vande anderen eenen toebackpype ende zoo voorts -
zoo waert ende hadde hy ghehad voor zyn part twee rocx van violet danof deene vercocht is tot Bambeke Cruusstraete ende den anderen ooc violet - die hy vercocht heeft tot Oosthende an zeker weerdinne ghenamt Tanne Vaylbente daer de drie bootsghesellen vuyt ghesteken hebben als man ghenamt Adriaen Ciren - soldaet onder de campagne van capitein Luucas –

Daniel van Zandvoorde - Gejusticieerd met de baste – Delicten DAP 250

Daniel van Zandvoorde de jonghe verweerder jehens den bailliu causa officij
Naer diversche examens, is den verweerder met advys van rechtsgeleerde van die vande raede in Vlaenderen ghewesen ghejusticieert te wesen metten baste
't welcke volcommen is opden xvjde juny 1634 volghende de sententie op t'register van criminele vonnissen gheregistreert ende aldaer breeder ghedeclareert

6 mei 1634 – Guillaume vande Walle koopt een koe en een calf - SAP 398 - Folio 20 verso

Guillaume vande Walle comparerende in persooone kent ende beleydt wel ende deuchdelick schuldigh te zyne an **Henry de Cocq** - present ende accepeterende -
de somme van neghen ponden vyf schellinghen grooten vlaemsch procederende van coope ende leverynghe vvan een koe ende calf –
te betaelen te Bellefeeste int jaer 1635 –
ende omme de voorseide Cocq dannoff wel ende ghetrauwelcik te bewaeren ende verzekeren - zoo heeft den zelve Vande Walle daerinen verbonden ende verobligeert –
zoo hy doet by desen –
zynen persoon ende alle zynne goedynghen - present ende toecommende -
ende by speciaele drie ghemeten lants inde Hellhoek deser jurisdictie –
omme by ghebreke van betaelynghe de zelve somme daeranne te verhaelen ende recouvreren naer costuyme
Actum pesent Gheleyn de Bruyne vervanghende Jan vande Zande schepenen den vj maye 1634

Don Francisco de Moncada, Marquis d'Ay-

tona, Grooten Seneschael der Koningrijcken van Arragon, Raedt van State des Konings onsen Heere, Lieutenant, Gouverneur ende Capiteyn Generael van syne Nederlandtsche Provincien ende van Bourgoignen, &c.

Allen den genen die dese teghenwoordighe verklaringhe sullen sien oft hooren lesen Salijt. Den Koningh en soude niet konnen beter te kennen gheben ende doen blijcken dan dooz de wercken ende metter daedt / dat de liefde ende ghetrouwicheyde van syne ondersaten in syne gehoorsame Provincien / in 't regard van syne Majestejt / is gheweest ende sal altydt wesen het waer ende eenigh middel om die te behouden ; gemerckt dat de selve Provincien onlanghs daer toe versocht / ende van verscheyde plaetsen aenghesoyt wesende / met eens en hebben willen luyseren naer de propositien hun dooz geslachten / om haer van syne Majestejts ghehoorsamenheyt te doen af-wieken / hoewel sommighe onder hun waren die vergetende hun schuldighe plicht / ende alle de weidaben van syne Majestejt ontfanghen / getracht hebben de ghemeene ruste der selver Provincien te bevoeren ende die tegen hun natuurlijke Princen te doen op staen / waer van syne Majestejt dooz verscheyde wegen / selks van uythoemische Princen ende Heeren is ghewarschout gheweest / ende noch lestimael by een particulier ende seer merckelijck advies. Ende om dat den Koningh ende syne Landen / daer op 't hoogste aen ghelegghen is dat de goeden werden onderscheyden vande quaden / om de ene te reconuenserem / ende de andere te straffen / oft tot erkennenisse van haer schuldighe plicht te brengen / insonderheyt op dat de mis-handelinghe van weynighe personen / de reputacie vande generaal:yt niet en kome te verminderen ; aldooen het advies van den Secreten ende Raedt van Staten ghehoort hebbende : Doen te weten dat syne Majestejt om dese redenen ende andere goede consideratien hem daer toe beweghende / ende insonderheyt om allen quaetsghesinden het poeter te benemen van anders daer af te spreken / ons gheboden heeft te verklaren / gelijck wy van syne Majestejts wegen doen / dat den Koning de ondersaten der voorszeyde gehoorsame Provincien / van wat staet oft qualiteyt sy mogen wesen / alrejt ghehouden heeft ende noch houd dooz seer getrouwe / seer gehoorsame ende wel geaffectioneerde Dienaers van syne Majestejt / ende daer en boven sich volkomenlijck verghewoght ende wel te vreden houdt van die ghene die sich eenighsins souden hebben vergrepen / eben oft niet en waer gepasseert / sijn-linden vergevende 't ghene sy mochten misdaen hebben / sonder eenighe exceptie van personen oft misdaden (uytgheseyd die gene die gecondemneert sijn by vonnisse vanden Hoogen Raede) van die gevangnen sijn / van die hem ter saecke voorszeyden sijn gheabsenteert ober een jaer vande Princen van Espinoy ende Barbanson, ende den Graue van Henin, die syne Majestejt op de voorszeyde advylen ende waerschouwingen heeft gheboden in enne versterckte plaetse gebrachte te werden / tot hun eygen beste / ende tot ruste van dese Provincien. Verklarende syne Majestejt niet te wilen onder dese genade begrepen de Dveendelingen die aen 't gene voorsz is / schuldigh sijn gheweest. Ende sal dese verklaringhe gesonden worden aen alle Raeden ende Officieren / om die in hun Jurisdictione te doen afkondighen in behoorlijcker forme. Ghedaen tot Brussel onder onsen naem ende Secret-Reghel van syne Majestejt / den 29 Aprilus / des Jaets 1634. Schyparagrapheert Ro. ut. Ondertreckent den Marquis d'Aytona. Targhet / Et Ordormantie van syne Excellentie. Geteyckent Verreycken. Besegelt met het Secret-Reghel van syne Majestejt.

Wat de Copie ghebicht toe Brussel by de Weerde van Hubert Lenoir. Vrij / Gestroomt Druyckert 111
Dief / In den gaderen Raet by 't Palat. Ende nu t Amsterdam dooz Francys Leybaer.

6 mei 1634 – Maillaert Vermeulen hertrouwt - SAP 398 - Folio 20 verso

Comparerende in persooene **Maillaert Vermeulen ende Perone van Hove** - zun huusvrauwe - vande ghelycke **Christiaen Visage** inde qualiteyt van vooght vande acht onderjaerighe kynderen vande voornoemde Vermeulen gheprocreert by **Margryete filia Jooris Vissage** - ten jste huwelicke ende dat by letteren van octroye in daten vande xxxste juny 1633 - onderteekent J. dde Rycke - alhier ghesyen ende ghelesen - welcke comparanten kennen ontfaen theben van **Andries Lebbe** - de somme van jm vijc xxviiiij pond parisis - emmers heeft betaelt de schulden vande sterfhuuse volghende zoo tzelve ghemaergineert staet opden staet ghemaect ten voornoemde sterfhuuze - daerinne begrepen een wettelicke verbandt t'ghene was tot proffytte vande voornoemde Lebbe - ende inne de naervolghende hypotheque veroblighert was - bedraehende xxxvij pond grooten Vlaemsch - t'gene int passeeren deser doot ende ghequeten is - welke somme van 1728 pond parisis zal crouseren naer advenante van de pennyngh xvj compt jaerelicks neghen ponden grooten vlaemsch - ende zal zyn loop ende cours hebben van date deses, wanoff teerste jaer vallen ende verschynen zal en vde meye 1635 - ende alzo voorts van jaere te jaere - totten uplegh vande capitaele somme - met de verlopen naer raete van tyde - die gheschiieden mach alst de voornoemde comparanten hemlieden hoirs ende naercommers believen zal ende omme de voornoemde cooper wel ende ghetrauwelick te verzekeren - verbynden de voornoemde Vermeulen ende zyn huusvrauwe midsgaders den vooghd vande voornoemde kynderen - by octroye als vooren - daerinne eene behuuse hofstede - groot van lande onder behuuse hofstede - gherlandt - zaylant ende meersch - groot zeventhien ghemeten ofte daerontrent - abtouterende van oosten int waeterloop - zuudt de hofstede van Franchois Lebbe ende tlant vande kynderen Maillaert de' Bergh ende Jacob Bollaert - van westen de Westoultretraet ende van noorden de kynderen Jan Lebbe ende relicta Willem Bubbe - Item drye ghemeten roeden zaylant - al ghelegen inde Lyssenthouck - aboutterende van oosten de voornoemde straete - zuudt Clays Tlam - van westen de kercke van Onse Lieve Vrouwe ende joncker Charles Claeys - heere van Hulst - ende noorden den heere - wesende te vooren belast met eene rente van xlv pond parisis tsjaers in proffytte van de kynderen Jan Lebbe - Item met een ander losrente van zes ponden grooten tsjaers met eene van vyf ponden grooten tsjaers - den pennyngh xvj - tot proffytte vande voornoemde Andries Lebbe - cooper - voorts zuuver med innyngh naer costuyme - Actum present Baert, burghmeester - Rouvroy - Jacobssone ende Melis ende Bruyne - schepenen den vjde meye 1634

7 mei 1634 – nopende de accijnsen op de wijnen en bieren – SAP 470

Verpachtinge der accijnssen

Ordonnantien, statuuten ende conditiën waerop men verpachten zal van wegghen burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe **d'accijsen** ordinaire

ende extraordinaiere der selve stede bij octroye competerende op de wijnen,bieren, ghebrande wijnen ende azijn ter vente

Metgaders de gonne ghesleten inde bruyloften ofte ende scherfeesten, tzij dat men aldaer gasten ontfanght ofte niet, mede bij princelicke gilden ende camers van rethoricque ende alle collegie subalterne als van loyers, warrandeerdere ende andere vergaederynghe gherefundeert alleenelick dat van de voornoemde accijsen bevrijt zijn t'collegie van de weth ende de gonne voor desen vrij verclaert zijnde

Eerst raeckende de wijnen

Folio 214

De wijnen van alle soorten sullen betaelen soo van ordinaire als extraordinaire accijsen tzamen ses stuyvers op elcken stoop maete ordinaire deser stede.

1

Den pachter sal ten aencommen van zynnen pacht vondt nemen van de wijnen te vooren innegedaen bij de gonne tselve recht schuldich zijnde, ende trecht van de ingevonden wijnen hebben tzijn proffytte zoo hij ten passeren ende expiereren van zynnen pacht oock vondt overgheven zal aen de aencommenden pachter

2

Twelcke men oock useren zal int regaerd van de bieren, brandewijn ende azijn.

3

Geen weerden, weerdinnen, tappers ofte tappegheven ter vente en sullen moeghen indoen eenighe wijnen in tonnen ofte vaeten min houdende dan drye setters, maekende xlvij stoopen, danof zij schuldich werden voor het indoen van dien, te haelen billiet van den pachter.

4

Welck billiet de selve weerden, weerdinnen, tappers ende tappegheven ghehouden werden te leveren inde handen van den ordinaire wijnschroeders aeler zij sullen vermoeghen de selve wijnen in haeren huusen t'ontfanghen ende dat al op de boete van twee hondert ponden parisis van elk stick, vat ofte tonne groot ofte cleene,

Folio 215

ende de verbeurte van de wijnen ende vaeten, metgaders t'verbodt van haerlieden herberghen den tijt van eenen jaere, ende soo wye hem zal vervoorderen eenighe wijnen ofte buuten bieren te bringhen ofte beweghen in de selve herberghen ende tappershuusen achterlaeten ende de voorgeseyde debvoiren, zal danof zijn ghecorrigeert ter discretie van de weth, ende indien de gonne sulx doende achterhaelt waeren, eer zij den wijn ofte byer in de herberghen ofte tappershuusen ghelevert sullen hebben, werden ghehouden te verclaeren bij eede, dies bij den pachter versocht zijnde van waer ende voor wye zij de selve wijnen ghebrocht hebben op ghelicke correctie.

5

Soo oock geene coopliden ende grossiers van wijnen en sullen vermoeghen indoen ende kelderen eenighe wijnen ten zij alvooren danof ghelicht hebben billiet van den pachter op boete van xxij pond parisis, en de verbeurte van de selve wijnen ende betaelen t'stede recht ende accijsen van de wijnen danof zij geen behoorelick billiet ghehaelt sullen hebben.

6

Deselve coopliden ende grossiers en sullen oock geen wijnen moeghen vercoopen, noch oock vut haerlieden huusen laeten lichten in vaeten min houdende dan ses stoopen, behoorelick opgevult zijnde, ten waere dat zij

Folio 216

waeren pachter van de voornoemde accijsen, wanof den gonne de selve wijn haelende, ghehouden waeren voor t'aftappen van dies te nemen billiet van de pachter ende dat op ghelicke boete van xxiiij pond parisis van elck vatien ofte canne min houdende dan voorseyt is ofte niet behoorelick opgevult zijnde, ten laste van de coopman ende vercooper ende de verbeurte van de selve wijn ten laste van de cooper.

7

Van welcke vutleverynge van wijnen de coopliden ende grossiers ghehouden werden de pachter te doen pertinent bewijs ende renseing, dies bij hem versocht zijnde, ende soo verre als van de laccage van de wijnen metgaders van de selve bij coopliden in haerlieden menagien ghedaen tusschen haerlieden en den pachte eenighe difficulteyt veele zal den selve laccage ende slete ghearbitreeert zijn bij t'collegie van de weth

8

De gonne indoende eenighe wijnen jeghens scherfeeste ende bruyloften werden oock ghehouden danof billiet te haelen van de pachter trecht betaelende, ende de selve te doen kelderen bij de ordinaire wijnschroeders op de boete van vj pond parisis.

9

Wort oock verbooden alle inzetenen deser stede ende jurisdictie te haelen eenighe wijnen in kannen, flesschen ofte andere maeten

Folio 217

min houdende dan ses stoopen in eenighe andere plaetsen ofte kelders dan daer t'voornoemde stederecht betaelt wordt op verbeurte van de selve wijn ende de boete van vj pond parisis

10

Als t'collegie van de weth sal dryncken ofte doen haelen eenighe wijnen in plaetsen daer t'stederecht betaelt wordt, zal tselve t'voornoemde recht moeghen defalcqueren aen de pachter, omme alsoo te ghenieten van de voornoemde vrijhey, nemaer wethouderen int particulier en sullen van geen vrijdom ghenieten.

Raeckende de bieren

De groote bieren inghedaen ende ghesleten by de gonne de voorseyde stedeaccijsen subiert zijnde sullen betaelen van elcke tonne houdende lxiiij stoopen gauge

Verwijs= gauge = ijkmaat

ordinaire deser stede van de bieren binnen deser stede ghebrauwen vijf ponden x schele

Nota dat de tonne van nu en moet beteren iiij pond parisis

Ende van de vremde vutlandtsche bieren vj pond parisis

Cleene bieren

De cleene bieren sullen betaelen van elcke tonne xxx schele parisis

1

Alle weerden, weerdinnen ofte andere hemlieden beneirende met

Folio 218

byer te venten in kannen werden ghehouden voor t'lichten van de selve bieren vut de brauwerien

Ende voor t'lossen van de bieren commende van buuttten deser jurisdictie, te betaelen t'voorseyde recht ende haelen billiet van den pachter, tweclcke zij voor tselve lichtende ghehouden werden te leveren in handen van den gheswooren bierwercker op de boete van ij pond parisis ende t'verbodt van haerlieden herberghen voor den tijt van een jaer ende de verbeurte van de selve bieren

2

Soo oock geene brauwers, nocte brauweghen, nocte haerlieden cnape, kynderen ofte dienstboeden en sullen moeghen eenighe bieren laeten lichten vut haerlieden huusen ende

brauwerien voor de weerden ofte weerdinnen, tappers ofte tappeghe, te venten noch oock tot behouue van eenighe bruyloften, dan ziende de billietten van de pachter in handen van den bierwerckers op ghelicke boete van ij pond parisis ende t'verbodt van haerlieden neirynghe voor den tijt als voren.

3

Bovendien niemant en sal moeghen brauwen in de brauwerien daer sulx gheschieden zal ghedeurende den selven tijt op de verbeurte van de biere aldaer ghebrauwen zijnde

4

Ende indien de cnapen ofte dienstbooden van de selve brauwers ofte brauweghen, metgaders schippers,

Folio 219

voerlieden ofte eenighe andere bevonden waeren de contrarie doende, oock buuten de wete van haere meesters ende vrouwen tselve jeghenstaende zullen de selve meesters ende vrouwen daervoren responsable zijn, ende vallen inde boete ende verbeurte als vooren, behoudens hemlieden regard op de selve cnape ende dienstbooden, de welcke ten cause van dien sullen punierelick zijn ter arbitraire van de weth.

5

Zoo wye hem vervoorderen zal eenighe bieren te lichten vut de brauwerien, tzij weerden, weerdinnen ofte andere, den voorseyde accijsen schuldich zijnde, zonder daertoe te hebben billiet van de pachter ende tselve ghelevert thebben in handen van de voorseyde bierwerckers, de welcke alleene ende niemant anders sullen vermoghen de selve byeren vut de brauwerien te wercken, zal vallen in de boete van vj pond parisis van elcke tonne ende arbitraire correctie boven de verbeurte van de bieren.

5

De brauwers en sullen vut haerlieden huusen ofte brauwerien geen bieren laeten lichten in kannen, kitten ofte flesschen nemaer alleenelick in tonnen van lxiiij stoopen ende niet min voor de weerden ende tappers ende voor andere inzetenen in vaeten houdende ten minste een half quaert op de boete van xxxvj pond parisis ten laste van de brauwers boven t'verbodt

Folio 220

ende suspensie van zijne neyrynghe den tijdt van ses maenden, ende dat ghedeurende den selven tijdt in brauwerien daer sulx gheschieden zal, niemant en sal moeghen brauwen op de verbeurte van biere end sal den gonnen tselve byer ghehaelt hebbende boeten xij pond parisis ende tselve byer verbeuren ende ghehouden zijn versocht zijnde bij eede te verclaeren waer hij tselve byer ghehaelt sal hebben op peine van ghehouden te zijn voor cupable ende te vallen in de boete voorschreven.

7

De selve brauwer is oock verbooden eenighe persoonen te laeten drincken in haerlieden huusen ofte brauwerien thaerlieden coste op ghelicke boete van xxxvj ponden parisis ende verbodt van hemlieden neirynghe ende brauwerie voor den tijt van ses maenden als vooren.

8

Zijnde oock alle inzetenen deser stede geene houdende herberghen, gheinterdiceert eenighe persoonen thaerlieden huuse te laeten drincken thaerlieden coste ende oock ter cause van dien eenighe bieren te haelen ofte doen haelen vuyt de brauwerien in tonnen, vattiens, kitten ofte flesschen op de boete van xxxvj pond parisis ten laste van de huisman daer sulx ghebeurt ende de verbeurte van den biere ende xij pond parisis ten laste van elcken persoon aldaer van de selve biere ghedroncken hebbende.

9

Twelcke bevonden en achterhaelt

Folio 221

zijnde tzij in brauwers ofte andere particuliere huusen den huisman, brauwer, metgaders haerlieden huus ende dienstboeden, ende oock alle andere aldaer ghedroncken hebbende, werden ghehouden versocht zijnde te verclaeren bij eede of zij aldaer ghedroncken hebben, t haerlieden coste ofte niet, ende oock of haerlieden intentie niet en was aldaer thaerlieden coste te drincken, en zij achterhaelt waeren in welcke ghevalen, zij de voorseyde boete, suspensien van neirynghe ende verbodt van brauwerie daer sulx ghebeurt is subiert werden alwaeret soo dat de brauwer ofte huusmeester hemlieden diffroyerende contrarie haerlieden eerste intentie omme de selve boeten t'ontgoeden ende in ghevalle van weigerynghe van de selve eedt, sal de zaecke ghehouden zijn van ghekent ende de weigenaers ghecondemneert inde boete, suspensie van neirynghe ende verbodt van brauwerie als vooren.

10

Boven alle tgonne voorschreven werden de voorschreven brauwers ende brauweghen ghehouden telcken brauste die zij brauwen sullen voor t'breecken van hemlieden gijl over te bringhen schriftelicke billiet onder hemlieden handtteecken in handen ofte ten huuse van de pachter inhoudende t'ghetal van de tonnen, soo groot als cleen byer dat zij dien keer sullen ghebrauwen hebben op de boete van xij pond parisis voor elcke brauwste welcke brauwers ende brauweghen oock ghelast zijn over te bringhen schriftelijk billiet in handen van de voorschreven pachter altijt opden 1ste dach van de maendt inhoudende d'vutleveringhe hemlieden ghedaen

Folio 222

Van de selve groote end cleene bieren die zij ghebrauwen zullen hebben, inhoudende specificatie waer ende aen wyen de selve ghelevert zijn, tzij in tonnen, halfve tonnen ofte vattiens metgaeders dach ende date ende bij wye de selve vutghevrocht zijn gheweest op ghelicke boete ende in ghevalle iemant eenich ghefyngiert renseing dede sal verbeuren xxij pond parisis ende schuldich zijn te betaelen t'stederecht ende bovendien arbitrairelick ghecorrigeert zijn

11

Verbiedende de selve brauwers ende brauweghen eenighe bieren te laeten lichen vuyt haerlieden brauwerie te behouwe van eenighe weerden ende weerdinnen ofte andere woonende buuten deser stede ende jurisdictie, dan ziende danof billiet onder thandtteecken van de thresorier ofte pachter op de boete van vj pond parisis voor elcke reyse ende de verbeurte vande bieren.

12

Welcke bieren gaende buuten deser jurisdictie bij niemant en sullen moeghen vutghevrocht ende ghelaeden sijn dan bij de dienaeren van de stede op ghelicke verbeurte ende boete.

13

Welcke dienaeren ghehouden werden de voornoemde billietten in te trecken ende te draeghen in handen van de pachter, zoo zij ghehouden zijn te doene van de bieren inghedaen bij de herberghiers

Folio 223

deser stede ten daeghe van het vutwercken van de selve bieren op arbitraire correctie.

14

Ende en sullen de bieren getont in halfve tonnen ende andere minder vaeten ofte vattiens bij niemant moeghen ghelicht zijn vut de voorschreven brauwerien dan bij de bierwerckers daertoe ghestelt ende ghecommitteert op boete van vj pond parisis ende verbeurte van de bieren ten laste van de brauwer ende ghelicke boete ten laste van de gonne tselve bier lichten van elcke halfve tonne ofte vattien boven de breucken voorschreven.

15

Alst tgebeurt dat de dienaeren ende bierwerckers niet vindelick en zijn, sullen de gonne willende eenighe bieren vutwercken ghehouden zijn tselve te kennen te gheven aen de

thresorier ofte controlleur op peine van t'incurreren de boete voorschreven andersins en sal dies geen excuse vallen.

De bierwerckers, wijnschrooders ende vattievoerders hebben den eedt ghepresteert op den 10 mey 1751

16

Omme alle welcke frauden te bet achterhaelen de bierwerckers de vattjevoerders schuldich werden eedt te doene ende jaerelicks vernieuwende metgaders pertinentelick te houden pertinent notitie van alle de groote bieren die zij vut ende inwercken sullen, soo de gonne omme buuten dese stede ende jurisdictie ghevent ende ghesleten te worden, als daer binnen, soo wel bij de borghers wierden in bruyloften,

Folio 224

vergaderynghen als andersins met claer bescheedt, dach ende daete van wye ende aen wye de selve ghelevert zijn.

17

Van welke notitie zij respectivelick schuldich werden alle maenden emers tallen tijde dies vermaent zijnde, te leveren pertinent billiet in handen van de pachter ofte controlleur, d'vutlevernghe van elcken brauwer apart op peine van destitutie van haerlieden officie.

18

Ende indien de voornoemde bierwerckers ende vattjevoerders selve bevonden ende achterhaelt waeren eenighe fraulde te committeren in prejudicie van de stede sullen boven de destitutie van haerlieden officie ghecorrigeert zijn ter arbitraige van de weth.

19

De bierwerckers en vattjevoerders houdende de voorschreven notitie, sullen daernaer gheloont zijn als naer reden ende discretie van de weth.

20

Wort verbooden vergaederynghe te houden bij eenighe borghers en inwoonders op verbintnisse van nu ten huuse vande eenen, nu anderen te drincken themlieden coste, op de boete van elke xxiiij ponden parisis

21

Niemant en wert gheoorlooft nemaer oock verbooden te gaen houden trouwe ende houwefeesten

Folio 225

beede de conjoncten inwoonders zijnde buuten dese jurisdictie, op peine van te moeten betaelen tvolle stederecht, en de boete van xxij pond parisis.

22

Ende alsoo somtijts ghebeurt dat de gonne hemlieden beghevende ten huwelick, haerlieden bruuloft feeste vutstellen, eenighe tijt daernaer, ende hunne vrienden alsdan begroeten omme tvoornoemde stederecht t'ontgaen, zoo op wijnen als byeren, wort exprasselick gheconditioneert ende ghestatueert, dat soodanighe houdende binnen drye maenden naer haerlieden houwelick eenighe signale bancquetten, ende niet t'selve houwelick sullen schuldich zijn te betaelen t'stederecht ende accijsen voorschreven.

23

Ten voorderen alsoo meest de frauden ghecommitteert worden bij nacht bij dienstboden, brauwersgasten ende andere persoonen hemlieden waepenen omme d'officieren te wederstaen ende resisteren, soo wort aende fonctie van de wachte ende andere toezinders daertoe ghecoitteert, toeghelaeten, soodanighe ende andere persoonen bij te draegen ofte voerende bij nachte t'apprehereren, de welke schuldich werden te verclaeren bij eede van waer ende van wye zij tselve byer draeghen

Folio 226

op peine van selve t'onderstaend de voorschreven boeten ende arbitrairelick ghecorrigeert te zijn boven de verbeurte vande wapenen ende bieren ten proffiete van de gonne de selve apprehenderende, ende in cas van weigheringhe van d voornoemde eedt sullen ghehouden zijn voor beschuldicht ende gheconumceert

24

De voornoemde wacht ende andere ghecoittereerde is oock gheoorlooft en vermoeghen suspitie hebbende van eenighe van de voornoemde frauden visitatie te doene in de herberghen, brauwershuusen, brauwerien ende over al in hun bewelt metgaders op waeghenen, schepen, ende cogghen, met eenen officier, wethhouder ofte chieff van de wacht ende zijn de selve weerden ende brauwers schuldich openynghe te doene, op peine van t'incurreren de boete van xxxvj pond parisis.

Welcke openynghe niet doende dat men twee ofte dryemael behoorelick sal gheclopt ende de selve versocht hebben, sal infractie moeghen gheschieden van deuren ofte vensters ende sal den weighenaere noch ghecorrigeert zijn ter discretie ende arbitraige van de weth.

26

Ende sullen d'officieren met hunne assistenten en oock de dienaeren en vattienvoerders in ghetalle

Folio 227

van twee zijn, eenighe van de voornoemde frauden achterhaelt hebbende, ghelooft zijn op hunnen eedt contrarie preuve cesserende, en moeghen afnemen alle bieren onbehoorelick vut ende inghelevert soo voorseyt is.

27

De voornoemde wacht, dienaers, vattievoerders ende andere toezinders ende aenbringers achterhaeltt hebbende eenighe frauden, sullen van weth weghe doen eenighe preuve daedelick ontfanghen ende gheadvancheert zijn hun deel van de boete van amenden voorschreven

Ghepubliceert vij meye 1634

ondertekent Costenoble – Phl. Raulé

Gepubliceert ter bresque van Poperinghe alle de statuten raekende de bieren behouft hebbende van het billiet 213 tot ende begrepen 227 –desen 16 mey 1700 – toorconde als clercq ende dit in bijwesen van de balliu – J.B. Mazeman

Gepubliceert ter plaetse ordinaire tot Poperinghe alle de statuyten raekende de bieren door den onderschreven gheswooren clercq ter greffie deen 9de mey 1751 – Tahon

Gepubliceert ter bresque ordinaire deser stede ende sijn jurisdicite van Poperinghe den inhouden hier vooren door mij onderschreven geeeden clercq der greffie deser stede – desen 16de january 1791 – Toorconde P.J. Dupont

Folio 228

13 mei 1634 – De proost en zijn wijn - Renten

Alzoo proces gheresen was voor hooghe ende moghende heeren, myne heeren van de raede in vlaenderen, tussche sire Jaques Marsilles, proost der stede van Poperynghe, den eerw heere prelaet van ste. Bertins met hem ghevoucht, heesschers, eender zyde

Jeghens burghmeesters, schepenen, raeden ende notables der zelve stede de zelve aenverdende over Ulryck Nicolays Vande Leeuwe, Robert Proventier ende Nicolays Heyerman, medghaeders Hubert Delannoy, respectie pachters ende partoniers van de assysen alhier, verweerders, ter andere

Waerinne onder andere soo verre gheprocedeert is dat commissarissen ghepresideert hebbende continuelelick van de rolle inde maend van december laetsleden vutten haerlieden advys op de versochte provisie,

ghewesen hebben de heescher anne de recredientie van byde poorters van de stede ende heerlickhede van Poperinghe,
cannen, potten ofte flasschen voor hunne slete te moghen haelen vut heeschers wynkelder op behoorelicke cautie ende soufisanten zeker,
zonder prejudicie van haerlieden principael, zoo ist dat voor ons burghmeesters ende schepenen voornoemt d'heescher ghecompareert es in voldoeninghe van de voorgaende snetentie, met daerneffens Jan Folcque, welcke Folcque hem borghe ende principael ghestelt heeft over het inhouden van diere medhaeders voor de costen van de processe ghedooght ende te ghedooghen welcke borghe wij certificieren te wesen souffissant met belofte van indeniteyt als naer rechte,
Actum present Marsilles ende Rouvroy, schepenen

15 mei 1634 – Queval borg voor Pieter Mazeman - SAP 398 - Folio 22

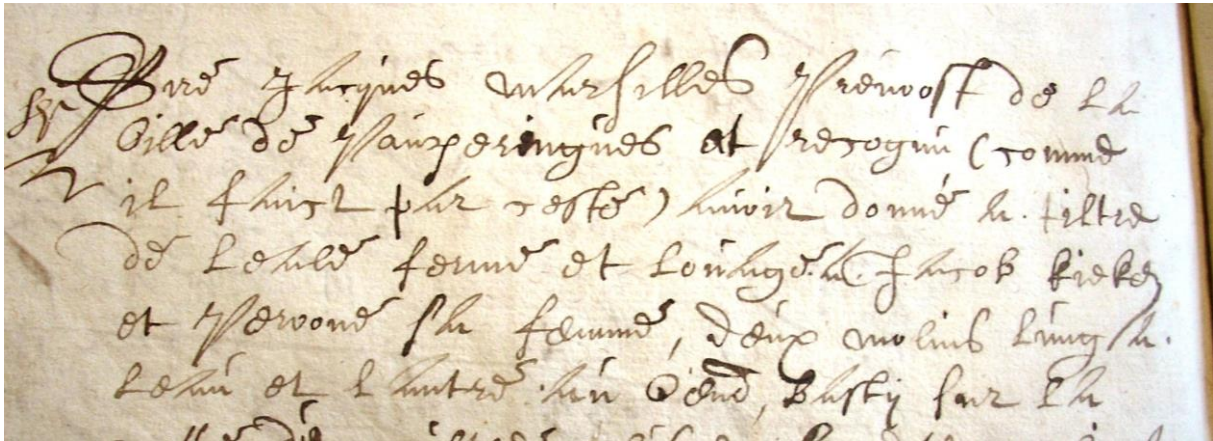
Compareerde voor schepenen der stede van Poperynghe **Jooris Queval** de welcke verclaersde hem te constitueren borghe over **Pieter Mazeman**
omme te ghenieten vande oordonnantie van staet van proceduren hem Mazeman verleent op onder correctie den xjde april 1634 -
by myne heeren vande raede in Vlaenderen in zekere zyn zaeke als verweerder jehgens **Cathelyne de Boeuf** heeschereghe voor den officiael des bisdoms van Ypre -
attesteerende den voornoemde Queval daervooren te wesen souffissant
Actum present Maersilles vervanghende Rouvroy schepene den xvde meye 1634

17 mei 1634 – Akkerschade en labeur - SAP 251 - Boeten

Den xvij meye 1634
Jacob Pannecoucke - verweerder contra Clays de Bey als knaepe vande officieren van de ackerschade heescher
vande boete van vj pond parisis ter cause van sverweeders beesten bevonden t'hebben schade doende in traephof
van Michel van Bethleem opden xxix maerte lestleden - med costen
Lodewyck de Berch filius Jans - verweerder jehgens de pachters vande stedeassysen heeschers
van zes en dertich pont daer bovendien t'recht van ghesleten bieren in zyn zekerfeeste -
contrarie statut

Jacob Pannecoucke verweerder contra Philippe Fauvarcqque ende Pieter de Clercq als dienaers vande heere - heeschers
vande boete an vj pond parisis - ter cause dat den verweerder ghewrocht heeft opden eersten meydagh lestleden op den acker -
med een peerdt ghedeurende de vespers - contra 't statut - med costen
Tanneken Dufloucq verweereghe contra de meesers vande cleermaekers heeschers
vande boete van vj pond parisis ter cause dat zy den zelve styl publickelijk es exercerende zonder alvooren preuve ghedaen t'hebben-
med costen
den xijde meye 1634

20 mei 1634 - Verhuring van de abdijmolens aan Jacob Kieken – Renten

Sire Jacques Marsilles,

prevoost de la ville de Pauperingues

à recognu – comme il faict par ceste – avoir donné au tiltre de loiale ferme et louage au Jacob Kieken et Peroone sa femme,

deux molins

L'une au l'eau et l'autre au vend

basty sur la motte de coultre plus voisin dudicts molins de l'eau,

scituee tout pres de la riviere d'en hault, tirant vers l'houverdraghe nommee **Reepken**

en la jurisdiction de Pauperinghe avecq les terres, maison et estable que cy *deus* ?

a tenu **Pierre Salome**, pour par luy et ...

en joyr user et pisseder le temps et terme

de troys, six ou neuf ans , a l'option des ...

commencer, l'entree en joyssants au iiii may seize cent trente quatre, parmyet mayenant

lesdicts preneurs seront genus de payer la monseigneur de ste. Bertin son recepteuro u

commis la somme de cincynante cinq livres de gros monnaye de Flaendre, francq argent, en

chascun an, par dessus les vins ordinaires de dix huyt solles et de l'an livres de gros, aue

portera l'entier rendage, desdicts noensants payer humblement a dix termes et paiements

escheran au demy novembre 1634 et le secondant demy may ensuivant 1635 et ausy au

continuer d'an en an,

et depayment en payement ledict noef ans durant ,

durant lesquelles demeureont en estat les prisees tant dela maison, granges, estades tenant aux molin a l'eau,

gier dien molin au vend avecq les pieces mouvants et tournants la molin du couttre et molin a

leau ensuycte de la prisee, faict par jaecques leroy, Jehan gerimet, pierre masselin, Pieter

dubois, jooris van thuune et christian Pijl, le deuxieme, troisieme, quatrieme et sixieme de

mars xvic trente quatre portant l'an somme de xij ixde pond xviiij schele paris lesquelles

enfices maison, molins a l'eau et a vend ledicts preneurs seront tenus et obligés d'entretenir

a leurs propres despens,

pour en fin d'cesdict bail les rendre en bonne et souffisante est a ausy y prisees que se

debura faire aux despend

Communs et mutuels, par gens a ce eux cognoissens dont l'an nulleure baille fote au proffict

desdicts preneurs et la moins vaille an proffict de monseigneur seigneur de st. bertin, fertu

aussy tenu d'entretenir ces rures visinnes desdicts molins et payer les amendes des eschan

wagen sy poldront lesdicts preneurs durant ce present baile chapper moultures avecq cheveaux

et chariots par tout cestdict ville et jurisdiction de Pauperingues, estant ausy conditionné que

lesdicts prenderus ne poldront tenir l'eau de la riviere plus hault que le clou,

Ny ausy plus bas, qu'il n'appartient sans avoir congé pour ce faire au peine de tous demages, amendes et itnerestes au leur charge en oultre atesté dict que ledict prevoost s'oblige a leur faire vue petite geraugette pour leur commodité laquelle aussy devurnt prendre par prifees promettant ledict preneurs de donner bonne et suffisante caution en estant requis pour lasseurete et rendage et pherge de ce present bail, et sy enclose susdict on aulcuns d'icelles il y auroit faulte de la part dessis preneurs fait en payement de sorte, aue fyn payement rattendi l'aultre

Incontinent ce anderm pouldrait mondicit siegneur sy bon luy fauble reprendre ce present marche et bail en ses mains et deboutter ledicts prenderus sans aulcuns sommations et solempnitees de justice, que lau presente et dont ils se tiennent bien contrens, demuereront neantmoins iceulx preneurs olbiger de payer et furnier au monseigneur seigneur ou prrevost, tout ce que pouldroyt estre deub et escheyu au cause de despouilles precedentes pardessus et este dict, qu'en cas que ledicts preneurs couldroyent quytter ce present marche les partion desdicts troys lu sixans pouldront et deduyr sur lesdicts rendage, ce quilx ont cejour

paye pour lesdicts vins, parthant trent sept livres deux schelle et six gros pmoonaye de fflandre, pour ledicts noeuf annnes a ladvenant et voncuren du temps auilx tiendront ledict ferme et lenage, a lenteretien de tout ce que dict est, ont bolgie leurs persoones et biens presents et futurs et font ledict parties a leur requeste respectives condamner en entretenement et accomplissement de ceste et jugge executoir pour chacun poknct et payement

Actum present Renynghe et Jacobssoone let xxde de may 1634

27 mei 1634 - Ommestellinghe – Resoluties – SAP 469

Ende resolutie willen dat t'collegie vander weth ghesonden werdt voor eenighe tauxatie ende ommestellynghe te consenteren, haer te belasten med personel logement van soldaeten voeghende de resolutie vander jaere 1631 med de collegien daer op ghenomen.

Waerop de voornoemde stede proost protesterende justineerde de voorseide resolutie ende raemynghe te moeten syn nul negheen ende van onweerde vutte dien dat de selve idne jaere 1631 soo voroseit is sodue gheschiet zyn t'synder absentie ende dat niet jeghenstaende de voornoemde redene van oppostiei vande heere ende weth men sal med de voorseyde ommestellinghe voorts gaen in tauxeren zoo men in rade ende redene sal bevinden te behooren.

Item goedt ghevonden ende gheresolveert dat voornoemde heeren, op de mondelynghe vertoogh byden burchmeester Peereboom ghedaen, nopende d'exemptie die hy pretendeert inghevolghe van appostille op requeste andersyts ghegheven in daten 21 july 1603 onderteeckent J. Mazeman van logemente van soldaeten, ommestellinghe ende pointynghe, midtsgaders vande acsysten ordinaire ende extraordinaire van de stede van nu voortan den voroseide burchmeester Pereboom alleenelick vry te houden van personel logement van soldaeten ende wacht, midts by hem doene de debvoiren van het spelen op den orghel idne kercke van Ste. Bertins zoo zy tot nu ghedaen heift revocerende bydien tvoorder vrydom van ommestellynghe ende tauxatie by zyne voorgaende requeste gheordonnert

Actum die quo supra

27 mei 1634 – Nieuwe calsyde - – Resoluties – SAP 469

Actum ter vergaederynghe van heere proost ende drye collegien den 27ste meye 1634
Up't vertoogh ghedaen by mijn voornoemde heeren byden pensionaris Cnockaert van Berghen St. Winocx

nopende het legghen van een nieuwe calcyde by d'heeren deser stede zoo verre hemlieden jurisdictie naer hier ghevoorseyt is streckende

Is gheraemt goedt ghevonden ende gheresolveert byde selve heeren te consenteren ende ghedooghen het legghen van een calcyde vande Watoestraete tot t'eynde van dese jurisdictie, behoudens t'selve gheschiede ten coste vand d'heeren van Berghen van bergh ambacht ofte andere ende niet ten laste van het ghemeente van alhier, ende daerop alvooren noch ghehoort zy myn eerwerde heer den prelaet van Ste. Bertins, heere deser stede.

Item goedt ghevonden, gheraemt ende gheresolveert by de voornoemde heere, weth ende raeden t'amplieren t'statuur raekende d'impositien opde bieren ende stede rechten, daerby voughende dat soo wanneer byden thresorier ofte pachter bevonden werden in huuzen odt kelderen vande weerden ende weerdinnen binnen dese jurisdictie eenighe canten bier op andere gheghoten ende veraugmenteert te zyne, sullen verbueren t'elcker reyse ende van elcken opgehouden ende gheaugmenteerden cant de boete van sessenderich ponden parisis boven de verbeurte van de bieren ende tonne, te deelen in twee deelen, d'eene helft ten proffycyte van de heere ende d'ander tot proffycyte vande aermen deser voorseide stede.

Actum ut supra

3 juni 1634 - Alles voor de langstlevende - SAP 398 - Folio 25

Compareerde in persooene **Andries Bevere filius Jans ende Cathelyne filia Mahieu**

Oudoore zyn wettelicke huusvrouw -

inwoonders deser stede -

de welcke omme verscheyden goede consideeratien ende omme beter ghedaen dan ghelaeten - by forme van ravestissement -

d'een den anderen van hemlieden ghejont - ghecedeert - opghedreghen ende ghetransporteert hebben - zoo zy doen by desen -

alle de goederen - catheylen - moeuble ende immoeuble - gheene ghesondert nocte gheresrveert -

hemlieden toebehoorende - present ende toecommende -

omme by den langhest levende van hemlieden de zelve te ghebruucken ende t'zyne waerts t'appliqueren als zyn eyghen ende propre goedt -

zonder dat zy verstaen dat de hoirs vande eerste overleden - alsdanne daeranne yet zullen moghen pretendeeren -

nemaer by zoo verre de goederen byden eerst overleden achter te laeten - noch in wesen waeren ofte dierghelicke in weerde ende dat de langhst levende quame t'overlyden zonder kyunderen achter te laeten -

zal in zulcken ghevalle allte t'zelve achterghelaeten goedt hoedanigh t'zelve zoude moghen wesen - ghedeelt moeten worden volghens de costuyme deser stede in ghelycke gheuseert -

belovende beede de voornoemde comparanten alle t'zelve te houden goedt - vast ende van weerden nu ende tallen daghen met renunciatie van alle wetten - costuymen - briefven van recht - privilegien ende ander behulpsaemheden ten desen contrarie - speciaelic vande rechte disponerende dat ghegenerael renunciatie niet en opereert ten sy speciael precedere

Actum present Proventier - Babelaere - schepenen den iijde juny 1634

10 juni 1634 - De grauwe zusters Penitenten - SAP 398 - folio 25 verso

A tous ceulx qui ces presentes lettres verront ou orront lire - salut

Scavoir faisons que comparierent devant nous soubnommés -

soeur **Margriette Dupont** - mere du convent du tiers ordre de Saint Franchois en Poperinguques - soeur **Loyse Clerehey** - Soeur **Barble Faucquet** - soeur **Michele Flenois** - soeur **Cathelyne Maupetit** - religieuses dudict convent - assistées du sire **Jacques Baert** - bourgmaitre de ladicte ville de Poperinghes et sindicq du mesme convent - a ce qui sensuit devement autorisées par procure – icy veue et leue du reverend pere sire **Benoist Cordier** - heumble mnistre provinciael de Saint André de l'ordre des frères mineurs de la reguliere et estroicte observance – laquelle soeur Margriete - mère dudict convent et aultres religieuses susnommées – confessent avoir vendu - cedée et transporté comme par ce presente instrument - elles vendent - decent et transportent en mains - proffyt et usance de **Guillaume Lefebure** - dict **de Latre** - fils de Henry - demurant en la ville d'Armentiers – vues lettres de rente de quatre vingt seize florins par an - venant annuelement escheoir le dernier jour de mars – a payer a deux esgaux paiements – l'une moitié le denier jours de 7bre et l'aultre le dernier de maers - hypothequiers suer les biens - fiefs - terres - stries et heritages du haut et puissant prince messire **Alexandre Croy** - Chimay, d'Arenbegrhe - prince du Saint Suspice et direct Chymay - comte de Beaumont - baron et seigneur de Commines – Halewin - Ethau et de haute et puissante dame **Magdaleine d'Egmont** - sa compaigne - princesse et comtesse - baroone et dame desdicts lieux - sans division ou excussion - passer sidevant les sieurs **Pierre le Barbier et Martin Debly** - auditeurs - comis et deputés a prendre ovyet et recevoir le contractes convejances - marches et obligations – qui se font et passent soub le seel du souverain - baillaige de Lille - plus amplement enarré en lettres de constitution au icelles annexées et tranfixees en date du denier de mars 1627 - seelées aveque un seel de chiere verde pendant en double queue dy parchemin et sygnees J. Schapelycnk - P. Le Barbier et M. De blye – et ce tout moyenant la somme de mille cinq cens trente six florins pour le cappital et dix huist florins treze pataers et quatre deniers arthois pour deux mois dix jours d'arrieraiges de ladicte rente – laquelle somme cognoissent avoir eu et reçu dudict Guillaume deLe febure en monnoye premisë - luy en passant processe quictant absolute et irrevocable - pour par ledict Lefebure - ces hoirs ou aultres - ayant cause et action - jouyr et possesser desdicts lettres et rente de puis le jour du rembours - en avant heritablement et a tous jours le mettant et subrogant du tout en son droict pour ladicte rente recevoir tant en cours qu' en principael l'achapt s'il se faisoyt oncques comme son propre bien et a ces fins faire et tenter toute actions et pour suyttes judiciaires comme eut peu faire ladicte transportante en ladict qualité - par avant ce present transport ainsy faict present Jean Rouvroi et Pierre van Renynghe eschevins de la dicte ville de Poperinghe ce dixieme de juing 1634

estroicte = streng

Opdedrinck vermeldt in zijn boek over de Penitenten dat in het jaar 1634 - De heer Jan Wyts eene jaarlijksche requiemmissie stichtte op den dag missus est. het klooster genoot daatoo eene jaarlijksche inkomste van 2 ponden grooten.

10 juni 1634 - De grauwe zusters Penitenten - SAP 398 - folio 25 verso

Wouter Moyaeret

Aan een ieder die deze brief zullen zien of lezen Gegroet

We laten u weten dat voor ons zijn verschenen de hieronder vernoemde zuster Margriette Dupont – Moeder van het klooster van de derde orde van Sint-Franciscus in Poperinge – zuster Loyse Clerehey - zuster Barble Faucquet - zuster Michele Flenois - zuster Cathelyne Maupetit –geestelijken van dit klooster, bijgestaan door meester Jacques Baert – burgemeester van deze stad Poperinge en syndicus van dit klooster – door verwerving afdoende gemachtigd voor wat volgt– hier gezien en gelezen door Eerwaarde Heer Benoist Cordier – de nederige minister-provinciaal van de regelmatige en strikte orde van de minderbroeders van Sint-Andries

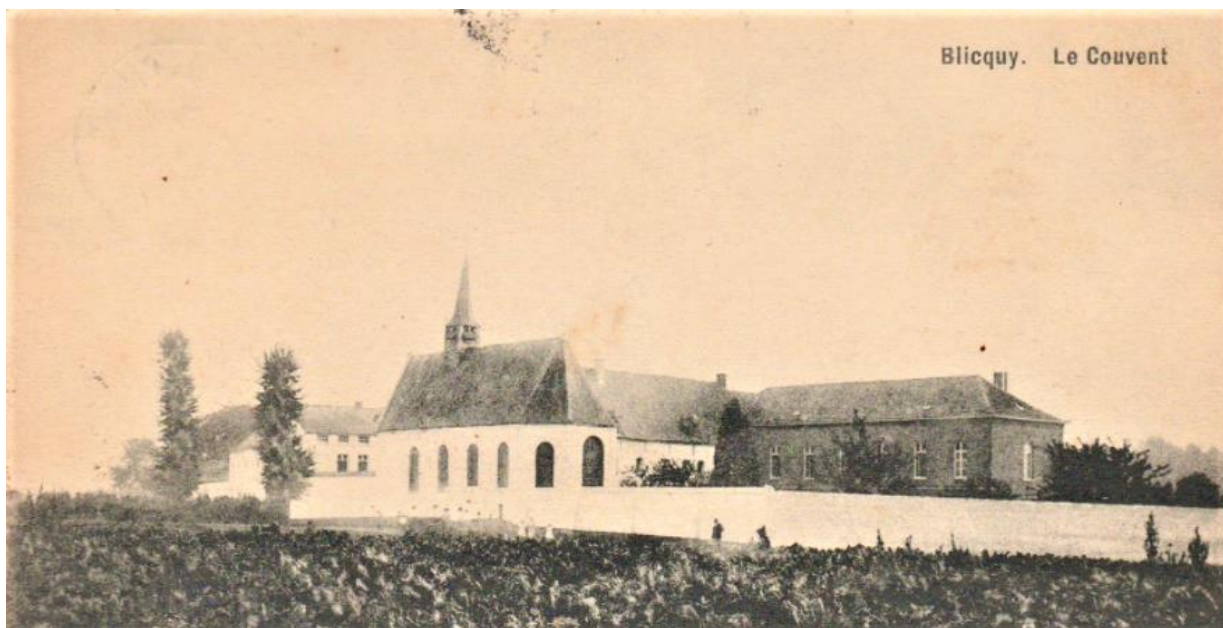
– welke zuster Margriete – Moeder van het vermelde klooster - en de andere vernoemde geestelijken bekennen van - via dit tegenwoordige instrument - uit de hand verkocht te hebben - de opbrengst en het gebruik van Guillaume Lefebure – genaamd de Latre – zoon van Henry – woonachtig in de stad Armentiers – de rentebrief van 96 florijnen per jaar –bepaald op de laatste dag van maart en uit te betalen in twee gelijke schijven– de ene op de laatste dag van september en de andere op de laatste dag van maart – de hypotheken op de goederen – lenen – gronden – lijnen en erven van de hooggeboren en machtige heer prins Alexandre Croy van Chimany d'Arenberghe – prins van Saint Suspice heer van Chymay – graaf van Beaumont – baron en heer van Komen, Halewijn en Ethau en van de hooggeboren en machtige vrouwe Magdaleine d'Egmont – zijn metgezellin – prinses en gravin-barones van de vernoemde plaatsen, om hier – zonder verdeling of uitsluiting – te passeren voor de heren auditeurs Pierre le Barbier en Martin Debly, aangesteld om transacties, handel en obligaties ontvankelijk te verklaren onder het zegel van de onafhankelijke balie van Rijsel - meer uitvoerig beschreven in de bepalingen in bijlage en vastgelegd op datum van de laatste [dag] van maart 1627 – verzegeld met een groene koperen zegel, hangend met dubbel lint aan het perkament en getekend J.Schapelycnk - P. Le Barbier en M. De blye –

En dit alles door middel van het bedrag van duizend honderd zesendertig florijnen voor de hoofdsom en acht florijnen dertien pataers en vier Artesische deniers voor de twee maanden en 10 dagen aan achterstallige rente – welk bedrag de vernoemde Guillaume deLe febure verklaart te hebben gekregen en ontvangen in voorafbetaling – hierbij aan hen volledige en onherroepelijke kwijting verlenende vanwege hem, zijn erfgenamen of andere rechthebbenden - om de vermelde rentebrieven te gebruiken en te bezitten vanaf de dag van uitbetaling – hem erfelijk en voor altijd als rechtmatige ontvanger van de vernoemde rente aan te stellen, zowel tijdens de termijn als bij gebeurlijke aankoop, nimmer als zijn eigen goed en tot die doeleinden alle gerechtelijke acties en procedures te plannen en uit te voeren volgens de beschreven transactie en hoedanigheid, aldus gedaan in de aanwezigheid van Jean Rouvroi en Pierre van Renynghe, schepenen van de vermelde stad Poperinge de tiende juni 1634

Uit Het klooster der zusters penitenten 1413 - 1913

En Opdedrinck vermeld Maira Catherina Maupetit – verkeerdelijk – als moeder van het klooster. Hij schrijft:

Zuster Maria Catherina Maupetit (20 mei 1632 - 1637) deed hare kloosterbeloften in 1615 - oud zijnde 19 jaren. Gedurende 18 jaren was zij insgelijks overste van het klooster der zusters penitenten te Blicquy by Ath - waar zij den 24 april 1666 stierf in den ouderdom van 70 jaren. de necrologium roemt haar gestichtig leven.

Na het vertrek van Moeder Maupetit tot het convent van Blicquy werd het ambt van overste in St. Jansklooster, gedurende bijna 2 jaren uitgeoefend door zuster Marira du Bois - welke wij noch in de lijst der professingen, noch in den doodboek ievers aangestipt vinden - alleenlijk staat zij als moeder vermeld in den akt waarbij ridder Joris de Montmorency de H. Sacramaentsmisse sticht.

Zie ook : 23 maart 1634 – Jan Debergh een Andries Masselis stellen zich borg over Jacques Boone – Penitenten –

19 juni 1634 – Gevochten en zwyns in een veld - SAP 251 - Boete - folio 127

Opden 19 july 1634

Jan Dehaene verweerder contra den bailliu - causa officij - van de boete van xxx pond parisis ter cause dt hy ghequetst heeft Gillis de Roode tot opene wonde ende loopende bloede - med costen

Folio 129

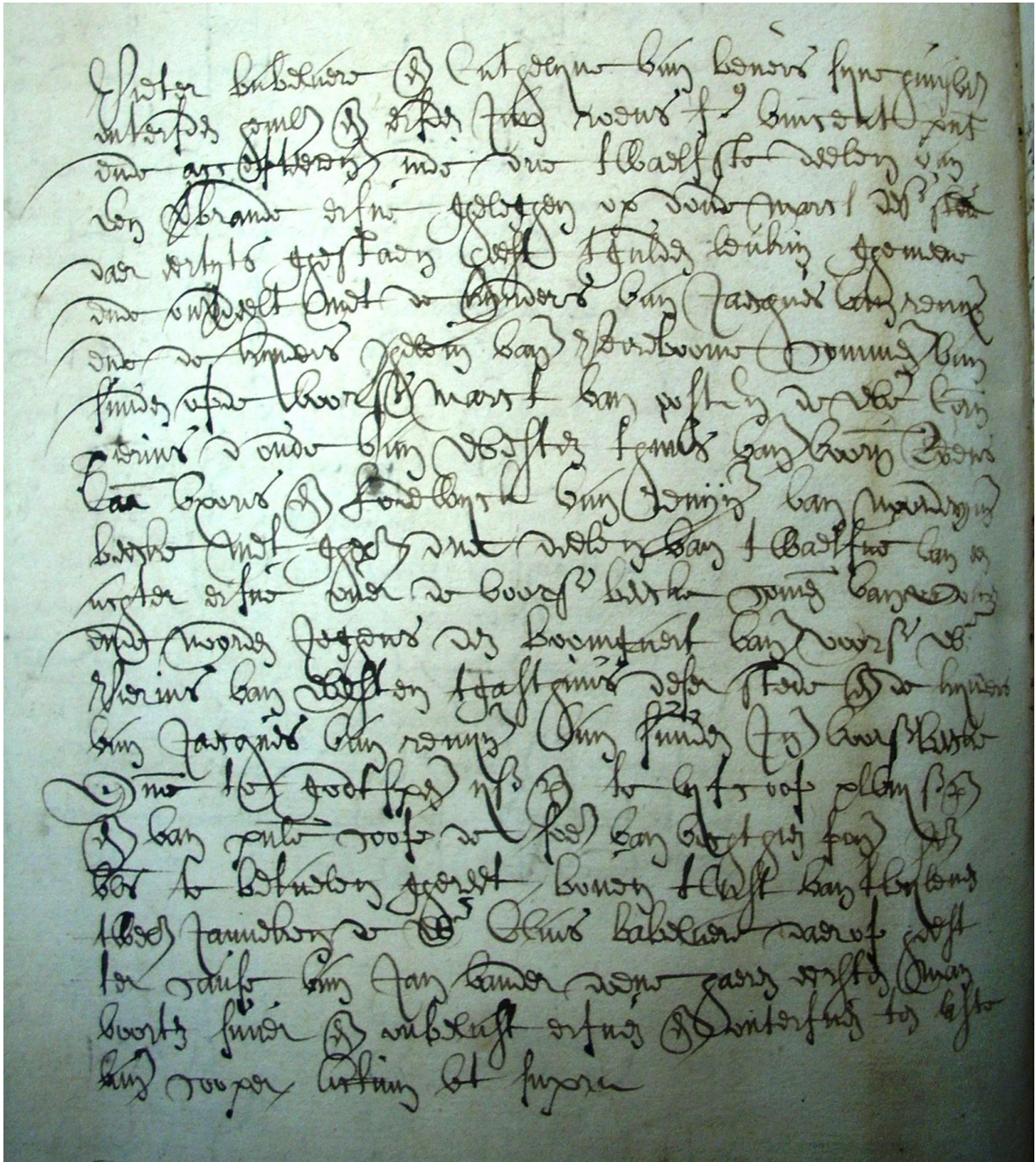
Michiel van Bethleem verweerder contra Philippe Fauvarque ende Loys Petitberghen heeschers - als dienaers vande heere van de boete van iiij pond parisis ter cause van drye sverweeders zwyns bevonden t'hebben ende doende in zeker stick boomen toebehoorende Jacob Looten opden 13de 7bre 1634 lestleden - contra statut -med costen

2 juli 1634 – 't Gulden Leeukin op de oude markt - Halmen

Halmdaeghe den 2de july 1634

Pieter Babelare ende Cathlyne van Beveren, zyn huusvrouwe onterfden hemlieden ende erfden **Jan Roens, filius Vincent** Present ende accepterende in drie twaelfsten deelen van een verbrande erfve gheleghen op d'oude mart deser stede daer eertijds ghestaen heeft **'t gulden leeukin**

Ghemeene ende onverdeelt met de kinderen van **Jacques van Reninghe** ende de kynders van **Ghelein Vande Peereboome**,
 Commende van zuuden op de voorseyde markt,
 Van oosten de weduwe van Pierins doude,
 Van westen thuis van de voornoemde Roens, causa uxoris
 Ende Lodewyck van Renynghe
 Van noorden de beeke
 Met ghelicke drie deelen van twaelfve van een achtererfve over de voorseyde beeke
 Commende van westen ende noorden jehens den boomgaert

Van de voorseyde weduwe Pierins,
 van westen 't gasthuus deser stede

ende de kynders van Jacques van Reninghe
Van zuuden in de voorseyde beeke
Omme de godspenninck ij schele
Te lyfcoope xvij schele parisis
End van principalene coop de somme van vichthien ponden grooten vlaems te betaelen
ghereet
Boven de t'helft van 't byleven 't wlecke jannken de weduwe van Clais Babelaere daerof
heeft
Ter cause van Jan vanderDoene haeren eersten man
Voorts zuuver ende onbelast
Erfven ende onterfven ten laste van den cooper
Actum ut supra

13 juli 1634 – Vis en haring - SAP 398 - Renten

Guillaume vander Ysere ende Maeyken zyne huusvrauwe -
kennen by desen schuldich te zyne aen d'heer **Jacques Boeteman** - coopman woonende tot
Ypre -
de somme van tweendertich ponden grooten vlaemsch ghesproten van coope ende
leverynghe van **visch ende haerync** -
ende omme en zelve Boeteman wel ende deuchdelick te bewaeren ende verzekereen -
zoo hebben de voorseyde Guillaume Verysere ende Mayken - zyne huusvrauwe voornoemd -
vercocht aen hem Boeteman -
eene rente van twee ponden grooten vlaemsch sjaers danof tjste innegaen zal ten daghe van
verkenntnisse - wesende den 13 july 1634 - croiserende den penning xvj - danof t'capitael is
xxxij pond grooten vlaemsch - de welcke den voorseyde Boeteman voor ghelycke somme kent
ghecocht thebben -
des zal de zelve rente moghen ghelost wesen by twee egale payementen –
elck wesende van xvj pond grooten vlaemsch –
welcke rente tot verzeckerheyde vande voorseyde Boeteman is byden voorseyde Verysere ende
Mayken - zyne huusvrauwe gheaffecteert op zeker huus ene erfve gheleghen inde Yperstraete
der stede van Poperynghe aen de steenen brugghe aldaer –
aboutterende van zuuden Jacques Steven ende van noorden de groote Steenbrugge -
belast me 36 pond parisis tsjaers - te weten 18 pond parisis ten proffytte van meester Joos
Cheys - de somme van 18 pond parisis sjaers ten proffytte van Mahieu vander Ysere
verkent byden bovenschreven Verysere ende zyne huusvrauwe -
Present dheer Jacques Baert - burghmeester Pieter van Renynghe ende Jacques Melis
schepenen - ende A. Jacvobssone ende J. vande Zande den 13de july 1634

17 juli 1634 – Koop van Calis – SAP 398 - Renten

Andries Masselis filius Jans ghetrauwet hebbende **Mayken van Renynghe** - lest wedewe
van Jan Wyts -
comparerende in persooene - cedeert ende transporteert in handen ende ten proffytte van sieur
Gheleyn de Keerle - present ende accepterende -
de somme van xxxij pond grooten vlaemsch - den transportant competernede ten laste van
Gheleyn van Damme filius Jacobs - procederende van coope ende leverynghe van een huus
staende opde Casselstraee deser stede - **ghenaemt Calis** - daer de voornoemde Damme
jeghenwoordigh woont maekende den zelve Keerle vrij acteur omme de voornoemde
somme t'innen ende ontfanghen

als zyn eygen ende propre goedt voor hem zyne hoirs ende naercommers
Actum present Marsilles - Rouvroy ende Renynghe - schepenen -
den xvij july 1634

17 juli 1634 - Verkoop van helft van de Ieperstraatmolen – Renten

Compareerende in persooene **Domyn Vander Meulen, filius Frans**,
zijnde alsooch in baeten ende commeren ten sterfhuuse van **Loyse Vande Steene**,
zyn overleden huusvrouwe,
vervanghende d'aeldynghen tsaemen sterfhuuse; heeft vercocht, opghedreghen ende
ghetransporteert, zoo hij doet by desen,
aen ende ten proffytte van **Dieryck Hallync filius Dieryck**,
ten desen present ende accepterende
de gherechtiche helft van eenen **coorne wyntmeulen** met alle zyn toebehoorten,
gheene ghesondert nochte ghereserveert ende ghelycke helft van een scheure, staende op tlant
van mijn eerefeste heere den prelat van St. Bertins,
neffens **dYperstraete**, binnen de stede van Poperinghe,
medghaeders trecht van cheinse den vercooper daeranne competerende,
achtervolghende den wettelicke cheinsbrief danof zijnde, groot de zelve landen otnrent vier
ghemeten, gheldende met tgrecht van tryden, wyndt ende ghelicke recognitie,
te saemen xvj schele groten vlaems by jaere,
handt daeranne te slaene te Baefmesse in de jeghenwoordighen jaere 1634
ende te godspenninck v schele parisis
te lyfcoope xxiiij pond parisis
te hoofcleede voor den vercooper een dobbel ducaet
ende voor zyne huusvrouwe vyf pathacons
ende van principaele coope de somme van twee hondert vyf en twyntich ponden grooten
vlaem
te betaelen met hondert ponden grooten ghereet
t'resterende danof den cooper zal defaelswueren lasten opden vercoochte helft gheffecteert
by twee egaele payementen,
deen helft binnen een half jaer ende d'ander helft binnen een jaer naer date desen,
belovende beede paertijen contractanten dese te houden goedt, vast ende van weerden,
Renunchierende van alle exceptien ende beneficien ten dien eenigssins contrarie,
namentelick den rechte disponerende dat generaele renunciatie niet en opereert,
ten zy speciale precederen
dies is bespreckt dat den voorseyde Domyn zal moeten betaelen den pryser van 't drayende
werck
die den cooper zal employereten voorseyde Baefmesse
ten afscheeden van de ghebruucker van de voornoemde meulen,
danof den prijs in schulde ofte baete zal volghen den cooper,
zijn voorts den cooper verobligiert dese wettelicke te doen ratificieren by zijne kynderen ende
ander erfghenaemen van zijn huusvrouwe,
zonder dat den voop van eenighe penninghen zal ghehouden zyn te scheeden,
voor alderstondt de zelve ratificatie zal verkent ende volcommen wesen
ten effecte van welcke al reede mede ghecompareert zijn,
Jan Masseau, ende Mayken, filia Domyn Vermeulen, zijn huusvrouwe,
Jacques Vrambout, ghetrauwet hebbende Collynken Vermeulen,
Gheleyn Maerten ende Cathelyne Vermeulen, zijn huusvrouwe
Jaquemyne Vermeulens, jonghe dochter

thaer selfs by ghetydighet ende gheadsisteert medgaeders Jooris Boucquilloen als vooght van
't kynd Jacob Vermeulen,
aeldynghen van de voornoemde Loyse,
de welcke ghesaemdelick ende elck respectivelick de voornoemde vercoopynghe hebben
gheratificeert ende ghelaudeert
Zoo zy doen by desen
Met laste dat den voorseyde
Domyne, de voornoemde penninghen zal employeren tot betaelen vande schulden vande
voornoemde sterfhuuse
Ende dat 't surplus zal tusschen hemlieden deelzaem zyn naer costume
verbyndende dezen coop de vercochte helft tot de volle betaelinghe
Actum present dheers **Andries Maersilles, Frans Folcque, Jan Rouvroy ende Pieter van
Renynghe, vervanghende Gheleyn De Bruyne**, schepenen der voornoemde stede
den 17de july 1634

4 augustus 1634 - Een gheheele ommestellynghe – Resoluties – SAP 469

Actum ter vergaderinghe van myne heeren proost, wet, raden ende notable deser stede den
vierden ougst 1634
Is goedt ghevonden, gheraemt ende gheresolveert by myne voornoemde heeren te
consenteren ende taxeren een gheheele ommestellynghe
opden ouden voet ende taxatie,
gheobserveert ten laste van d'insetenen
zoo binnen als buuten t'port deser voornoemde stede,
omme daarmede te betaelen haerlieden schulden ende t'achterstellen,
namentlick de gone vande laetsten vutsent van ses hondert vyfthien duusent guldens,
danof de quote deser voornoemde jurisdictie bedraecht
vijf duusent acht hondert ponden tournois,
lopende vande eersten mey 1634
ende zoo voorts van maende te maende by ses egale payementen
volghende de briefven byde gheestelicke ende vier leden slandts van Vlaenderen
in daeten 1ste juny daernaer
onderteeckent Vander Speet alhier ghesien,
Protesterende niet min de voorseyde raeden ende notable by een jeghenwoordighen consente
niet te willen precidicueren aen de ontgonnen zaecke die tusschen hemlieden ende wet,
modo den lesste de zaecke anderssins hebbende over syne wetten
is hanghende inde raedt van Vlaenderen
nopende t'vrydom die den voornoemde heer mainteneert
zyne officieren ende wette te moghen ghenieten van personele belastynghe van soldaeten
ende dat de ghone in wette synde,
belast ende begrepen sullen werden inde laetste taxatie van soldaetencosten
ten advenante het vierde van de gheheele ommestellynghe,
ghedaen ten laste vande insetenen tot onderzouck vande wyven ende kynderen alhier in
gharnisoene gheleghen hebbende den voorseyde wynter.
Welck protest den proost vutter naeme van de heere rejecteert ende debatteert,
maintenerende ende sustinerende de voornoemde wet vande selve taxatie vry ende exempt te
syne
Actum eodem die quo supra

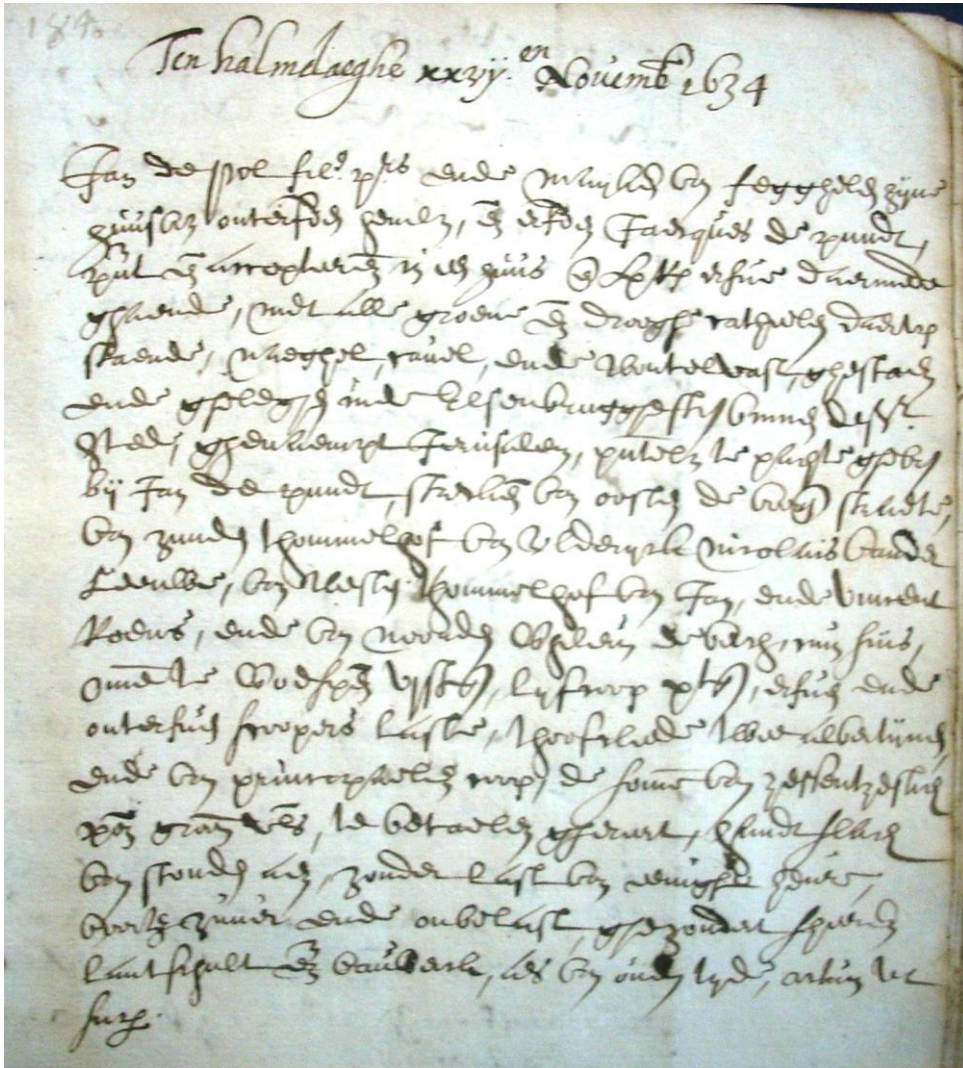
4 september 1634 – Bescherming van de hommelhoven - SAP 469

Statuut ende politique ordonnantie ghetrocken ende ghemaect vut den voorgaende resolutie ghenomen bij den bailliu ende twee collegien **den vierden september 1634**

Al vooren bevindt by daghelicksche experientie dat diversche insetenen deser stede ende jurisdictie midts vele andere suspect van fraude ende diefte hun vervoorderen te gaen in de andere lieden hommelhoven ende vruchten, doende aldaer groote schaede ende committeeren notoire diefte in het afplocken ende gaederen van hoppe, 't uyttrecken ende nemen vande perssen, oock in het afsnyden vande rancken, ende angaende de vruchten, de selve af te plocken jehens de danck ende wille vanden proprietaris, medsgaders te verbrennen ende af te nemen veele hagen ende schoven van de vruchten ende de selve te transporteren in hunne huusen ende andere plaetsen, affecqueren de selve t' hunnen proffyte allessins jehens recht redene ende de placcaeten van sijne majesteit dienaengaende ghemaect ende ghestatueert, soo ist dat bailliu utten naeme vande heere, wet ende raeden omme daerinne te voorsiene ende te verhoeden d'afneminghe, verbrenninghe ende diefverijen ghedaen van andere ghestatueert, verboden ende gheinterdiceert hebben, zoo zy statueren, verbieden ende interdiceren by desen, alle ende eenieghelicken personen t'zy in ofte uttsetene deser stede ende jurisdictie te gaen ende hun te laeten vinden binnen de voorseyde hommelhoven ende ofde voornoemde vrucht laden binnen deses stede ende jurisidictie ende aldaer eenighe schade te doen midtsgaders de cnoppen liggende in de crunsvelden te gaederen, de rancken af te snyden ofte andere schaede t doene op peyne van gheeselinghe emmers ghestraft te worden naer de merite vande zaecke ende qualiteyt van de delicte dies den aenbrengher in cas van suffisante preuve vande delicte sal profycteren achtien ponden grooten ten laste vande stede, verbyedende niet min alle luyden suspect van fraude ende diefte hen te vinden inde voorseyde hommelhoven ende vruchten buuten de wille vande proprietaris ofte ghebruycker op de boete van twaelf ponden aprisis te bedeele deene helft ter proffycyte van de heere ende d'ander ten proffycyte vande anbrengher ofte Arbitrarie correctie te laste vande gonne die insuffisantelick sal bevonden werden de boete te betaelen voor welke boeten responsable sullen blyfven den vaeder ende moeder, over hemlieden huusghesin ende huusmeesters ofte vrouwen over hemlieden knaepen ende nuslieden ende t'hunne laste inneselve als by de principaele contraventeurs Actum ut supra Ghepubliceert den 29ste juny 1637

Es oock verboeden ende gheinterdicdeert an eenieghelicken eenighe bladeren van hommelrantken ofte anderssints ine hommelhove af te ryspen ofte aldaer eenich coievoester te nemen op wat pretext datter zij, ofte oock te sanghen op de velden eer anderstont de vruchten van de ackter teenemael gheweirt zijn, op de boete ende peynen als vooren zonder dat men

eenighe prysen saladmitteren ter zelven artikel ter vergaderinghe bij mijn eerw heere sire jan de cerf, proost, wetten ende raedendeser stede op den 23ste ougst 1651
 Publicatie ter bretesque 27 ougst 1651
 20 ougst 1730

16 september 1634 – Jan van Bleus en de Yperstraatmolen - SAP 398 - Folio 35

Compareerden in persooene **Jan van Bleus ende Willemyne Bocquilloene** zyn huusvrauwe - te kennende ghevende dat zy ghecondemneert zyn tenvervolghe van **Domyn, Verùmeulen** op te legghen ofte bezetten – de helft van eene rente van drie ponden grooten by jaere - eertydts vekent by Jacob Vermeulen ten proffyte van meester Mattheus Lottin - als voogd van de weeze van meester Pieter Makeblyde op de borghtochte vande voornoemde Domyn op 24 maerte 1625 - volghende d'acte vande voorseide condemntatie danof zynde in daeten xxviii juny 1633 - ende omme t'en welcke te voldoende - de zelve comparanten verkendt ende beleden hebben - zoo zy doen by desen - wel ende deuchdelick schuldich te zyne ende ghelden de gherechte helft vande voorseide rente - croiserende naer advenante vande pennynghen xvj - vallende jaerlicks den xxiiijde maerte - verbyndende ende hypothequerende daerinne haerlieden persoon ende goedt -

present ende toecommende ende by speciale **t'gherechte vierde van eene coornewyndtmeulen** met alle zyn toebehoorten - staende opde wal vande heere deser stede - **neffens d'yperstraete** metten rechte van cheinse - daertoe competerende volghende den cheinsbrief danof zynde - metghaders een huuseken daer zy woonen daerneffens staende ende d'helft van eene scheure inden Haeghebaerthouck - ghemeene met Dierick Hallynck de jonghe - met inninghe naer costuyme - ende tot breeder verzekerdhede van de voorseide weeze ende indemnityte vande voornoemde Domyne - zoo is ten desen mede ghecomparaert Claeys de Meersseman filius Clays - den welcken hem verkent heeft ende gheconstitueert heeft - zoo hy doet by desen - boorghe ende principael over de voorseide eerste comparanten - voor de helft vande voornoemde rente ende verlopen - dies Pieter Deworm alhier oock present ghecertifieert heeft - t'soo ende bezet op de de boorchtochte te wesen solvent voor t'gtonne voorschreven - waerinne wy burghmeesters ende schepenen onderghenoemt de voorseide comparanten met hemlieden vrije wille ende consente hebben ghecondempneert - zoo wij hemlieden condempneren by desen - ende den certificant danof t'indempneren ende garranderen costeloos ende schadeloos - jehens elcken daer by - zoo't behoren zal - welke kennesse Ghelein Wenis inde naeme vande voornoemde Lottin - ten proffytte van de voornoemde weeze - heeft gheaccepteert - Actum present dheeren Jacques Wyts burghmeester vande commune - Jacques Baert burghmeester vande wet ende Renynghe vervanghende Marsilles, ende Bruyne schepenen - den 16 7bre 1634

20 september 1634 – Gevochten en gemalen - SAP 251 - Boeten

Opden xxste septembris 1634

Gheleyn Useel verweerder contra den bailliu causa officij heescher vande boete van tweemael dertich ponden parisis ter cause hy opden xxxjste july 1634 ghequetst heeft tot opene wonde ende loopende bloede **Jan de Bergh filius Jacobs ende Willem de Dammere** - med costen Den voorseide Useel verweerder contra den zelven omme de boete van xij pond ter cause hy ten zelve daeghe ghedroncken heeft t'synen coste ter brauwerije van Jacob Bollaert - med costen

Robert de Rycke verweerder contra dn zelve vande boete van vj pond parisis metghaders de verbeurte van drye tonnen groot bier ende twee quarteren ten pryze van xiiij pond parisis de tonne - ter cause hy opden xvij 7bre heeft alten lichen by Michiel Platevoet - weerd tot Renynghelst vut zyne brauwerije de voorseide drye tonnen metghaders de voorseide twee quarteren voor zeker landsman van aldaer zonder billiet t'hebbene ghehaelt van de thr'eorier deser stede - conforme t'statut

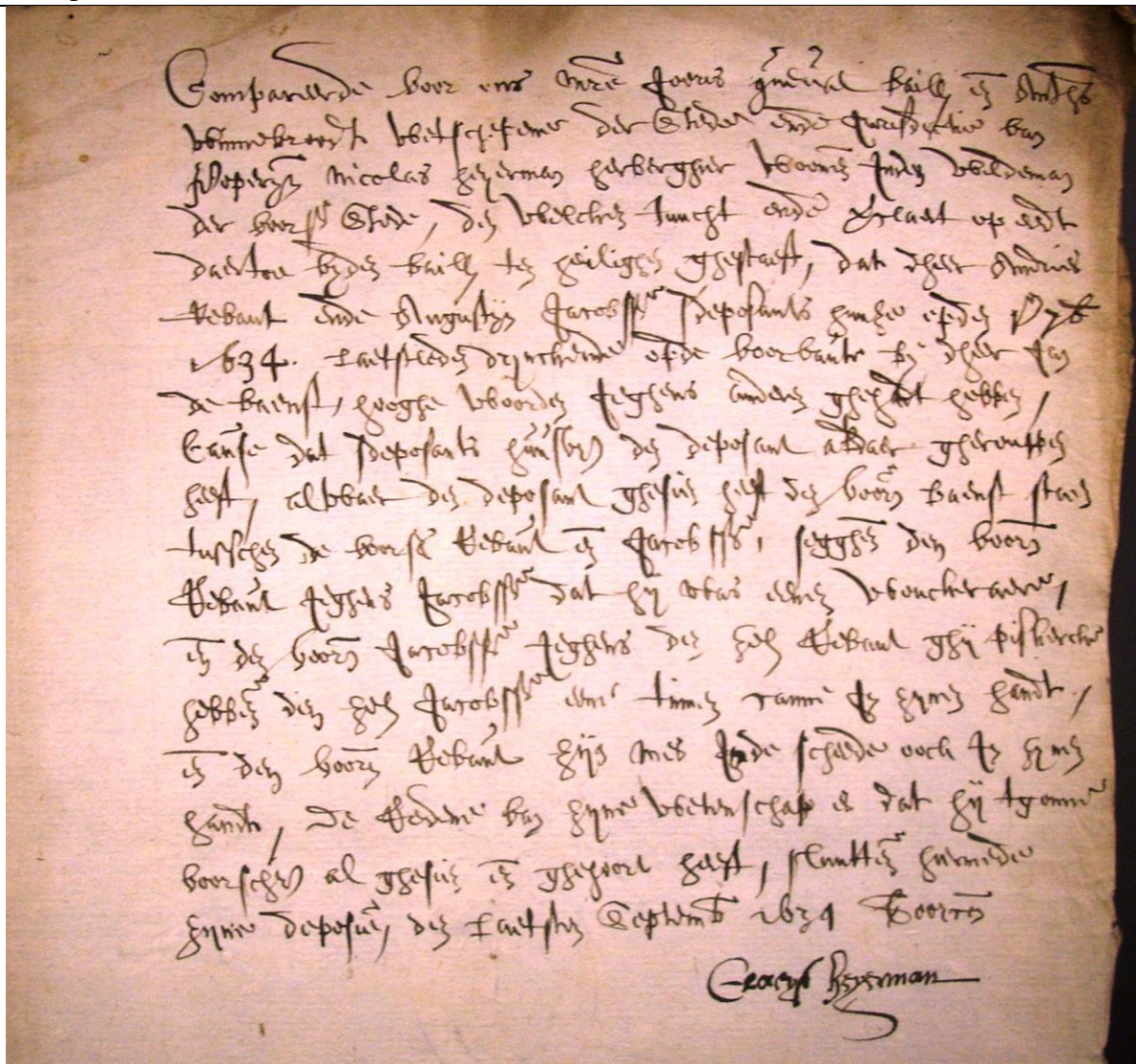
folio 131

Jacob van Damme filius Jacobs verweerder contra den bailliu causa officij heescher vande boete van lx pond parisis emmers in ghevolghe vande costuymen deser stede ter cause hy opden ijde july 1634 naer den zonneonderganck ontrent tofvecot ter Spagnaersdaele ghequetst heeft med een mes - Maillaerd de Schryfvere in zyn slynkeren arm tot opene wonde ende loopende bloede - med costen

Jan Parrent verweerder contra Philippe Faubarcque ende Loys Petytberghen als dienaers vnde heere heeschers van de boete van vj pond parisis te rcausen den verweerder ghemaelen

t'heben ghedeurend e hoogthmisse sondaeghsz wesende den 24 7bre lestleden - contra t'statuu med costen

30 september 1634 – In den Wildeman – SAP 124b – nummer 25

Compareerde voor ons meester **Jooris Queval**, bailliu ende **Anthone Winnebroodt**,
wetschepen der stede ende jurisdictie van Poperynghe, **Nicolas Heyerman**, herberghier,
woonende inden **Wildeman** der voorseide stede –
den welcken tuucht ende verclaert op eedt – daertoe byden bailiu ten heiligen ghestaeft –
dat dheer **Andries Rebaut** ende **Augustyn Jacobssone**, sdeposants huuze opden ste 7bre
1634 laetstleden
drynckende opde voorbaete by dheer Jan de Baenst,
hooghe woorden jehens anderen ghehadt hebben,
cause dat sdeposants huusvrauwe den depositant aldaer gheroupen heeft,
alwaer den depositant ghesien heeft den voornoemde Baenst staende tusschen de voorseide
Rebaut ende Jacobssone, segghende den voornoemde Rebaut jehens Jacobssone, dat hy was
eene wouckeraere ende den voorseide Jacobssone jehens den zelve Rebaut; **ghy piskercke**
– hebbende den zelve Jacobssone eene tinnen canne in zynen handt ende den voornoemde
Rebaut zyn mes inde scheede oock in zynen handt –
de redene van zyne wetenschap es dat hy tgonne voorschreven al ghesien ende ghehoort heeft,

Georgius Heyerman

Compareerde voor ons meester **Jooris Queval**, bailliu ende **Anthone Winnebroodt**,
wetschepen der stede ende jurisdictie van Poperynghe, **Nicolas Heyerman**, herberghier,
woonende inden **Wildeman** der voorseide stede –
den welcken tuucht ende verclaert op eedt – daertoe byden bailiu ten heiligen ghestaeft –
dat dheer **Andries Rebaut** ende **Augustyn Jacobssone**, sdeposants huuze opden ste 7bre
1634 laetstleden
drynckende opde voorbaete by dheer Jan de Baenst,
hooghe woorden jehens anderen ghehadt hebben,
cause dat sdeposants huusvrauwe den depositant aldaer gheroupen heeft,
alwaer den depositant ghesien heeft den voornoemde Baenst staende tusschen de voorseide
Rebaut ende Jacobssone, segghende den voornoemde Rebaut jehens Jacobssone, dat hy was
eene wouckeraere ende den voorseide Jacobssone jehens den zelve Rebaut; **ghy piskercke**
– hebbende den zelve Jacobssone eene tinnen canne in zynen handt ende den voornoemde
Rebaut zyn mes inde scheede oock in zynen handt –
de redene van zyne wetenschap es dat hy tgonne voorschreven al ghesien ende ghehoort heeft,

sluuttende hiermede zyne depositie den laetsten septembris 1634
toorconde Clays Heyerman

5 oktober 1634 – Verpachting wateren - SAP 436 - Folio 15 verso -

D'heer Andries Marsilles heeft in pachte ghenomen jeghens de stede het **catteputjen neffens d'Hondgracht** midsgaders -
d'Iperstraetweddinghe ofte waterynghe –
daerenboven noch de vyfver van Onze Lieve Vrouwe teenen termyn van neghen jaeren -
innegaende tjste jaer pacht van t'Catteputjen ene Yperstraetweddynghe den vj octobre 1634
ende den gonne van One Lieve Vrouwe vyfvere den jste octobre 1636 -
tcatteputjen ter xxtich schele parisis sjaers - de voorseide weddinghe veertich schele parisis
sjaers ende de vyfvere ghelycke veertich schele parisis sjaers –
makende t'saemen vijf ponden parisis -
dies sal den selve Marsilles de selve put, weddynghe ende vyfvere moghen doen verwaesen
ende de waese tsynen profycte applicueren tallen tyde alst hem believen sal -
Actum ter camere den vyden octobris 1634

12 oktober 1634 – Jan Zannequin bij Berthram Verheule door koop van hop - SAP 398 -
Folio 36 recto

Compareerde voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe
Jan Zannequin - te kennen ghevende hoe dat hy by acoorde voor wetthen ghedaen -
deuchdelick schuldich ende ten achteren ghebleven is dheer **Berthram Verheule** –
de somme van zesthien ponden grooten boven quidschellt ghedaen ghesproten van
leverynghe van hoppe -
belovende voor de zelve jaere crois te betaelen ende rente te verkennen –
zoo hy doet by desen -
ter acceptatie vande voornoemde Verheule - ten advenante vande epnnyngh xvj - innegaende
heden daete deser ende vallende ten ghelycke daeghe in tjaer daenaer ende zoo voorts van
jaere tot jaere -
totter effectuele lossynghe van diere - die zal moghen gheschieden in twee egaele paymenten
- midts elcken op legghende acht penninghen grooten - omme de verlopen naer rate van
tyde –
verbyndende ende hypothequerende tot breeder verzekerthede in tgonne voorschreven - thus
ende d'erfve daer hyZannequin jeghenwoordelick woont - groot zynde ontrent t'zeventigch
roeden ofte daerontrent - staende opden Ovedam deser stede -
te vooren belast met vijf ponden grooten sjaers ten proffycy van Mattheus Willems ende
Pieter Baelden –
omme by ghebreke van betaelynghe d'achterstellen ende capitael ende wettelicke kosten
daeroppe te verhaelen ende recrouvereren volghende de costuymen deser stede -
actum den xij 8 bris 1634 - present d'heer Jacques Baert burghmeester vande wet - Babelaere
ende Zande ende Proventier ende Bruyne schepenen

19 oktober 1634 Magdaleentgen heeft schulden bij Jacques Melis - SAP 398 - Folio 37

Compareerde in persoone **Magdalentgen de wedewe van Jan van Zuudtkercke** -
ghedsisteert met **Pieter Costenoble** - in desen haeren bystaenden man –

verkennen ende belyden wel ende deuchdelick schuldich te zyne an **Jacques Melis** d'oude ende acceptatie van Pieter zynen zoone - de somme van vier hondert drien en veertigh ponden parisis - procederendde van leverynghe van biere end anderssins - by rekenynghe ghedaen in de jaere 1631 - ende omme den voornoemden Melis danoff wel ende ghetrauwelck te bewaeren ende verzekeren – zoo heeft de voornoemde wedewe daerinne verbonden ende verobligiert - zoo zy doet by desen - haerlieden persoon ende goederen – present ende toecommende ende by speciale twee bedden med drye paer slaepelaekens - twee oorcussens - med twee gordinnen ende een rabat - twee dwaelen ende vier servietten - drie spansche decksels - neghen tinnen plateelen ende 8 tinnen taillooren - twee eeren ketels - 2 eeren kandelaers - een yzeren friulpot - een hanghel - een tanghe- een rooster - een bugget - een lys - een tresoor - 2 taeffels met vier bancken - vyf schabellen - een la met een tafelken - zes galleysche plateelen - een yzeren brander - de schulden op haeren handtbouck bekendt ende alle haere inhaeven ende huuscatheyl - gheene ghesondert nocte ghereserveert omme by ghebrecke van betaelynghe etc

Actum present d'heeren Jacques Wyts - burghmeester ene Pieter Babbelaere schepenen den xix 8bris 1634

eeren = koperen
Spaansche decksels -
lys - bank die vast zit aan de muur -
galleys - keramiek

28 oktober 1634 - De vernieuwing van de wet - SAP436 - Subalterne wetten
--

Vernieuwynghe vande wet van de stede van Poperynghe ghedaen door den eerweerdighen heere den prier van Sint Bertins den 28 octobris xvjc vier en dertigh

Burghmeester vande commune - Heer ende meester Jan vander Foosse
Burghmeester vander wet - Dheer Jacques Schevele
schepenen

Maillaerd vande Goesteene d'oude - Ghileyn Diedeman d'oude - Frans Pierins - Nicolays Beke - Charles Lievin - Jan Baert - Pieter Keerne - Jacques Folcque filius Jan - Rudolph vander Leeuwe - Jacques Cambrai

Thresorier - Sire Joos Cheys de jonghe
Raeden

meester Joos Cheys de jonghe , thresorier - d'heer Pieter vnde Peerboome - Guillaume Floor - Jacques Wyts - Jacques Baert - Andries Marsilles - Guillaume Pierins - Franchois Folcque - Jacques Proventier - Jan van Renynghe filius Caerles - Maillaerd vnde Goesteene de jonghe - Pieter Babelaere

Notable

meester Jan vander Goosse , burgmeester vande commune - d'heer Jan Makeblyde - Jan Rouvroy - Robert Proventier - Augustyn Jacobssone - Jan Maerten - Jan vande Sande - Jacques Melis - Pieter Diedeman - Jacob Debergh - Jacob Wanten - Jan van Renynghe filius Jacques - Augustyn van Damme - Jacob Bollaert - Loys Keerne - Maheiu van Renynghe - Robert de Rycke - Jan vande Goesteene - meester Michiel Aernoudt - Jan de Roode - Robert vande Goesteene - Willem Scherrier - Jaques Mazeman - Willem Hancx

contrerolleur - D'heer Jaques Baert

Quartier vande berechte

1 - D'heers meester jan Vander Fosse - Franchois Pierins - Jacques Cambrai -

2 - Maillaerd vande Goesteene - Charles Leurin - Jacques Folcque

3 - Ghileyn Diedeman - Jan Baert - Pieter Keerne

4 - d'heer Jacques Schevele - Clays Beke - Rudolph vande Leeuwe

Verpachtinge van de wijnen - bieren enz. - SAP 436 - folio 25 verso

Laatsten oktober 1634

De pacht van de wijnen gaat naar Robert Proventier voor - 1010 - 0 - 0 p.p.

De pacht van de bieren is niet ingevuld

de pacht van den azyn gaat naar Jaques Steven voor 36 p.p.

De pacht vane gebranden wijn gaat naar Jaques Steven voor 403 - 3 - 0

De pacht van de calchyde gaat naar Adriaen Hanssen voor 300 p.p.

de pacht van tmeuken, seyser ende clarette is niet verpacht omme redenen de weth dartoe moverende

1 november 1634 - Verpachting van de accijnzen - SAP436 - Folio 3 verso - Subalterne wetten

Verpachtynghe ghedaen by burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe - vande assysen ordinaiere ende extraordinaiere de zelve stede by octroye competerende op de wynen ende bieren - groote ende cleene - inneghedaen ende ghevent inde herberghen - tappers ende tappeghe huusen - zoo binnen als buuten 't port -

metgaders de gonne ghesleten inde bruyloffeeften - tzy datmen aldaer ghifte ontfanght ofte niet -

oock mede by de princelicken ghulden camers van rethorickenende alle colleges subalterne als vande loye - warrandeers vande biere ende broode - brandtmeesters ende andere - collegien

ghereserveert t' collegie vande wet metgaders d'herberghen van 't Reepken ende de Coppernolle voor den tydt van twalef maenden
beghinnende prima novembris 1634

Naer voorgaende behoerlicke publicatie ende t'lyuden vande wetschelle naer costuyme ghedaen hebben d'heeren vande weth verghaedert in huerleiden wetcaemer ende ghestelt te pachten de voornoemde assysen ende alzo niemandt den instel ghedaen heeft - heeft de stede den selven behouden -

te weten de gone daer het recht haer competerende by octroye opde bieren - groot ende cleene Dienvolghende hebben d'onderschreven weerden gheaccordeert ende vermaect med myn voornoe'mde heeren over het selve recht vande bieren by hemlieden te venten ende de bieren voor den tydt van een half jaer beghinnende jste novembris 1634 ende eyndende de laetsten april daernaer int jaer 1625 welcke weerden nietjeghenstaende hemlieden vermaect ende accord ghehouden werden voor het indoen van eenighe bieren te haelen behoerlick billiet van thresorier deser stede ende of zy niet vermaect en hadden midsch strictelick observeren t'statuu op d'innynghen vande selve assysen ghemaect opde boete daertoe staende ende bovendien stellen goeden ende sufisanten borghe ten contentemente vande voornoemde thresorier op ghelycke boeten
alvooren

Pieter Rooms , weerd inde herberghe voor gheteekent met **den Inghel** neffens ande Potterstraete heeft gheacordeert med de weth te cque ende voor den tydt midts opde conditien gheswooren vermelt - boven thien schellynghen groten te tafele voor de somme van neghen ponden thien schellinghen grooten vlaemsch aldus ghedaen ter camere den vijde novembris 1634 - 9 - 10 - 0 grooten vlaemsch

Franchois de Quidt weerd in Dunkercke - Watoestraete - heeft vermaeckt alsdvooren midts betaelende den thresorier ten proffycyte vande stede acht ponden grooten vlaemsch boven thien schellynghen grooten ter tafele - actum eodem - 8 - 0 - 0

Franchois van Damme weert te Doorneken is veracordeert met de wetten ter camere voor den tydt midsghaers de conditien hiervooren verclaerst voor de somme van neghen pnden grooten boven thein schellynghen ter tafele - actum ter camere den 9ste 9be 1634 - dus hier 9 - 0 - 0

Jacques van Cayseele woonende in Sint Sebastien hoff is veracordeert als vooren voor de somme van seven ponden grooten boven thien schellinghen ter tafele ende gedaen ter selver daeghe - 7 - 0 - 0

Pieter Baileu , weerd inde heerberghe voorgheteekent **Den Treurniet** neffens d'Yperstraete - heeft vermaedkt als voren voro de somem van ses ponden groote vlaemsch boven thien schellynghen grooten ter tafele - ghedaen ter camere den vijiden 9bre 1634 - 6 - 0 - 0

Passchier Henten , weert inde heerberghe voorgheteekent **med de Valcke** - ande Papestraete is veracordeert als vooren voor de somme van neghen ponden grooten vlaemsch boven thien schellinghen er tafele -actum eodem - 9 - 0 - 0

Hubrecht de Lannoy, weerd inden Hoorn - heeft gheacordeert met wetten ter cause ende voor de tydt midtsgaders opde conditien als vooren voor de somme van een hondert sesentachtentich ponden parisis boven twaelf ponden parsiis ter tafele ende twee schellynghen voor de canpen vande camere - 15 - 10 - 0

Videa Frans Kytte heeft veracordeert alsvooren voor de somme van vier ponden thien schellynghen grooten vlaemsch boven tien schellynghen ter tafele - 4 - 10 - 0

Pieter Masseau, weerd ine herberghe ondertgeteekent me de drye conynghen heeft veracordeert med wetten ter camere alsvooren voor de somme van zes ponden grooten vlaemsch - 6 - 0 - 0

Adries van Damme, weerd in Sint Chrispyn ter Spaignaertsdaele heeft veracordeert metd weten ter cause voor de tydt ende opde conditien alsvooren voor de somme van vyf pnden thien schellynghe grooten boven ellefve schellinghen grooten ter tafele - actum in camere den 29ste 9bre 1634 - 5 - 10 - 0

Jan de Hondthauwer - weert inde herberghe voorgheteekent met den Pellecaen neffens d'yperstraete - heeft vermaeckt met wetten voor de somme van 8 ponden 10 schellynghe grooten - boven thien schellynghen ter tafele - 8 - 10 - 0

Dhuusvrauwe van Jaspas Pyck weerd inde herberghe voorgheteekent med Dunckercke gheseyt de Groigne neffens d'Yperstraete heeft veracordeert med wetten voor de somme van vyf ponden thien schellinghen grooten vlaemsch boven ellefve schellynghen ter tafele - 5 - 10 - 0

Jan Baptist van Kynderen heeft vermaeckt met wetten ter cause ende voor den tydt midsgaers opde conditien hiervooren vermelt voor de some van neghen en thien ponden grooten - boven twintich schellynghen grooten ter tafele ende twee schellnghen voor de cnapeen vande camere - actum ter camere den ijde xbris 1634 - 19 - 0 - 0

Christyne - weedewe van wylent Jan Baptist vande kynderen - weerdinne ter heerberghe voorgheteekent med den Rooden Herd - heeft gehacordeert med wetten alsvooren voor de somem van zeven ponden grooten vlaemsch - 7 - 0 - 0

Guillaume vn Damme - weerd in de Calcksack ter ghelycke cause - 4 - 0 - 0

Jacquemynken de weedewe van Jan Borry weerdinne teSpagnaerdsdaele heeft med wetten vemaectt als vooren voro de somem van 15 - 0 - 0

Franchois Wydoot wonende in 't Sint Andrieshof heeft vermaectt med wetten ter cause ende voor den tydt als vooren boven drye ponden parisis ter tafele voor de somme van vyf ponden thien schellinghen grooten vlaemsch - Actum den 15 janaury 1635 - 5 - 10 - 0

Chistyncken weedewe van Jacques Vasseur weerdinne in het Gulden Hooft heeft vermaectt als vooren boven twaelf ponden parisis te tafele ende xxiiij schele voor de cnape vande camere midts betaelende twintich ponden grooten vlaemsch - - 20 - 0 - 0

De kynderen Guislein Verclyte te cause als vooren - 7 - 0 - 0

Guislein van Damme ter cause alsvooren - 6 - 0 - 0

10 november 1634 – Gillis de Zaeghere heeft schulden bij Michiel Steven Bulteel - SAP 398 - Folio 39
--

Compareerde in persooone **Gillis de Zaeghere ende Maeyken filia Pieter Back** zyne huusvrauwe -

ten naervolghende zaekene by haeren man thaeren dancke gheautoriseert -

verkennende ende belydende wel ende deuchdelick schuldigh te zyne aen **joncker Michiel Steven Bulteel heere vand Nieppe** etc -

accepterende van meester Antheunis Winnebroodt ten desen mede comparerende –

de somme van een duust vier hondert vyf ponden ende zes penninghen parisis metghaders

twee razieren coorne ende vyftigh ponden botere procederende van diversche jaeren

lantspacht - tlaetste ghevalen baefmesse xvjc vier en dertich

ende omme den voornpeude heere vanden Nieppe danoff wel ende ghetrauwelick te bewaeren ende verzekeren -

zoo hebben de voornoemde comparanten tot verzekertheydt vande voornoemde schuldt

daerinne verbonden ende verobligiert - zoo zy doen by desen –

vyf koyen - te weten een witte - grijze ende een blauwgrijze van haire

Item twee ander blaerde ende een roode van haire -

Item vyf calvers danof de twee zyn jaerlynghen ende dander dynckelynghen -

drye zwyns een bet ende twee waghene –

noch drye peerden danoff de twee zyn rowaende ende t' derde grauwe van haire

twee beslegghen waegghens ende een waegghen onder tghemeene ghnaemt Maerten –

twee zolen med haerlieden toebehoorten –

drye pluymen bedden med d'oorpule ende decksels daermede gaende -

Item zes paer slaepplaekens –

drye coofers noch alle t'lijnwaet t' heurlieden lyfve ende haerlieden dienende –

noch alle de vruchten - zoo coorne - havere - boonen - cruytschoof ende dierghelicke

meghaders hoy ende stroy - jeghenwoordelick thaerlieden scheure ende hove zynde -

voorts alle d'inhaeven - moeublen ende catheylen thaerlieden huuze ghevonden -

Item een ghemet xv roeden zaylandt gheleghen inde Lissenyhocuk deser stede -

ghenaemt tcort ghemet hemlieden toebehoorende -

wesende zuuver ende onbelast goet - ghereserveert van sheeren grondtrente –

eindelynghe noch elf ghemeten inde zelve houck onder hofstede – ghers ende zaylandt daer

Gillis van Hille woonachtigh is - belast in diversche renten met veerthien ponden grooten

vlaemsch by jaere - ende generaelick ende speciaelick al tghoone theurlieden huuze zynde

ende hiernaer zoude mogen bevonden werden

Actum present dheers Nicolaeys Beke ende Pieter Keerne schepenen

den thinden 9bre 1634

D'heer **Ulryck Nicolays vander Leeuwe ende Marie Schotters** zyne huusvrauwe met zyne agreatien - kennen by desen vercocht te hebben aen **Jacob Verslype ene aen Jennevyfve**

Wantes zyne huusvrauwe

eene erfvelick losrente van xxxvj pond parisis sjaers - den penning zesthiene –

voor de somme van achtenveertich ponden grooten tot verzeketheydt van welke principale penninghen ende den interesse van diere de zelve vercoopers verbonden inde handen van de voorschreven coopers een hommelmhof ligghende neffens d'Elsenbruggestraete deser stede van Poperynghe met alle d'huusynghe daerop staende -

streckende oost ende west -

van oosten de straete loopende tusschen tzelve hommelmhof

ende thuus ende d'ervve van **Jan Daneel** - gaerentywnder -

van zuuden het straetgen loopende van d'Elsenbrugghen naer 't Reckhof -

van westen de voorseide Elsenbrugghestraete

ende van noorden de schipvaert -

zynde zuuver ende onbelast voor desen –

van welke voorschreven somme van xlviiiij pond grooten vlaemsch de vercoopers

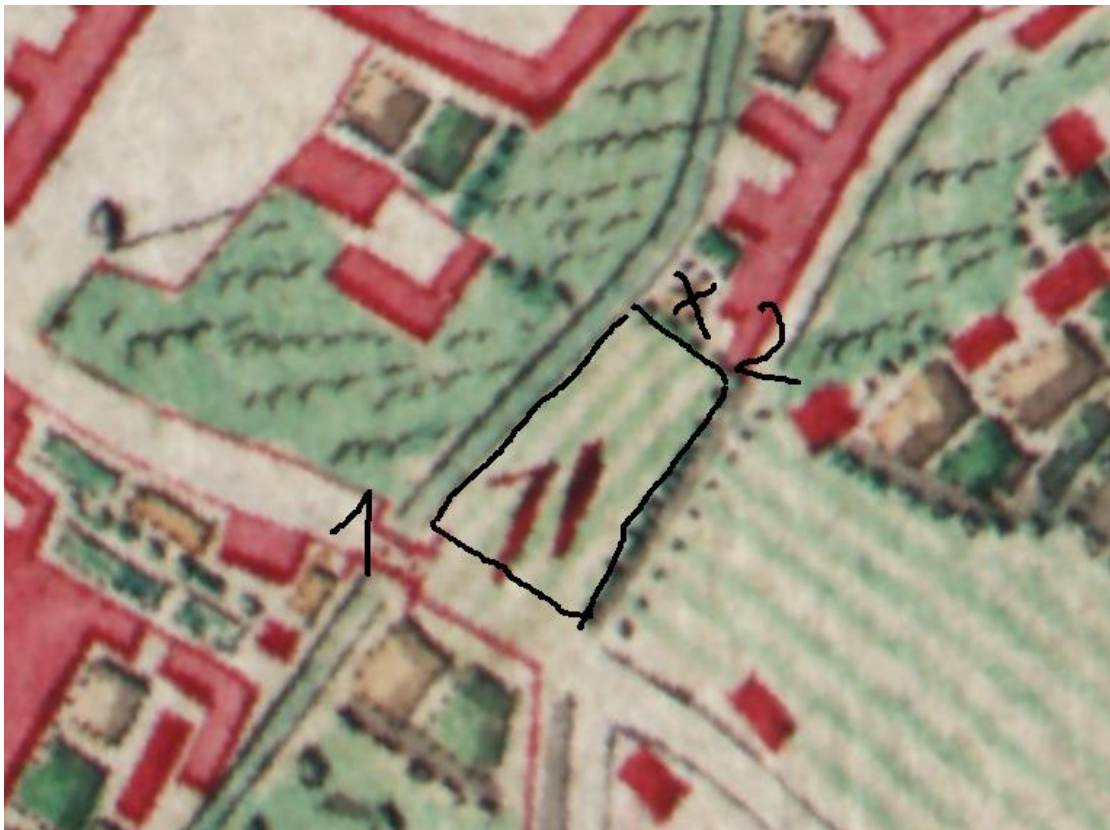
hemlieden kennen vernoucht ende betaelt vande voornoemde Jacob Verslype ende zyne huusvrauwe

met belofte van hemlieden den interesse van dien te betaelen jaerlicks totter oplegh van dien al teenen payemente - daerof tyste jaer vallen zal den 15de novembre 1635 -

Actum present d'heers meester Jan vander Fosse - Jacques Schevele - burghmeesters -

Chaerles Leurin - vervanghende Beke ende Cauwera schepenen

den 15de 9bre 1634

Als we dit 'hommelhof' rond 1775 – op de Ferrariskaart bekijken – dus een goeie 140 jaar later – zien we dat dit nu ledig staat. Op 1 zie je de Elsenbrugge – in de huidige Deken Debolaan. Op 2 zie je het straatje naar het Rekhof – wat tegenwoordig gewoon het Rekhof wordt genoemd. Waar ik het kruis gezet hebt – woonde dus Jan Daneel en tussen dit huis en het veld – liep er eertijds een straatje.

18 november 1634- Joos Bortier tegen Cathelyne Sohier – Processen SAP 125b – nummer 29

Voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Joos Bortier verweerder jeghens Cathelyne Sohier, heeschereghe, responderende onder eedt de calumnia – secht te gheloofven het ijde ende ijde artickel van sheeschereghes positien Nemaer en ghelooft niet dat hy opden jste mey 1634 thus commende inde nacht dat hy zoude ghedreicht hebben d'heeschereghe ende zyne kanpen te slaene, zeer wel mach wesende dat hy vut eene haestiheit ende omme d'ongheregheltheit vande heeschereghe, zyne kanpen ende ander knechten die hy tzyne huuse aldan ten twaelfven inde nacht vindt goroot rumoer maeckende, met oopen deure, sodue moghen gheseit hebben, daet vut mijn huus!

De verweerder in personen compaererende heeft dese responsiven onder eedt de calumnia bevestight inde vorme ende manieren soo die gheschreven staen – actum in wetcamer den 29ste januari 1635

Up 't vde artickel secht wel te gheloofven dat Jan Andries vutzynen huuze vertrocken es, nemaer terstont daernaer in zynen dienst ghekeert

't vj de artickle van sheescher positien den verweerder non credit

Zijne nietmin warachtich dat dheeschereghe des anderendaghs – emmers daernaer vut sverweertes huus vertrocken es zonder ander oorsaecke, nietjegenstaende den verweerder haer byden ampman deser stede heeft doen bevelen ten zelve daeghevan haer vertreck om haeren dienste te commen vuldoen, versouckende daerop sheeschereghs responsiven onder eedt de calumnia.

Midswelcken den verweerder concluderende tendeert ten fine van niet ontfanghelick met heesch van costen.

25 november 1634 – Vals geld in omloop – SAP 125b – nummer 26

Dheer **Pieter vande Perreboome** – oudt lxxj jeren ende **Augustyn van Damme**, oudt xlj jaeren – hebben verclaerst up eede, dat sy als **kerckmeesters van Onse Lieve Vrouwe** binnen dese stede – upden xxvste november 1634 –

ontfaen hebben de somme van tachtentich ponden grooten vlaemsch over tcapitael eender rente, de zelve kercke competeerende, van vyf ponden grooten vlaemsch by jaere, metgsgaders de raete van tyd der zelve rente, tzydert den xxxste december 1633 totten voorseide xxv november 1634-

alle welcke ghetelt es gheweest in sylver munte by Jacques proventier ende eenighe vande domesticken van Jan Rouvroy, over Pauwels Diedeman, den welcke de zelve rente was gheldende,

zegghende zylieden rrespectivleick dat de zelve Diedeman tzelve gheldt ghehoduen hadde, omme daarmede de lossynghe der zelve rente te doene, achtervolghende de brief vande zelve Diedeman, die de voorseide proventier toochde, onder welck gheldt ghevonden es gheweest een stick van acht schellinghen grooten, te wetene een patagon, denwelcke medeghetelt wierdt, acht stucken van drye stuyvers, alle welcke sticken van drye stuyvers pennynghen

valsch ende ghecontrefaict waren, zulcx dat de zelve kerckmeesters, de zelve niet en hebben willen ontfanghen

In de marge -

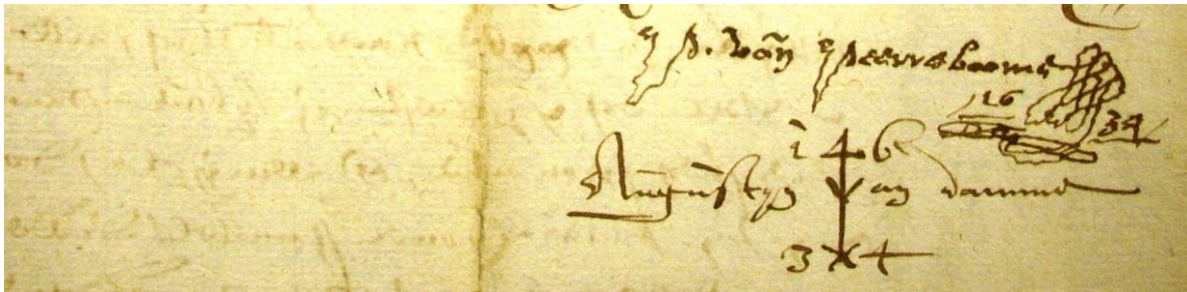
welcke depositanten, ziende zeer cleyne ende in quaeden alloy, presumeerde valsch te wesen overmits tzelve gheschroot was ende gehandelt zynde byde zelve van Damme ende niet ghoet bevonden, was byden zelve Proventier weeder ghenomen, daerenboven waeren oock inde zelve somme medeghetelt

...

Zegghende dat zy quaedt ende valsch waeren ende mitsdien vuytte voorseide some gheseken ende weederghekeert ter zelve Proventier – die ande zelve kerckmeester daervooren ander ghoedt gheldt ghegheven heeft ende dezelve patagon ende acht stycken van drye stuyvers wederomme upghesteken ende medeghedreghen heeft –

Redenen van wetenschap zyn dat al tzelve inder voughen ende manieren aen hemleiden gheschiet es ende al zelve bydien – hebben ghesien,

Sluutende mitdsdien haerlieden depositie diezy naer lecture hebben onderteekent den xxvste november xvjc vier en daertich

27 november 1634 – Jerusalem verkocht – halmen

Ten halmdaeghe xx vij november 1634

Jan Depol filius Pieter ende Mayken van Fegghelen zijne huusvrouwue

Onterfden hemlieden ende erfden Jacques Depuudt, present ende accepterende in een huus ende lx roeden erfve daermede gaende, met alle groene ende drooghe catheylen daerup staende, naeghel, cavel ende wortelvast, ghestaen ende ghelegghen inne de Elsenbruggestraet binnen deser stede

Ghenaempt Jerusalem,

Presentelick te pachte ghebruuckt by Jan Depuudt, streckende van oosten de voorgenoemde straet

Van zuuden thommelhof van Dieryck Nicolais Vanderleeuwe

Van westen 't hommelhof van Jan ende Vincent Roens

Ende van noorden Ghelein Deberch, causa uxoris omme te godspenninck vj schel parisis

Lyfcoop x pond

Erven ende onderfven scoopers laste

Thoofcleede twee albertynen ende van principaelen coop de somme van zessentzestich ponden grooten vlaems

Te betaelen ghereet handtslach van stonden aen

Zonder last van eenighe heure

Voorts zuuver ende onbelast

Ghezondert sheeren
ouden tyde
Actum ut supra

lantschult ende vauclerck als van

27 november 1634 - De Penitenten verkopen een huis - Halmen

Zuster **Marquerite Dupont**, moeder van de grauwe susters binnen deser stede ende d'heer **Jacques Baert** als syndicq van de zelve convent vuyt cracht by consent ende aggreatie vande vollen convent voornoemt, van date **xxiiij meye 1634** respectivelick onderschreven by alle de religieusen met ende inghevolghe van tnaervolghende consent ende approbatie van f. Benedictus Cordier, provinciael by daeten vij mey 1634
Onderteeckent F. Benoist Cordier ende ghezeghelt metten cleynen zeghel van zijn officie daerop ghedruckt
Ten passeren deser respectivelick ghesien ende ghelesen
Onterfden hemlieden ende erfden **Jan De Meulenaere** alhier present ende accepterende in een huus ende erfve daermede gaende
Gheleghen op **de oostzyde van de nieuwe markt** deser stede
De vercoopers toeghecommen ten sterfhuuse van **Pieter Everaert**
Ter cause van **Jacquemynten** zijn dochter religeuse in tzelve convent
Abouttrende by zuuden de riolen, van oosten Christiaen Geuty
Van noorden thuus van hoirs Jan Deschotter ende van westen de voornoemde nieuwe marckt
Zuuver ende onbelast
Dan in sheeren grondtrente als by ouden tijden
Omme te godspenninck xxiiij schele parsiis
Te lyfcoope xxij pond parsiis
Ende van principaleen coope de somme van vyftich ponde ngrootten vlaems
Te betaelen thien ponden grooten ghereet
De welcke de vercoopers kennen ontfaen te hebben van cooper passerende hem mits desen dannbof quittantie ende tsurpluus van den selveen coop te betaelen te Baemisse eerstcommende ofte by faulte van dyen, tzelve te bezetten up de verochte goede
Croisseerend den penninck xvde de loopende heure tot Baemisse eerstcommende ten proffytte van de vercoopers
Actum ten halmdaeghe ut supra

18 december 1634 – Moeraert neemt een lening op bij de gasthuismeesters - SAP 398 - Folio 43

Compareerde in persoone **Christiaen Moeraert d'oude ende Mayeken Wydoots** - zyne huusvrauwe -
kennende wel ende deuchdelick vercocht thebben aen ende ten proffytte van t'gasthuuze deser stede ter acceptatie van meester **Jan vander Fosse - Jacques Diedeman ende Claeys Vermaerle** gasthuismeesters -
eene erfvelicke losrente van achthien ponden parisis by jaere - voor de somme van vier en twintigh ponden grooten vlaemsch -
byde vercoopers thaerlieden contentemente ontfaen
wanof t'eerste jaer vallen ende verschynen zal den xjden lauwe int jaer 1636

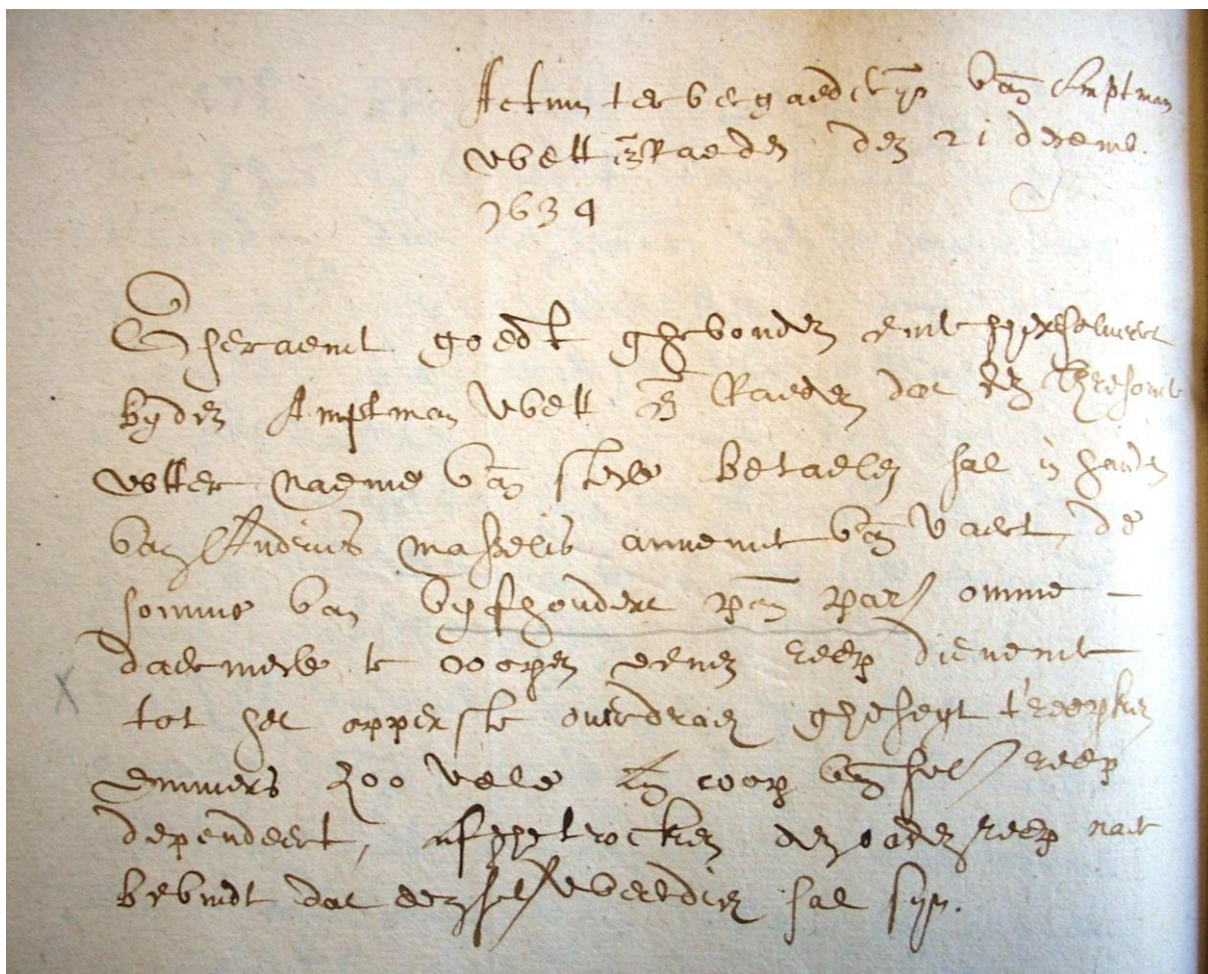
ende zoo voorts van jaere te jaere totter effectuele lossynghe van diere etc. ende verbyndende ter verzekertheydt vande voornoemde penninghen t'capitael ende croisen een parthye zaylandt - **nu hommelhof** - groot twee ghemeten gheleghen inde **Hamhouck** deser jurisdictie - aboutterende van zuuden opde **Potterstraete** - het westen Nicolays vander Doene - noorteynde Jacques Rouvroy - modo Maillaert vande Goesteene de jonghe - ende doostzyde t'landt van Guillaume Rouvroy - modo Gheleyn de Keerle ende pauwels Diedeman ghenaemt **de Langhe Veure** van te vooren belast in zyn advenant van een rente van twee ponden grooten - ten proffytte vande voornoemde Keerle

Item een parthye elstlandt gheleghen inde Edewaerthouck deser voornoemde jurisdictie - groot een ghemet preter xx roeden streckende metten oostende op de **Romboutsdreve** - de noordtzyde Andries Rebaut, van zuuden t'landt van disch ende de kercke van Sint Jans - twesten t'landt van d'aeldynghe Jan Metsu - zuver ende onbelast

Item noch een parthye boomgaert ende gaers in drie parceelkens ligghende inde Peselhouck - groot vyf lynen lvj roeden - aboutterendevan oosten tlandt van Pieter van Neufville - van zuuden sheeren dreve - van westen tlandt van G. Gonzalies Gomes de Cardenas - van noorden tlandt van de heere van Sinte Bertins - happende voorts noordt oost waert tot t'landt van de zelve Neufville - omme by ghebreke van betaelynghe ende achterstellen te verhaelen opde zelve hypotheccque met zulcke innynghen ende executie als men heeft van lanspachte - volghende de costuymen deser stedede in ghelycke gheuseert

Actum den 18 decembris 1634 - present dheers Maillaert vnde Goesteene - Franchoyes Pierins - Charles Leurin - Jan Baert - vervanghende Pieter Keerne - schepenen.

21 december 1634 – De Reep van 't Reepken - SAP 469

Actum ter vergaderinghe van den amptman, wethen ende raeden
Den 21ste december 1634

Gheraemt, goet ghevonden ende gheresolveert by den amptman, weth ende raeden dat de htesorier utter name vande stede, betaelen sal in handen van Andries Masselis, annemer vande vaert, **de somme van vijfhondert ponden parisis** omme daermede te coopen eenen **reep** dienende tot het opperste overdrach gheseyt 't **Reepken**, emmers zoo veele an coop van de zelve reep dependeert, afghetrocken den ouden reep naer bevindt dat de zelve weirdich zal zyn.

21 december 1634 – Het kind van Daneel van Santvoorde – SAP 125b

Gasthuusmeesters der stede van Poperynghe vande jare 1634 u sal ghelieven te betaelen an Christiaen Nool de somme van viij pond parisis eens de helftscheede van ses maenden tafelcoost van het kynt van **Danneel van Santvoorde de jonghe** vervallen den xix dissember 1634 ut ghedaen voor al my toorconde deessen xxjde dissember 1634
Jan van Goesteene dischmeeser

23 december 1634 – Brouwerij Moeraert in de Leverstraat – Fiddler? - SAP 398 - Folio 45

Fiddler ?

Compareerden in persone **Christiaen Moeraert ende Mayken** zyn huusvrauwe -
 verkennende ende belydende wel ende deuchdelick schuldigh te zyne ende vercocht thebben
 an **Maximiliaen Lolleiu** - present ende accepterende -
 een erfvelicke losrente an xxiiij pond paris sjaers - den pennyngh xvj - voor de somme van
 twee en dertigh podnen grooten vlaemsch -
 by de vercooeprs thaerlieden contentemente ontfaen-
 inneghegaen zynde te baefmisse laetsleden - danof teerste jaer vallen ende verschynen zal te
 baemesse 1635 eerstcommende ende zoo voorts van jaere te jaere etc. -
 te lossen by twee egaele paymenten mets opleghende etc.
 verbyndende daerinne **een huus - brauwerie - scheure ende stallnghe** metten toebehoorten
 ende de helft van de erfve staende ende ligghe inde **Leverstraete** der stede daer de
 vercoopers jeghenwoordelick woonachtigh zyn -
 d'ander helft der zelve erfve competere meester **Adriaen Pierins** - causa uxoris -
 t'zamen aboutterende van westen opde voornoemde straete - noorden de wedewe Loys vande
 Goesteene - oosten inde vaert ende van zuuden d'heer Frans Pierins -
 voor desen belast met vier ponden grooten sjaers ten proffytte van d'heer Frans Folcque -
 noch drie vierndeel zaylandt ligghe in de Hamhouck ghebruuckt byde vercoopers -
 aboutterende van oosten an de landen van Philips van Provin - van zuuden den disch van
 Sinte Bertins - end van noorden Gheleyn de Keerle - causa uxoris -
 zuuver ende onbelast med innynge naer costuyme
 Actum present Diedeman - Pierins - Keerle vervanghende Baert ende Leurin - schepenen
 den 23 decembris 1634

1633 – Sint Janskerk Poperinghe - Rekening

Brugge - RAB

De internationale politiek - Chronyke van Vlaenderen .- door Nicolaus Despars

D'Hollanders niet weynig bedugt zijnde over het aengegaen verbondt tusschen d'Aytone en den Hertog van Orleans tegen den Koning van Vrankrijk sijnen Broeder, uyt vreesse, dat hier door een schering in Vranckrijk ghemaect zijnde, sy uyt dit rijk geenen onderstant meer en hadden te verhoppen, hebben alle middelen uytghepeyst, en alles wat denckelijk was beweegt, om dese geschillen tusschen den koning en Orleans te effenen, en brogten de saek soo verr' met geldt en ander beloften aen d'Hovelingen, dat'er

een goede versoening wierdt gemaekt tusschen beyde partyen, indervoegen, dat d'Aytone haest ghevoelde, dat Orleans sijn aengegaen verbondt met den koning van Spagnie verlochende, en sig t'eenemaal met Vrankrijk en de vereenigde Staeten tegen de Croon van Spagnie en 't Huys van Oostenrijk als Vyandt liet verkennen.

Als wanneer d'Aytone, die door dit verdrag had gehoopt te beletten, dat de uytgeputte vereenigde geen onderstant meer souden hebben gekregen uyt Vranckrijk, en dus de staeten selfs door hulp van den keyser soude hebben gedwongen tot vragen van het soo dikwils geweygert bestandt ofte vrede.

Over dese onverwagte veranderinghe seer ontroert zijnde, sijn volk oudt sonder iets te laeten ondernemen en het overig van 't naerjaer besteedt in allen toestel te maeken, tot het ontfanghen van den Prins Cardinael Ferdinandals landtvoogt deer landen, die tot nogtoe ten dienste van den keyser in Duytslandt, in volle oorlog was, en eyndelijk **in de maendt van November** in de Nederlanden is gekomen, alwaer hy eerst binnen Antwerpen – en van daer in andere steden met een koninglijcke pr&agt als landtvoogt (gouverneur) is gehuldt, onder eenen algemeynen roem, dat desen Prince wel haest de 17 Nederlandsche Provincien soude brneghen onder een Hooft.

Waerlijk de Vereenigde sijn Oorlogsgemeodt seer wel kennende, waeren niet weynig ontroert en aldermeest den prince van Oragne die met een vergbittert breyn aensag, dat de Koning van Engelandt, en den keurvorst van Ceulen d'eerste waeren, die den prince cardinael verwillekomden en verghelukten in sijn hoog aengenomen bestier.

Dus sonden sy een nieuw ghesandtschap naer Vranckrijk om den **Cardinael de Richellieu**, alsdan wel den magtigsten minister van dat rijk, om boven alle andere verbonden saemen aengegaen, het beste, en wel het nauwste te treffen, invoorderende den Koning tot aensegging des oorlogs soo tegen Spagnie, als tegen den Prins Cardinael: in het welk beyde verbindende partyen sig soo verr' velyden, dat sy sig onfeylbaer inbeelden op korten tijdt g'heel de Nederlanden te veroveren, en de Spagniaerden voor altijdt uyt de selve te bannen. Jae, soo sterk was hun betrouwen op de victorie, dat sy reeds den buyt deelden eer die ghenomen was en 't vel van den leeuw deelden, voor hy gevangen was. Den koning van Vranckrijk soude ghandt hebben alle de Vlaemsche zeesteden en Forten – van Blanckenberg tot Nieupoort, uytgesondert Oostende, het welk moest

vernietigt en de Haven gestopt worden. Daer en boven wordt hem toegeseydt Naemen en Thienen.

De Staeten hielden voor hun Hulst, Breda, Gelder, Brugghe en andere naest hunne paelen ghelegen. Met g'heele provincien maekten sy huyn deel, toeseeggende aen Vranckrijk, Luxermbrug, Artois en Henegouw en aen de Vereenigde Antwerpen, Mechelen, Gendt met alle haere afhangende landen en steden, en soo voorts.

Dog alle dese voorwendsels en ghebouwen vielen in asschen, veranderden in roock, en die de selve hadden gemaekt, waeren ook de afworpers.

Want de Fransch magt niet min schrickelijck wierdt aen de Staeten als aen Spagnie, en Oragne altijdt gheleghetheydt sogt om hersweir aen te doen aen den Cardinael de Richelieu. Derhalven seyde Koning Lodwyk den XIII den oorlog aen de Spaensche Nederlanden en aen Spagnie, voor oorsaek ghevende, dat den Keurvorst van Trier tot Brussel gevangen en van Vranckrijk in bescherming gneomen, in sijn weerwil vervoert was naer Weenen.